

Implementatieplan

31 mei 2024

Versiebeheer

Versie	Datum	Opgesteld/vastgesteld door
Concept 0.1	12 januari 2024	Eerste concept opgesteld door bestuursbureau
Concept 0.2	19 januari 2024	Aangepast concept op basis van review door vertegenwoordigers van bestuurscommissies
Finale versie	26 januari 2024	Vastgesteld door bestuur
Versie 1.1	19 april 2024	Aanpassingen naar aanleiding van beantwoording vragen van DNB
Versie 1.2	31 mei 2024	Aanpassingen naar aanleiding van beantwoording vragen van DNB

Inhoudsopgave

VERSIEBEHEER	1
INLEIDING	5
1. INRICHTING PROJECTORGANISATIE EN BESLUITVORMING	6
1.A PROJECTORGANISATIE EN ROL BELANGRIJKSTE STAKEHOLDERS	6
1.a.1 <i>Sociale partners</i>	7
1.a.2 <i>Bestuur</i>	7
1.a.3 <i>Stuurgroep</i>	7
1.a.4 <i>Projectleiding</i>	8
1.a.5 <i>Domeintrekkers</i>	8
1.a.6 <i>Sleutelfunctiehouders</i>	9
1.a.7 <i>Verantwoordingsorgaan</i>	9
1.a.8 <i>Raad van toezicht</i>	9
1.a.9 <i>Uitvoerders APG, Columbia Threadneedle Investments (CTI) en State Street</i>	9
1.a.10 <i>Adviseurs Sprenkels en WTW</i>	9
1.a.11 <i>Risicobeheersing project</i>	10
PERIODIEKE HERIJKING RISICOANALYSE	10
MONITORING APG, CTI EN STATE STREET	10
ROL SLEUTELFUNCTIEHOUDERS	10
1.a.12 <i>Voortgangsrapportage project</i>	10
1.a.13 <i>Gerealiseerde mijlpalen</i>	11
1.a.14 <i>Vervolgstappen tot aan transitie</i>	11
1.B BESLUITVORMINGSPROCES VASTSTELLING IMPLEMENTATIEPLAN	15
1.b.1 <i>Datakwaliteit</i>	17
1.b.2 <i>Eigen Risico Beoordeling (ERB)</i>	17
1.b.3 <i>Communicatieplan</i>	17
2 RISICOANALYSES EN BEHEERSINGSMAATREGELLEN	19
2.A RISICO'S EN BEHEERSINGSMAATREGELLEN	19
2.a.1. <i>Operationele- en IT-risico's</i>	19
2.a.2. <i>Wijzigingen in relatie APG, CTI en State Street</i>	25
2.a.3. <i>Wijzigingen in de belangrijkste bedrijfsprocessen van APG ,CTI en State Street</i>	26
2.a.4. <i>Wijzigingen in de governance</i>	27
2.a.5. <i>Wijzigingen in de kostenstructuur</i>	28
2.B. OORDEEL OP TECHNISCHE UITVOERBAARHEID	30
2.b.1. <i>Haalbaarheidsanalyse</i>	30
2.b.2 <i>Stappen en tijdslijn voor gereedmaken IT systemen & Haalbaarheidsrisico's en beheersingsmaatregelen</i>	31
2.C. UITBESTEDINGSRISICO	33
2.c.1. <i>Wijze van Betrokkenheid transitiepartners</i>	33
2.c.2. <i>Belangrijkste afspraken uitbestedingspartijen</i>	33
2.c.3. <i>Overzicht kritieke uitbestedingen en onderuitbestedingen betrokken bij de transitie</i>	34
2.D. FINANCIËLE RISICO'S	36
2.d.1. <i>Financiële risico's transitie</i>	36
2.d.2. <i>Scenario analyses bij schokken tijdens transitieperiode</i>	37
2.d.3. <i>Aanpassingen beleggingsbeleid</i>	38
2.F BELANGRIJKSTE JURIDISCHE EN PRIVACY RISICO'S TEN AANZIEN VAN DE TRANSITIE EN BEHEERSINGSMAATREGELLEN	38
2.G. CONCLUDEREND OORDEEL BESTUUR	40
3 DATA EN DATAKWALITEIT	41
3.0 ALGEMEEN	41

3.A.	BESCHIKBAARHEID VAN DATA, VOOR, TIJDENS EN NA TRANSITIE	42
3.B.	RISICOANALYSE VAN DE DATAKwalITEIT VAN DATA, VOOR, TIJDENS EN NA TRANSITIE	43
3.C.	COMPLEXE DOSSIERS DATAKwalITEIT EN BEHEERSINGSMAATREGELEN	45
3.D.	RISICOBEREIDHEID EN TOEGESTANE AFWIJkingEN IN DATAKwalITEIT	46
3.E.	WERKZAAMHEDEN TER VASTSTELLING DATAKwalITEIT VOOR INVAREN	47
3.F.	BEVINDINGEN UIT VASTSTELLING DATAKwalITEIT EN WIJZE VAN OPLOSSING	48
3.G.	STAPPEN TER BORGING DATAKwalITEIT VOOR HET NEMEN VAN EEN INVAARBESLUIT	49
3.H.	WERKZAAMHEDEN DOOR ACCOUNTANT IT-AUDITOR VOORAFGAAND AAN INVAARBESLUIT	49
3.h.1.	Opdracht werkzaamheden externe accountant.....	49
3.h.2.	Wijze van omgaan met bevindingen externe accountant / IT auditor.....	49
3.h.3.	Beoordeling uitkomsten accountant door bestuur en conclusies	50
3.I.	ONDERZOEK DATAKwalITEIT NA INVAARMOMENT	50
3.i.1.	Opdracht/werkzaamheden externe accountant/IT-auditor.....	50
3.i.2.	Wijze van omgaan met bevindingen externe accountant / IT auditor.....	50
3.J.	OMGANG MET DATAKwalITEIT NA INVAREN EN MET TWK'S.....	51
3.K.	OMGANG MET TERUGWERKENDE KRACHT PENSIOENMUTATIES	51
4.	INVAREN	52
4.A.	BESLUIT TOT INVAREN.....	52
4.B.	KEUZE VOOR STANDAARDMETHODE EN 10 JAAR SPREIDEN.....	52
4.C.	AANWENDEN VERMOGEN	53
4.D.	WIJZE VAN VOORBEREIDING VOOR EN INVULLING VAN DE UITVOERING VAN DE STANDAARDMETHODE EN AANWENDEN VERMOGEN	54
4.d.1	Borgen dat rekenregels APG in lijn zijn met modelering Sprenkels	54
4.d.2	Borgen data datatransformatie juist wordt uitgevoerd	54
4.d.3	Borgen datakwaliteit	55
4.E	MINIMAAL VEREIST EIGEN VERMOGEN EN RESERVE OPERATIONELE KOSTEN.....	55
4.e.1	Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)	55
4.e.2	Reserve operationele kosten (ROK).....	55
4.F	INITIËLE VULLING SOLIDARITEITSRESERVE	56
4.G	INDEXATIE-AMVB	57
4.H	ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN, PREMIEVRIJE VOORTZETTING EN NABESTAANDENPENSIOEN	59
4.h.1	Arbeidsongeschiktheidspensioen.....	59
4.h.2	Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid	59
4.h.3	Nabestaandenpensioen	59
4.I	UITVOERING PENSIOENREGELING.....	60
4.J.	ONDERBOUWING KEUZES EN EVENWICHTIGHEID SPR EN INVAREN	60
4.j.1	Compensatie	61
4.j.2	Inhaaltoeslag	62
4.K	DUIDING TRANSITIE-EFFECTEN	63
4.k.1	Transitie-doelstellingen, maatstaven en bandbreedtes voor beoordeling van realisatie....	63
4.k.2	Uitgangspunten transitie-effecten berekeningen.....	64
4.k.3	Analyse per deelgroep.....	64
4.k.4	Invaarverdeling per dekkingsgraad	65
4.k.5	Duiding transitie-effecten aan de hand van primaire maatstaven.....	65
4.j.6	Netto profijt	71
4.L	DUIDING TRANSITIE-EFFECTEN SLAPERS	73
4.l.1	Inrichting nieuwe regeling (beleggingsbeleid, uitkeringenbeleid, solidariteitsbeleid)	73
4.l.2	Pensioenverwachtingen.....	73
4.l.3	Netto profijt	74
4.M	UITGEVOERDE GEVOELIGHEIDSANALYSES VOOR DEKKINGSGRAAD EN RENTE	75
4.N	CONCLUSIE OVER EVENWICHTIGHEID INVAREN	75

4.0	EVENWICHTIGHEID BIJ INVAARDEKKINGSGRAAD	78
5.	TRANSITIE-FTK EN OVERBRUGGINGSPLAN.....	79
6.	TRANSITIEPLAN	80
6.A.	BESLUITVORMINGSPROCES TRANSITIEPLAN	80
6.B.	WIJZE VAN VASTSTELLING EVENWICHTIGHEID TRANSITIEPLAN	81
6.C.	WIJZE VAN VASTSTELLING UITVOERBAARHEID TRANSITIEPLAN.....	81
6.D.	TOETS OP CONFORMITEIT TRANSITIEPLAN	82
6.E.	TOELICHTING OP AFWIJKING TRANSITIEPLAN.....	82
6.F.	FINANCIËLE GRENZEN VOORWAARDELIJK AAN TRANSITIEPLAN.....	82
6.G.	AFSPRAKEN BIJ Overschrijding FINANCIËLE GRENZEN TRANSITIEPLAN	82

Inleiding

Voor de implementatie van de solidaire premiereregeling heeft PWRI een implementatieplan opgesteld in lijn met de wettelijke vereisten zoals opgenomen in artikel 150i Pensioenwet. Het implementatieplan is na vaststelling door het bestuur op de website van PWRI beschikbaar gesteld voor de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner en pensioengerechtigde.

In dit implementatieplan is vastgelegd hoe de voorbereidingen door PWRI zijn en worden getroffen en hoe invulling zal worden gegeven aan de uitvoering van de gewijzigde - en door PWRI aanvaarde -pensioenovereenkomst. Daarbij beschrijven we ook hoe we met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers en uitkeringsgerechtigden omgaan.

In dit implementatieplan leggen wij op hoofdlijnen de onderlinge samenhang tussen alle relevante onderwerpen vast. Het geeft een samenvattende beschrijving van de aanpak die wij als fonds de afgelopen periode hebben gehanteerd en de komende periode nog zullen hanteren, in samenwerking met onze uitvoerders (pensioen-uitvoeringsorganisatie APG, fiduciair vermogensbeheerder CTI, custodian Statestreet) en onze adviseurs.

We zijn ons ervan bewust dat de gewijzigde pensioenovereenkomst en de besluiten zoals vastgelegd in het transitieplan grote impact kunnen hebben op groepen (gewezen) deelnemers en uitkeringsgerechtigden. Met duidelijke, tijdige en evenwichtige communicatie willen we onze deelnemers maximale grip en houvast bieden, vóór, tijdens én na transitie. Hoe we dit aanpakken staat in het communicatieplan beschreven.

Dit implementatieplan sluit aan op het transitieplan, zoals dat door onze sociale partners is opgesteld. In het laatste hoofdstuk lichten we de aansluiting op het transitieplan toe.

In hoofdstuk 1 wordt de projectorganisatie voor de transitie toegelicht en wordt het besluitvormingsproces beschreven. In dit hoofdstuk wordt tevens aangegeven welke mijlpalen (inclusief besluitvorming door bestuur) nog gerealiseerd dienen te worden in de implementatiefase na het nemen en indienen van het invaarbesluit. In hoofdstuk 2 wordt beschreven wat de impact van de transitie is op organisatie, processen en systemen en op welke wijze de risico's van de transitie worden beheerst. In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe PWRI de datakwaliteit op het vereiste niveau krijgt en houdt. In hoofdstuk 4 worden diverse aspecten rondom invaren beschreven. In hoofdstuk 5 wordt het besluit weergegeven om geen gebruik te maken van het transitie-Ftk. In hoofdstuk 6 worden diverse aspecten rondom het transitieplan beschreven.

Het communicatieplan dat een samenhangend onderdeel uitmaakt van het implementatieplan is niet opgenomen in dit document opgenomen. Het communicatieplan is ingediend bij de AFM.

1. Inrichting projectorganisatie en besluitvorming

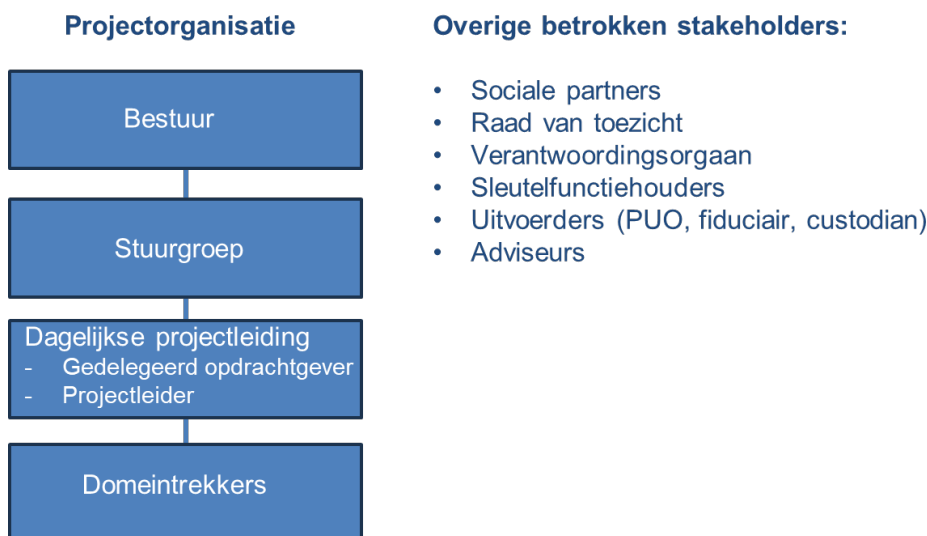
1.a Projectorganisatie en rol belangrijkste stakeholders

PWRI en de sociale partners hebben als doelstelling om per 1 januari 2025 de nieuwe solidaire premiereregeling uit te voeren en de bestaande pensioenrechten en -aanspraken in te varen. Om deze doelstelling te realiseren is een project geïnitieerd waarin over de gehele transitieperiode intensief wordt samengewerkt met alle bij het fonds betrokken stakeholders. Hieronder wordt de projectorganisatie en -sturing beschreven en de rollen van de verschillende stakeholders gedefinieerd.

De projectorganisatie is na afronding van de besluitvormingsfase gewijzigd. De rol van het dagelijks bestuur in het wtp-project is voor het restant van de implementatiefase overgenomen door een nieuw ingerichte stuurgroep. In onderstaande beschrijving van de projectorganisatie is uitgegaan van deze gewijzigde governance.

Een belangrijk uitgangspunt in de aanpak van het project is om de projectactiviteiten en verantwoordelijkheden zo dicht mogelijk in de reguliere organisatie van het bestuursbureau te beleggen. Op deze wijze wordt optimaal gebruik gemaakt van de kennis en de relaties met derden die al aanwezig zijn. Ook wordt op deze wijze de nieuwe kennis bij de juiste medewerkers geborgd. De route in de besluitvorming verloopt eveneens op reguliere wijze via de commissies naar het bestuur, tenzij in het project mijlpalen gemist dreigen te worden (commissies vergaderen immers om de zes tot acht weken). In deze gevallen gaan besluitvormingsdocumenten (via de stuurgroep) rechtstreeks naar het bestuur.

Hieronder worden de rollen binnen de projectorganisatie beschreven inclusief de rollen van de overige betrokken stakeholders.

1.a.1 Sociale partners

Sociale partners hebben eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het kader van de pensioentransitie. De wijze waarop PWRI en de sociale partners gewend zijn om met elkaar om te gaan betekent dat de regievoering over voortgang en inhoud, en het adviseren van de sociale partners door het bestuur over te maken keuzes binnen de reikwijdte van het project vallen. De sociale partners maken keuzes over de contractkeuze, de kenmerken van de regeling (waaronder het premieniveau), de pensioendoelstelling/ambitie, over het wel of niet invaren van de reeds opgebouwde pensioenen, over een eventuele compensatie en hoe deze te financieren, over de doelen van de solidariteitsreserve en de initiële vulling van deze reserve door aanwending van het vermogen. Tevens stellen de sociale partners transitiedoelen vast en bepalen zij welke voorrangregels en maatstaven hierbij gelden. De sociale partners zijn in een iteratief proces van afstemmingen met het bestuur tot definitieve keuzes gekomen, waarbij de effecten van voorlopige keuzes steeds zijn doorgerekend op basis van de financiële opzet.

De sociale partners hadden een belangrijke actieve rol in de arbeidsvoorwaardelijke fase van het project. In de implementatiefase is vanuit sociale partners in principe geen besluitvorming meer vereist.

1.a.2 Bestuur

Het bestuur is de opdrachtgever en eindverantwoordelijke in het project.

De transitie naar de nieuwe solidaire pensioenregeling vereist dat het bestuur zich in relatief korte tijd veel nieuwe kennis eigen maakt. Verder moet het bestuur een groot aantal besluiten nemen waarbij belangen evenwichtig moeten worden afgewogen. Om hier voldoende tijd aan dit proces te kunnen besteden werd vanaf de start van het project in de regel elke vrijdag een studiesessie gehouden waarin op basis van presentaties van de adviseurs van het fonds beeldvorming en oordeelsvorming plaatsvinden. In deze studiesessies formuleert het bestuur richtinggevende uitspraken waarmee het beleid wordt opgebouwd. Op basis van voortschrijdend inzicht (o.a. door het bespreken van alternatieven en het uitvoeren van gevoeligheidsanalyses) worden de richtinggevende uitspraken in het ene geval bevestigd en geconcretiseerd en in het andere geval aangepast. Formele besluitvorming vindt uiteindelijk plaats in reguliere bestuursvergaderingen. Het bestuur informeert de diverse stakeholders (zoals verantwoordingsorgaan en raad van toezicht) op frequente basis over de status en voortgang van het project. In 2023 heeft het bestuur een externe audit laten uitvoeren op de projectstructuur en werkwijze. Daaruit zijn aanbevelingen gekomen die het bestuur deels heeft overgenomen en geïmplementeerd.

1.a.3 Stuurgroep

De stuurgroep bewaakt namens het bestuur in maandelijkse bijeenkomsten (frequenter indien noodzakelijk) de voortgang (tijd, geld, kwaliteit en scope), beoordeelt of risico's in voldoende mate beheerst worden en is het eerste aanspreekpunt voor overleg en escalatie. De stuurgroep heeft geen besluitvormende bevoegdheden met betrekking tot beleid(sdocumenten), dit verloopt conform de reguliere governance via de commissies naar het bestuur, De stuurgroep bestaat uit drie bestuursleden, te weten het dagelijks bestuur en de voorzitter van de beleggingscommissie. Met deze invulling is pariteit geborgd en zijn ook alle commissies van het bestuur vertegenwoordigd in de stuurgroep.

Elke maand wordt de voortgangsrapportage besproken in de stuurgroep in aanwezigheid van de gedelegeerd opdrachtgever (directeur bestuursbureau), de risicomanager, de sleutelfunctiehouder risicobeheer en een vertegenwoordiger van APG (senior supplier rol voor transitie manager vanuit APG).

Belangrijke input hiervoor zijn de voortgangrapportages van de uitvoerders en de beoordeling van de voortgang aan de hand van de sign-off criteria. Hierbij wordt tevens de projectrisico-analyse herijkt. De tweedelijns risicomanager beoordeelt de voortgangsrapportage en deelt zijn opinie met de stuurgroep.

Van de stuurgroep bijeenkomsten wordt een verslag gemaakt dat gedeeld wordt met het bestuur.

1.a.4 Projectleiding

Het bestuur heeft de dagelijkse (operationele) leiding van het project gedelegeerd aan de directeur van het bestuursbureau. Als gedelegeerd opdrachtgever is hij de primaire contactpersoon binnen het project in de communicatie met het (dagelijks) bestuur, de stuurgroep, sociale partners (BOASW), verantwoordingsorgaan, raad van toezicht, toezichthouders en adviseurs.

Hij wordt ondersteund door de projectleider. De projectleider heeft de volgende taken:

- Actueel houden van de planning;
- Voorbereiden van projectbijeenkomsten;
- Monitoren voortgang en rapporteren hierover (inclusief monitoren voortgang aan de hand van sign-off criteria);
- Monitoren projectrisico's in samenwerking met tweedelijns risicomanager;
- Coördineren van Wtp-eindproducten;

Zowel de gedelegeerd opdrachtgever als de projectleider zijn vanuit de hierboven beschreven rollen aanwezig tijdens de stuurgroepbijeenkomsten.

1.a.5 Domeintrekkers

De domeintrekkers hebben een centrale rol in de uitvoering van het project. De domeinen zijn toegewezen aan de medewerkers van het bestuursbureau, zo dicht mogelijk tegen hun reguliere taken en verantwoordelijkheden. Elke domeintrekker kent een partner die de eerst aangewezen is voor ondersteuning en vervanging bij afwezigheid van de trekker. De domeintrekkers zijn de eerstverantwoordelijken met betrekking tot de inhoud en tijdige oplevering van de aan hen toegewezen eindproducten. In overleg met de projectleider worden in meer detail afspraken gemaakt over planning en taakverdeling met inbegrip van de rol van externe adviseurs en uitvoerders. De domeintrekkers komen wekelijks bijeen met de dagelijkse projectleiding om voortgang en actiepunten te bespreken. Binnen het project worden de volgende domeinen onderscheiden:

- Pensioenen (o.a. pensioenreglement, uitvoeringsreglement, complexiteitsreductie, afspraken sociale partners);
- Risicohouding & financiële opzet;
- Beleggingszaken (o.a. verbindingsfunctie, beleggingsbeleid);
- Risicobeheer (o.a. Impactanalyses, Risicoanalyses, ERB);
- Datakwaliteit;

- Communicatie;
- Fondsdocumenten;
- Stakeholdermanagement (o.a. tijdige/volledige informatie, en draagvlak)
- Projectmanagement.

1.a.6 Sleutelfunctiehouders

De sleutelfunctiehouders van PWRI zijn op diverse momenten in het besluitvormingsproces van het bestuur gevraagd om hun opinie te geven (zie verder onder punt 6 bij paragraaf 1.b).

1.a.7 Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft in aanvulling op reguliere rechten een aantal specifieke rechten gekregen uit hoofde van de Wtp. De belangrijkste is het uitgeoefende recht van advies ten aanzien van het voornemen van het fonds tot invaren met inbegrip van het aanwenden van het vermogen. Ook is het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het communicatieplan. Het verantwoordingsorgaan zal in 2024 haar regulier adviesrecht over het uitvoeringsreglement toepassen.

1.a.8 Raad van toezicht

De raad van toezicht heeft op basis van de Wtp een instemmingsrecht uitgeoefend ten aanzien van het invaarsbesluit. De raad van toezicht heeft hierbij niet zozeer inhoudelijk getoetst maar met name naar het gelopen proces gekeken. De raad had daartoe een toetsingskader opgesteld. Het bestuursbureau heeft daar kennis van genomen en per norm aangegeven welke informatiebron hierbij relevant is om de raad van toezicht tijdig te kunnen voorzien van de benodigde informatie.

1.a.9 Uitvoerders APG, Columbia Threadneedle Investments (CTI) en State Street

De realisatie van de projectdoelstelling van PWRI is in hoge mate afhankelijk van het tijdig operationeel zijn van de systemen, processen en medewerkers bij uitvoerders APG, CTI en Statestreet. Het op tijd realiseren hiervan valt niet binnen de directe projectsturing van PWRI, aangezien de uitvoerders de aanpassingen voor meerdere klanten op generieke wijze uitvoeren. Wel zijn met de uitvoerders projectafspraken gemaakt en wordt de voortgang continu gemonitord door PWRI.

APG is als uitvoerder voor de pensioenadministratie en communicatie de partner van PWRI met de grootste impact op systemen, processen en medewerkers. Ook fiduciair vermogensbeheerder CTI past processen en systemen aan om het vermogensbeheer aan te laten sluiten op de pensioenadministratie. Daarvoor heeft CTI haar eigen programmaorganisatie ingericht en de projectaanpak met PWRI gedeeld.

1.a.10 Adviseurs Sprenkels en WTW

De adviseurs van PWRI leveren een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de projectdoelstelling door het ondersteunen van:

Beeldvorming: door het bieden van inzichten in de veelal nieuwe Wtp-materie ten behoeve van de beeldvorming.

Oordeelsvorming: door het presenteren van inhoudelijke voorstellen en alternatieven, en het maken van doorrekeningen en gevoeligheidsanalyses;

Besluitvorming: door (het leveren van input bij) het opstellen van (besluitvormings) documenten.

1.a.11 Risicobeheersing project

De risicobeheersing van het project vindt in aanvulling op de reguliere risicomanagement activiteiten (o.a. risicoparagraaf in voorlegger, rol SFH tijdens vergaderingen, audits) langs onderstaande lijnen plaats.

Periodieke herijking risicoanalyse

Elke maand wordt in de stuurgroep en vervolgens in de reguliere bestuursvergadering de risicoanalyse herijkt en worden opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen getoetst. De herijking en toetsing zijn tevens uitgevoerd bij de vaststelling van dit projectplan. De volgende herijkingen en toetsing van beheersmaatregelen zullen synchroon lopen met de voortgangsrapportage over het project in de bestuursvergaderingen.

Monitoring APG, CTI en State Street

Elke maand vinden na ontvangst van de maandelijkse voortgangsrapportages gesprekken met APG en CTI plaats. Bij de gesprekken zullen afhankelijk van de agenda de relevante domeinhouders aanwezig zijn. In aanvulling op de voortgangsrapportage bespreekt PWRI ook maandelijks de voortgang met aan de hand van de door PWRI opgestelde sign-off criteria. Op basis van de rapportages en daarop volgende gesprekken worden eventuele vervolgacties voor bijsturing afgesproken en indien van toepassing escalaties geïnitieerd. Door de zeer beperkte en niet cruciale veranderagenda van State Street vindt monitoring van State Street ad hoc plaats.

Rol sleutelfunctiehouders

De sleutelfunctiehouder risicobeheer beoordeelt maandelijks de voortgangsrapportage en deelt zijn opinie met de stuurgroep en bestuur. De stuurgroep en het bestuur kunnen hiernaast de sleutelfunctiehouders vragen een opinie uit te brengen bij te nemen besluiten (bijvoorbeeld finale go/no go besluit eind 2024) of te beoordelen eindproducten (bijvoorbeeld laatste proefmigratie). Verder dragen de sleutelfunctiehouders bij aan de risicobeheersing door hun reguliere werkzaamheden waarover zij elk kwartaal rapporteren.

1.a.12 Voortgangsrapportage project

Met betrekking tot de voortgangsrapportages is het volgende proces door het bestuur vastgesteld :

1. APG en CTI leveren medio elke maand de voortgangsrapportages op aan het bestuursbureau
2. De rapportages worden inhoudelijk besproken in een voortgangsoverleg tussen domeinhouders en APG/CTI.
3. Vervolgens vindt bespreking plaats in de stuurgroep, in aanwezigheid van de transitie manager APG (en overige experts op standing invitation). Hierbij wordt de voortgang op de projectplanning besproken alsmede issues besproken welke bij punt 2. geconstateerd zijn.
4. De integrale voortgangsrapportage, gebaseerd op de opgeleverde rapportages/verslagen van de stappen 1-3, word in de eerstvolgende

bestuursvergadering besproken, voorzien van een risico opinie door de SFH risicobeheer.

1.a.13 Gerealiseerde mijlpalen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste gerealiseerde mijlpalen uit het transitietraject opgenomen.

22 september 2023	<ul style="list-style-type: none"> • Risicohouding vastgesteld door bestuur PWRI • Financiële opzet vastgesteld door bestuur PWRI
8 december 2023	<ul style="list-style-type: none"> • Verzoek tot opdrachtaanvaarding (met transitieplan als bijlage) door sociale partners ingediend bij PWRI • Positief advies over invaren en aanwenden vermogen ontvangen van verantwoordingsorgaan
30 januari 2024	<ul style="list-style-type: none"> • Positief instemmingsbesluit over invaren ontvangen van raad van toezicht.
26 januari 2024	<ul style="list-style-type: none"> • Opdrachtbevestiging vastgesteld en verstuurd naar sociale partners • Voorgenomen invaarbeveluit genomen door bestuur en implementatieplan en invaarsjabloon vastgesteld
31 januari 2024	<ul style="list-style-type: none"> • Invaarbeveluit en collectieve waardeoverdracht gemeld bij DNB met gelijktijdige aanlevering van invaardossier

1.a.14 Vervolgstappen tot aan transitie

Na het afronden van de besluitvormingsfase met het melden van het voornemen tot invaren komt de focus van de projectorganisatie op de resterende activiteiten in de implementatiefase. De belangrijkste mijlpalen zijn hierna weergegeven.

Informatie-uitwisseling ten behoeve van de verbindingsfunctie ingericht

Ten behoeve van de verbindingsfunctie tussen de pensioenadministratie en het vermogensbeheer moet de informatie-uitwisseling worden ingericht. Hiervoor is een werkgroep ingesteld met vertegenwoordigers van PWRI, APG, CTI en Statestreet die in 2023 (voorlopige) afspraken heeft vastgelegd. De afspraken hebben betrekking op:

- Projectuitvoering en -planning
- Data-uitwisseling: wat, wie, hoe en wanneer (o.a. toepassing van SIVI-standaard).
- Fondsparemeters (o.a. cohorten, beleggingsbeleid reserves)
- Testen (o.a. integratietest, ketentest)

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste mijlpalen voor het realiseren van de informatie-uitwisseling opgenomen. Er wordt één operationele SLA vastgesteld voor de verbindingsfunctie die in de contractuele relatie van PWRI met elke uitvoerder zal

terugkomen.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24	Q1 2025	Q2 2025
Informatie-uitwisseling ten behoeve van verbindingfunctie ingericht														
Definitieve planningsafspraken voor werkgroep gemaakt			♦											
Definitieve afspraken gemaakt over data-uitwisseling (incl testpl)					♦									
Integratietesten afgerond							♦							
Ketentesten afgerond									♦					
Rapportages ontworpen, gebouwd en getest										♦				
Operationele SLA en overeenkomsten uitvoerders vastgesteld											♦			

Financiële stromen vastgesteld

In 2024 zullen de financiële stromen worden vastgesteld waarbij ook de werking van de reserves nader zal worden gespecificeerd.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24
Financiële stromen vastgesteld												
Financiële stromen vastgesteld							♦					

Invaren voorbereid, invaren en nazorg uitgevoerd

Een belangrijke mijlpaal bij het voorbereiden van het invaren is het vaststellen van de implementatiestrategie¹. Hierin worden de belangrijkste afspraken tussen PWRI en APG met betrekking tot het invaarproces samengebracht. Te denken valt aan de wijze waarop de conversiefactoren worden vastgesteld en op juistheid worden gecontroleerd (zodat deze aansluiten bij de ALM uitkomsten op basis waarvan het bestuur haar besluiten heeft genomen), de wijze en moment waarop vastgestelde persoonlijke vermogens en uitkeringen worden gecontroleerd (reconciliatie), de wijze en het moment waarop het vermogen per einde jaar wordt vastgesteld, de wijze en het moment waarop de definitieve persoonlijke pensioenvermogens worden bepaald, de vaststelling van de freeze-periode (periode waarin geen mutaties worden uitgevoerd), de wijze waarop de tijdens de freeze-periode uitgestelde mutaties worden verwerkt, de wijze waarop overige mutaties TWK in de toekomst zullen worden verwerkt, het moment waarop het jaarwerkproces zal worden uitgevoerd, de wijze waarop correcties binnen het fonds financieel worden verrekend (o.a. rol van de Reserve Operationele Kosten), de wijze en moment waarop doorgevoerde correcties op eerder vastgestelde persoonlijke vermogens en uitkeringen worden verrekend (en gecommuniceerd) met deelnemers. Een deel van de bovenstaande activiteiten worden als nazorgwerkzaamheden beschouwd. De belangrijkste mijlpalen rondom het invaren zijn hieronder opgenomen.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24	Q1 2025	Q2 2025
Invaren voorbereid, invaren en nazorg uitgevoerd														
Implementatiestrategie vastgesteld							♦							
Testen invaarstraat (o.a. proefmigraties) afgerond														
Juistheid conversiefactorberekeningen vastgesteld											♦			
Generale repetitie invaren uitgevoerd												♦		
Alle deelnemers feitelijk ingevaren													♦	
Nazorgwerkzaamheden uitgevoerd														♦

Gereedheid voor invaren en uitvoeren solidaire premieregeling vastgesteld

¹ De implementatiestrategie is een document met afspraken tussen PWRI en APG met bestuurlijke relevantie en moet niet verward worden met het gedetailleerde draaiboek dat APG opstelt voor de transitie.

In aanvulling op het hierboven beschreven voorbereiden van het feitelijk invaren monitort PWRI ook de voortgang van het project met specifieke aandacht voor de gereedheid voor het invaren en voor het uitvoeren van de solidaire premieregeling per 1 januari 2025.

Deze monitoring wordt onder andere uitgevoerd aan de hand van rapportages van APG (voortgangrapportages, assurance rapportages GIA) en CTI en de monitoring van APG, CT en State Street op basis van het door PWRI opgestelde raamwerk met sign-off criteria. Uiteindelijk zal eind 2024 voor elk van de sign-off criteria de mate van gereedheid door PWRI worden vastgesteld. Het bestuur van PWRI neemt op grond hiervan het finale go/no go besluit.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24
Gereedheid voor invaren en uitvoeren solidaire premieregeling vastgesteld												
Monitoring voortgang uitgevoerd	◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆	
Gereedheid op alle sign-off criteria PWRI vastgesteld											◆	
Finale go/no go beslissing genomen												◆

Overeenkomsten met uitvoerders afgesloten

Op het moment dat uitvoering wordt gegeven aan de nieuwe premieregeling zullen alle relevante overeenkomsten aangepast dienen te zijn op de nieuwe regeling.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24
Overeenkomsten met uitvoerders afgesloten												
Operationele SLA Verbindingsfunctie (alle partijen) overeengekomen											◆	
Dienstverleningsovereenkomst APG (DVO per 1/1/25 incl SLA) afgesloten											◆	
Overeenkomst fiduciair CTI (ingaaande per 1/1/25 incl SLA) afgesloten											◆	
Overeenkomst custodian Statestreet (ingaaande per 1/1/25 incl SLA) afgesloten											◆	

Fondsdocumenten vastgesteld

Op het moment dat uitvoering wordt gegeven aan de nieuwe premieregeling zullen alle relevante fondsdocumenten aangepast dienen te zijn op de nieuwe regeling en de wet- en regelgeving die daarop van toepassing is.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24
Fondsdocumenten vastgesteld												
Reglement Verantwoordingsorgaan per 1/1/25 vastgesteld											◆	
Reglement Raad van Toezicht per 1/1/25 vastgesteld											◆	
Statuten per 1/1/25 vastgesteld											◆	
Pensioenreglement per 1/1/25 vastgesteld								◆				
Concept-uitvoeringsreglement per 1/1/25 vastgesteld								◆				
Advies VO over concept-uitvoeringsreglement gevraagd en ontva								◆				
Beleggingsbeleid en beleggingsplan 2025 vastgesteld											◆	◆
ABTN per 1/1/25 vastgesteld												◆

Communicatie ingeregeld

Voor de operationele communicatieactiviteiten tot aan transitie wordt verwezen naar het communicatieplan. Een belangrijke mijlpaal is het verzenden van het transitieoverzicht naar deelnemers met een overzicht het verwacht pensioen voor en na de transitie. Het bestuur neemt hierover een go/no-go beslissing.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24	Q1 2025	Q2 2025
Communicatie ingeregeld	◆													
Projectplan informatiedragers (brievenboek, website, mijnomgeving) opgesteld														
Alle informatiedragers (brievenboek, website, mijnomgeving) aangepast voor SPR														
Communicatieplan bij AFM aangemeld														
Communicatieplan bij AFM ingediend														
Feedback AFM op communicatieplan ontvangen														
Go/No-go beslissing bestuur genomen over transitie-overzicht														
Transitieoverzicht naar deelnemers verstuurd														
Definitieve UPO verstrekt														
Nazorg uitgevoerd														◆

Datakwaliteit beheerst

Om de datakwaliteit op het vereiste niveau te krijgen, lopen activiteiten ook in 2024 nog door. De belangrijkste mijlpalen hebben betrekking op het afhandelen van de nu

reeds bekende data issues, het implementeren van aanvullende beheersmaatregelen en het aantoonbaar inbedden van continue monitoring in het beheersingsraamwerk. Om de laatste mijlpaal te kunnen realiseren zal de continue monitoring minimaal 6 maanden getoetst moeten worden, pas dan kan in een ISAE type-II een verklaring over de aantoonbaarheid van de werking van de beheersmaatregel worden afgegeven.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24
Datakwaliteit beheerst												
Thans bekende data issues afgehandeld en gedocumenteerd			◆									
Aanvullende beheersmaatregelen (data onder regie) geïmplementeerd						◆						
Continuïteit monitoring aantoonbaar ingebed in beheersingsraamwerk						◆						

Belangrijke wijziging uitbesteding gemeld bij DNB

Vanuit het perspectief van PWRI is er sprake van een belangrijke wijziging in de uitbesteding van de pensioenadministratie aan APG door de vervanging van GPS door Festina. PWRI zal een risicoanalyse op de gewijzigde onderuitbesteding uitvoeren en de wijziging melden bij DNB.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24
Belangrijke wijziging uitbesteding gemeld bij DNB												
Risico-analyse wijziging uitbesteding (Festina) uitgevoerd						◆						
Belangrijke wijziging uitbesteding gemeld in digitaal loket DNB							◆					

Wijzigingen uit hoofde van beleggingen doorgevoerd

Voor de omzetting van de portefeuille zal een vermogenstransitieplan worden opgesteld. Hierin zal onder andere worden opgenomen hoe omgegaan wordt met de geringe liquiditeit in de markt rondom invaardatum en de wijze waarop de accounting wordt ingericht ten behoeve van een nauwkeurige invaar-waardebepaling. Het fonds zal tevens beleid vaststellen of de volatiliteit van de dekkingsgraad richting invaren zal worden beperkt en zo ja op welke wijze en in welke mate.

	jan-24	feb-24	mrt-24	apr-24	mei-24	jun-24	jul-24	aug-24	sep-24	okt-24	nov-24	dec-24	Q1 2025	Q2 2025
Wijzigingen uit hoofde van beleggingen doorgevoerd														
Beperking volatiliteit dekkingsgraad uitgevoerd		◆												
Vermogenstransitieplan opgesteld									◆					
Vermogenstransitieplan uitgevoerd										◆	◆	◆		

1.b Besluitvormingsproces vaststelling implementatieplan

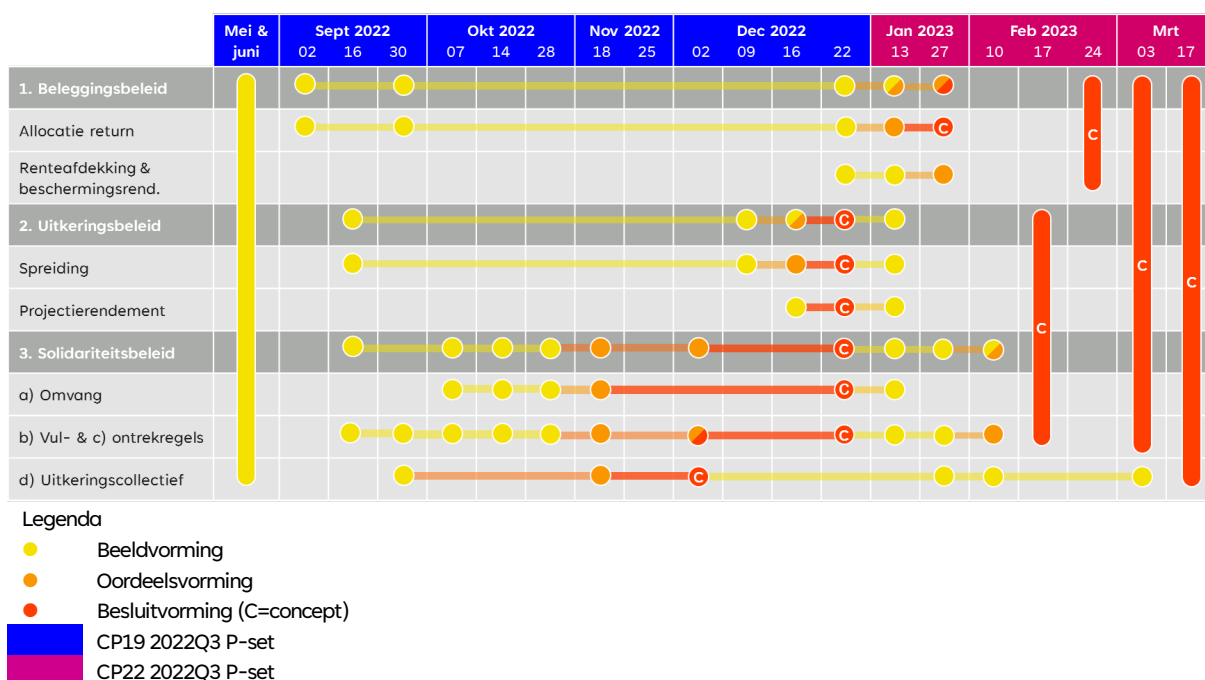
In het implementatieplan zijn uiteenlopende onderwerpen samengebracht die onderdeel zijn geweest van separate bestuurlijke besluitvormingstrajecten, waarbij ook de sociale partners en de organen van het fonds een belangrijke rol hebben gespeeld.

Het implementatieplan als totaal is door het bestuur van PWRI beoordeeld en vastgesteld op 26 januari 2024 als onderdeel van de finale besluitvorming over het invaren. Een delegatie van het bestuur met vertegenwoordigers van alle commissies heeft begin januari een conceptversie van het implementatieplan beoordeeld. Het concept-implementatieplan is ook gedeeld met de raad van toezicht.

Aangezien de onderwerpen uit het implementatieplan onderdeel hebben uitgemaakt van separate bestuurlijke besluitvormingstrajecten, zal hierna worden uiteengezet wat de belangrijkste karakteristieken zijn van het gevolgde besluitvormingsproces.

- Bestuurlijke besluitvorming is door PWRI ook in de transitieperiode vormgegeven op basis van het BOB-Model. Het bestuur heeft zich in wekelijkse studiesessies op basis van presentaties van adviseurs Sprenkels en WTW allereerst een beeld gevormd over de verschillende onderwerpen. Op basis van doorrekeningen van de adviseurs heeft het bestuur een oordeel gevormd en zijn richtinggevende uitspraken geformuleerd. Hierbij zijn tevens alternatieven onderzocht en zijn richtinggevende uitspraken getoetst door het uitvoeren van gevoeligheidsanalyses. De richtinggevende uitspraken zijn vervolgens zijn in samenhang uitgewerkt tot voorgenomen beleid.

Ter illustratie is in onderstaande afbeelding het BOB-proces weergegeven voor de financiële opzet van de solidaire premieregeling.

2. In sessies met de sociale partners zijn specifiek de onderwerpen (zie 1.a.1) besproken waarover sociale partners besluiten moesten nemen. Hierbij zijn – indien relevant – de door PWRI gemaakte doorrekeningen getoond om besluitvorming van sociale partners te ondersteunen.
3. Sociale partners, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht zijn in gezamenlijke studiesessies met het bestuur (in de regel elke 6 weken) meegenomen op voortgang en inhoud van het proces. In deze sessies zijn richtinggevende uitspraken en voorgenomen beleidskeuzes van het bestuur besproken met sociale partners en de organen van het fonds. Een overzicht met de data van de studiesessies van het bestuur en de gezamenlijke studiesessies van het bestuur met sociale partners, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht, en de hierin behandelde onderwerpen, is opgenomen in Bijlage A.
4. Voor het vaststellen van beleidsvoorstellen is in de regel de reguliere route via de commissies van het fonds gehanteerd. De concept-beleidsstukken zijn voorzien van een advies van de commissie voorgelegd ter besluitvorming aan het bestuur.
5. De rechten en verantwoordelijkheden van de overige organen van het fonds zijn bij de besluitvorming door het bestuur in acht genomen. Dit heeft betrekking op het volgende:
  - Het verantwoordingsorgaan is in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen. Het verantwoordingsorgaan heeft op 8 december 2023 een unaniem positief advies uitgebracht ten aanzien van de voorgenomen collectieve waardeoverdracht (invaren) met inbegrip van het aanwenden van het vermogen en heeft eveneens een positief advies uitgebracht over het communicatieplan. In 2024 zal door het bestuur advies worden gevraagd aan het verantwoordingsorgaan over het uitvoeringsreglement.
  - De raad van toezicht is door het bestuur in de gelegenheid gesteld haar instemmingsrecht over het invaren uit te oefenen. De raad van toezicht heeft op 30 januari 2024 ingestemd met het voorgenomen invaarbesluit.
  - De beleidsuitgangspunten (inclusief de risicohouding) zijn besproken met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht alvorens deze zijn vastgesteld.
6. Op belangrijke onderdelen heeft het bestuur van PWRI opinies gevraagd van de sleutelfunctiehouders ter ondersteuning van de besluitvorming. Na ontvangst van deze opinies heeft het bestuur een reactie opgesteld hoe het bestuur omgaat met de bevindingen en adviezen en deze gedeeld met de sleutelfunctiehouders. In bijlage B is een overzicht opgenomen met de uitgevraagde opinies per onderwerp.

De besluitvormingstrajecten voor datakwaliteit (hoofdstuk 3 van het implementatieplan), eigen risicobeoordeling en het communicatieplan worden hierna specifiek toegelicht, aangezien deze als relatief zelfstandige deeltrajecten zijn uitgevoerd.

1.b.1 Datakwaliteit

PWRI heeft voor het borgen van de datakwaliteit gebruik gemaakt van het Kader Datakwaliteit Wet Toekomst Pensioenen van de Pensioenfederatie. De activiteiten en besluitvorming hebben langs de lijnen van de zes fasen die binnen dit kader worden onderscheiden vorm gekregen. Voor een beschrijving van de uitgevoerde activiteiten per fase wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van dit Implementatieplan. De Pensioencommissie is de eigenaar van het onderwerp datakwaliteit binnen PWRI en heeft de datakwaliteit inhoudelijk beoordeeld. De Commissie Interne Beheersing heeft het proces beoordeeld met de nadruk op de beheersing van de (rest-) risico's. De sleutelfunctiehouders Actuarieel en Risicobeheer hebben in de verschillende fasen opinies afgegeven over het vast te stellen beleid en de uitgevoerde activiteiten. De accountant van PWRI (EY) heeft de door KPMG (huisaccountant APG) uitgevoerde audit-activiteiten beoordeeld en het AUP rapport voor PWRI opgesteld. Het bestuur heeft met inachtneming van de adviezen van voornoemde commissies, de opinies van de sleutelfunctiehouders en het oordeel van accountant EY de volgende besluiten genomen:

- Vaststelling Datakwaliteitsbeleid (22-12-2022)
- Vaststelling Kritische data elementen (23-06-2023)
- Vaststelling Risicoprofiel (23-06-2023)
- Vaststelling Correctie- en Herzieningenbeleid (22-09-2023)
- Vaststelling Maximaal Toegestane Afwijkingen (22-09-2023)
- Vaststelling Fase 4 Rapport (inclusief oordeel accountant EY) met belangrijkste conclusie dat datakwaliteit van voldoende kwaliteit is om in te varen (15-12-2023).

1.b.2 Eigen Risico Beoordeling (ERB)

Naast de projectrisicoanalyse heeft PWRI een eigen risico beoordeling (ERB) uitgevoerd. Het doel van deze ERB is om duidelijkheid te verkrijgen over alle relevante risico's die een rol spelen bij de overgang naar de solidaire premieregeling, zowel op de korte als de lange termijn. Onderdeel van deze ERB was een scenarioanalyse. Vanuit de uitwerking van deze scenario's zijn aanvullend op de projectrisicoanalyse operationele en IT risico's beoordeeld en beheersmaatregelen geformuleerd die ook opgenomen zijn in dit implementatieplan. De ERB is in een aantal stappen tot stand gekomen:

- Vaststelling scenarioanalyse ERB (24-11-2023)
- Bespreking concept rapportage ERB (15-12-2023)
- Vaststelling rapportage ERB (26-1-2024)

1.b.3 Communicatieplan

Het communicatieplan SPR PWRI maakt onderdeel uit van het Implementatieplan en is in 2023 in nauwe samenwerking tussen APG, als communicatieadviseur en -uitvoerder, en PWRI tot stand gekomen.

- In de communicatiecommissies van 3 februari 2023 en 27 april 2023 zijn eerste werkdocumenten met de hoofdlijnen van het plan besproken met de communicatiecommissie. Deze zijn ter informatie gedeeld met het Bestuur.
- Op 24 mei 2023 en 28 juni 2023 zijn in extra bijeenkomsten met de communicatiecommissie de relevante onderwerpen (hoofdstukken) in het plan fondsspecifiek en inhoudelijk besproken. Hierin zijn bijvoorbeeld doelgroepen, boodschappen, planning, kanalen, doelen en meting van die doelen besproken.

- Hierop volgend heeft in de zomer verdere uitwerking plaatsgevonden om te komen tot een 1e versie van het concept communicatieplan SPR PWRI.
- Deze 1e versie is besproken in de communicatiecommissie van 8 september 2023.
- Met verwerking van de gemaakte opmerkingen door de communicatiecommissie is de 2e versie vervolgens 13 oktober 2023 besproken tijdens een studiesessie van het Bestuur.
- Met verwerking van de gemaakte opmerkingen door het Bestuur is de 3e versie 28 oktober 2023 besproken met het verantwoordingsorgaan.
- Met verwerking van de gemaakte opmerkingen door het verantwoordingsorgaan is het definitieve concept 24 november 2023 voorgelegd aan het Bestuur. Het Bestuur heeft onder voorbehoud van een positief advies van het verantwoordingsorgaan het communicatieplan SPR PWRI vastgesteld.
- Dit positieve advies is 8 december 2023 van het verantwoordingsorgaan ontvangen.
- Het vastgestelde plan is ter informatie geagendeerd voor de vergadering van de raad van toezicht met het Bestuur van 22 december 2023.
- Het is goed om te beseffen dat het communicatieplan SPR PWRI een dynamisch plan is. Dat wil zeggen dat dit wordt aangepast als zich relevante ontwikkelingen voordoen die effect hebben op het plan.

2 Risicoanalyses en beheersingsmaatregelen

2.a Risico's en beheersingsmaatregelen

2.a.1. Operationele- en IT-risico's

In deze paragraaf wordt een beschrijving gegeven van de operationele en IT-risico's waaronder de continuïteit en betrouwbaarheid van de dienstverlening voor, tijdens en na de transitie.

Algemeen

PWRI heeft kritieke processen (pensioenuitvoering en vermogensbeheer) uitbesteed. Vanuit de eigen beleidsuitgangspunten (waaronder het uitbestedingsbeleid) en de risicobeheersing (afgestemd met- en op- uitbestedingspartijen) worden operationele en IT-risico's in de bestaande processen beheerst. Verantwoording over beheersing vindt plaats vanuit structurele voortgangsrapportages en door structureel overleg met uitbestedingspartijen.

Als gevolg van de invoering van de solidaire premiereregeling worden wijzigingen voorzien in processen en systemen zowel bij PWRI als bij APG, CTI en State Street. De betreffende wijzigingen en de daaruit voortvloeiende risico's worden onderstaand beschreven. Daaruit blijkt dat de belangrijkste wijzigingen voortvloeiend uit de implementatie van de solidaire premiereregeling betrekking hebben op onderstaande terreinen:

Onderdeel	Wijziging
Communicatie met deelnemers en pensioengerechtigden	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie van kapitalen • Mogelijke variabiliteit in uitkeringen
Pensioen administratie	<ul style="list-style-type: none"> • Berekenen en toerekenen individuele- en collectieve kapitalen • Toerekenen rendementen • Andere wijze van berekenen uitkeringen
Interactie pensioen administratie en vermogensbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Directe relatie tussen (som van) individuele en collectieve vermogens in de pensioenadministratie en vermogensbeheer

Naast de wijzigingen die plaatsvinden in processen zal APG ook een aantal systemen vervangen. Het betreft in het bijzonder de deelnemersadministratie, de polis- en kapitaaladministratie en het deelnemersportaal ("Mijnomgeving"). Nieuw te realiseren functies en systemen hebben betrekking op de uitwisseling van data met vermogensbeheer en custodian en het invaren van aanspraken naar vermogen.

Door de vervanging van een aantal systemen tegelijk met de implementatie van de Wtp heeft de invoering slechts beperkt invloed op de bestaande IT-systemen. Dat maakt dat de risico's in de bestaande dienstverlening door de implementatie van Wtp verder niet substantieel wijzigen ten opzichte van de huidige situatie. De bestaande risicobeperkende maatregelen en controls blijven gehandhaafd in de bestaande dienstverlening/processen. Daarnaast houdt APG de huidige IT systemen

operationeel (mede doordat andere APG klanten later dan 2025 een transitie doormaken). Dit maakt een eventuele terugval optie mogelijk wanneer projectdoelstellingen onverhoopt niet behaald worden.

Risico's en beheersing

Specifiek voor de implementatie van – en transitie naar – de solidaire premiereregeling heeft PWRI een projectrisicoanalyse uitgevoerd. De volledige projectrisicoanalyse hebben wij ingediend bij DNB. Belangrijkste operationele en IT-risico's inclusief beheersing betreffen:

Operationeel

Risico	Omschrijving	Beheersing
Projectorganisatie	Het risico dat PWRI, APG, CTI en State Street een onvoldoende projectinrichting hebben waardoor inrichting en implementatie van de solidaire premiereregeling niet juist, tijdig of volledig plaatsvindt voor 1-1-2025	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aantoonbare projectplannen 2. Structurele verantwoordingsrapportages 3. Structureel voortgangsoverleg 4. Site visits bestuur

Risico	Omschrijving	Beheersing
Inrichting pensioenadministratie	Het risico dat besluitvorming en/of inrichting van pensioenadministratie niet tijdig, juist of volledig is als gevolg van wijzigingen in -of uitblijven van-(lagere) regelgeving danwel toezichteisen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lobby APG bij wetgever/toezichthouders 2. Structureel overleg PWRI met toezichthouders

Risico	Omschrijving	Beheersing
Verbindingsfunctie pensioenadministratie -vermogensbeheer	Het risico dat besluitvorming en/of inrichting van de verbindingsfunctie niet tijdig, juist of volledig is als gevolg van wijzigingen in -of uitblijven van-(lagere) regelgeving dan wel toezichteisen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lobby APG bij wetgever/toezichthouders 2. Structureel overleg PWRI met toezichthouders

Risico	Omschrijving	Beheersing
Complexiteitsreductie	Het risico dat besluitvorming en/of inrichting van pensioenadministratie niet tijdig, juist of volledig is als gevolg van wijzigingen in -of uitblijven van-(lagere) regelgeving danwel toezichteisen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lobby APG bij wetgever/toezichthouders 2. Structureel overleg PWRI met toezichthouders

Risico	Omschrijving	Beheersing
Onderuitbesteding	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het risico dat APG onvoldoende third party management uitvoert op onderuitbestedingen (zoals Festina, en Data eXcellence) waardoor inrichting en implementatie niet tijdig juist of volledig plaatsvindt voor 1-1-2025 2. Het risico dat PWRI wijzigingen in onderuitbestedingspartijen niet juist, tijdig of volledig analyseert en herijkt waardoor onvoldoende risico beheersing ontstaat 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inrichting onderuitbesteding onderdeel van projectplan APG 2. Inrichting third party management op orde APG (duidelijke eisen aan uitbestedingen) 1. Tijdige documentatie wijziging onderuitbestedingen APG en CTI ontvangen (volledig en juist van risicobeoordeling) 2. Beoordelen risicobeoordeling APG en CTI op basis van fondsbeleid

Risico	Omschrijving	Beheersing
Capaciteit	Het risico dat APG onvoldoende project resources heeft om het project tijdig juist en volledig uit te voeren waardoor de implementatiedatum van PWRI mogelijk niet gehaald wordt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Capaciteit is onderdeel van projectbeheersing projectplan APG 2. Voortgangsrapportage monitoring ontwikkeling capaciteit 3. Structureel bespreekpunt in directieoverleg

Risico	Omschrijving	Beheersing
Vendor lock-in	Het risico dat APG niet snel of eenvoudig naar een andere dienstverlener kan overstappen door contractuele verplichtingen, onvoldoende terugvalplan, dan wel tailor made oplossingen specifiek ontwikkeld door APG	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplanning met mijlpalen zodat vendor lock in geen risico vormt 2. Licentie/contractafspraken 3. Alternatief terugvalplan

Risico	Omschrijving	Beheersing
Pensioenadministratie	Het risico dat de pensioenregeling niet juist of volledig wordt uitgevoerd door APG waardoor het fonds niet de regeling uitvoert zoals door sociale partners is overeengekomen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Afstemming requirements PWRI/APG 2. Uitvoeringstoets/haalbaarheids analyse APG 3. Deepdive sessies

Risico	Omschrijving	Beheersing
Verbindingsfunctie	Het risico dat de volgorde van onttrekkingen en storten in de individuele pensioenvermogens niet juist, tijdig of volledig plaatsvinden zoals bedoeld in de financiële opzet. Dit kan door foutieve procesinrichting bij zowel APG, CTI als State Street	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tripartite afspraken en vastlegging proces(eigenaren) 2. Testplannen 3. Deepdive sessies/gesprekken tussen projectorganisaties

IT

Risico	Omschrijving	Beheersing
Terugval opties	Het risico dat een alternatief (indien nodig) voor pensioenadministratie niet tijdig in werking kan treden waardoor de beoogde invaardatum van 1-1-2025 niet gehaald wordt en PWRI in GPS moet blijven	<ol style="list-style-type: none"> 1. Actueel terugvalplan APG en PWRI (indien Festina Finance niet operationeel kan worden per 2025) 2. Projectbeheersing door APG waardoor beoogde invaardatum realistisch is/stuurbaar wordt

Risico	Omschrijving	Beheersing
Functionaliteiten	Het risico dat APG onvoldoende requirements gedefinieerd heeft/onvoldoende architectuur waardoor de regeling van PWRI niet tijdig, juist of volledig kan worden uitgevoerd op 1-1-2025	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan APG 2. Reguliere IT beleid en changemanagement 3. Extra monitoring op IT requirements door "sign off criteria raamwerk"

Risico	Omschrijving	Beheersing
Capaciteit	Het risico dat APG onvoldoende specifieke IT resources heeft om de IT change tijdig juist en volledig uit te voeren waardoor de beoogde invaardatum van PWRI mogelijk niet gehaald wordt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Capaciteit is onderdeel van projectbeheersing projectplan APG 2. Voortgangsrapportage monitoring ontwikkeling capaciteit 3. Structureel bespreekpunt in directieoverleg 4. Extra monitoring op IT capaciteit door "sign off criteria raamwerk"

Risico	Omschrijving	Beheersing
Datakwaliteit	Het risico dat APG het datakwaliteitsbeleid van PWRI niet juist tijdig of volledig uitvoert waardoor de projectplanning niet gehaald wordt en er niet tijdig juist of volledig kan worden ingevaren.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan APG en PWRI 2. Separaat data onder regie project APG 3. Deepdive sessies APG 4. Beoordeling accountant bestuursbureau, Sleutelfunctiehouders, commissie en bestuur 5. Structurele inbedding datakwaliteitsprocessen in ISAE raamwerk
Datakwaliteit	Het risico dat de datakwaliteit voor invaren als niet voldoende beoordeeld wordt door het bestuur waardoor er niet tijdig kan worden ingevaren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan APG en PWRI 2. Separaat data onder regie project APG 3. Deepdive sessies APG 4. Beoordeling accountant bestuursbureau, Sleutelfunctiehouders, commissie en bestuur
Datakwaliteit	Het risico dat de AUP procedures volgens de accountant als onvoldoende worden beschouwd waardoor de datakwaliteit niet tijdig, juist en volledig op orde is en de beoogde invaardatum niet gehaald wordt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan APG en PWRI 2. Separaat data onder regie project APG 3. Deepdive sessies APG 4. Beoordeling accountant bestuursbureau, Sleutelfunctiehouders, commissie en bestuur
Datakwaliteit	Het risico dat data in de transitie van PBS naar FF niet juist of volledig wordt geconverteerd door inaarapplicatie van Data eXcellence	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan APG en PWRI 2. Separaat data onder regie project APG 3. Deepdive sessies APG 4. Beoordeling bestuursbureau, Sleutelfunctiehouders, commissie en bestuur

Datakwaliteit	Het risico dat onjuist ingevaren data niet hersteld kan worden naar oude situatie	1. Testplan/uitvoering proefruns 2. Extra monitoring op inwaarstraat door "sign off criteria raamwerk"
Datakwaliteit	Het risico op onjuiste data of data uitwisseling bij CTI en/of State Street	1. Tripartite afspraken en vastlegging proces(eigenaren) 2. Testplannen 3. Deepdive sessies/gesprekken tussen projectorganisaties 4. Extra monitoring op verbindingfunctie door "sign off criteria raamwerk"

Risico	Omschrijving	Beheersing
Testen/ productieomgeving	Het risico dat APG onvoldoende testfasen in het project/testplan ingebouwd heeft waardoor de productieomgeving niet juist, tijdig of volledig in gebruik genomen kan worden	1. Projectplan APG 2. Reguliere IT beleid en changemanagement 3. Extra monitoring op testplannen door "sign off criteria raamwerk"

Risico	Omschrijving	Beheersing
Website	Het risico dat de content van de website (hosting over van ABC naar APG) niet tijdig gereed is	1. Projectplan APG en PWRI 2. Uitstel overgang ABC naar APG > 1-7-2025

Eigen risicobeoordeling

Zoals in hoofdstuk 1.b beschreven heeft PWRI naast de een eigen risico beoordeling (ERB) uitgevoerd. Onderdeel van deze ERB was een scenarioanalyse. Vanuit de uitwerking van deze scenario's zijn aanvullend op de projectrisicoanalyse de volgende operationele en IT risico's en beheersmaatregelen geïdentificeerd:

Risico	Omschrijving	Beheersing
Foutieve uitvoering vanaf 2025	Risico op foutieve uitvoering als gevolg van gebruik van onjuiste modellen	1. Extra modelvalidatie gebruikte modellen adviseurs en APG 2. Extra controle op output pensioenadministratie en informatieverplichtingen
Niet behalen projectdoel	Het risico dat de projectdoelstelling om per 1-1-2025 in te varen en de solidaire premieregeling niet gehaald wordt	1. Het opstellen van een fallback plan voor PWRI

Toelichting op beheersing risico's voor tijdens en na transitie

De keuze van APG om een aantal systemen te vervangen, brengt bij de implementatie van de solidaire premieregeling extra risico's met zich mee in benodigde specifieke kennis van deze systemen en veroorzaakt extra druk op de organisatie. Om deze risico's te mitigeren heeft APG zelf onder andere de volgende maatregelen genomen:

- Strakke kwalitatieve en kwantitatieve resourceplanning die onderdeel uitmaakt van de reguliere businessplanning.
- Het tijdig bij- en omscholen van personeel middels kennissessies en e-learning faciliteiten.
- Een overall planning die continu gemonitord wordt (zie ook onderdeel technische uitvoerbaarheid).
- Duidelijke prioritering voor de realisatie van Wtp.
- Overall planning en bewaking van de realisatie van de veranderkundige kant van de gehele transitie voor het huidige personeel van de uitvoeringsorganisatie (operational readiness).

Na de transitie zal APG voor de nieuwe processen en systemen een aangepast beheersingsraamwerk inrichten, toegespitst op de nieuwe situatie. Dit is onderdeel van het programma Pensioen van Straks. Op vergelijkbare wijze zoals in de huidige situatie zal een beheersingsraamwerk worden opgezet dat leidt tot een integere en beheerste bedrijfsvoering. Dit beheersingsraamwerk zal vertaald worden naar een nieuwe ISAE 3402 rapportage, passend bij deze nieuwe opzet.

APG legt over de voortgang en beheersing van genoemde projectrisico's maandelijks verantwoording af in een voortgangsrapportage. Daarnaast is er een structureel Audit, Risk en Compliance overleg tussen APG en PWRI waar de relevante personen van de verschillende lijnen in participeren. Bestuurlijk vindt er structureel directieoverleg plaats tussen APG en PWRI om de voortgang te bespreken.

Aanvullende beheersing door middel van "sign-off criteria" raamwerk

Het bestuur van PWRI heeft bij de projectrisicoanalyse op een aantal IT- en operationele risico's geconstateerd dat de bestaande beheersing niet binnen de risicobereidheid van PWRI valt. PWRI heeft daarom als aanvullende beheersmaatregel een "sign off criteria" raamwerk opgesteld. Deze sign off criteria bestaan uit een aantal criteria waaraan moet worden voldaan op basis waarvan het bestuur een voldoende afgewogen besluit kan nemen voor de definitieve transitie naar de solidaire premieregeling. Onderliggende categorieën van deze sign off criteria betreffen organisatie, systemen, processen en datakwaliteit. Aan de hand van deze categorieën vindt tussentijdse monitoring plaats door middel van het beoordelen van rapportages en projectdocumentatie (waaronder gebruikersacceptatietesten, implementatieplannen, testplannen en ketentesten). Hiernaast vindt structureel overleg plaats tussen PWRI en de transitie manager van het programma Pensioen van Straks bij APG en betrokkenen bij CTI en State Street. Waar nodig zullen verdiepende interviews plaatsvinden met betrokken deelprojectleiders of projectverantwoordelijken. Op basis van rapportages over de monitoring kan het bestuur tussentijds bijsturen waar nodig. Mede op basis van de

ontwikkeling van de beoordelingscriteria zal het bestuur aan de hand van de sign off criteria tussentijds besluiten nemen over het project en eind 2024 een definitief besluit om per 1-1-2025 de solidaire premiereregeling wel of niet uit te voeren.

2.a.2. Wijzigingen in relatie APG, CTI en State Street

De bestaande taken en verantwoordelijkheden van PWRI, APG, CTI en State Street veranderen door de invoering van de solidaire premiereregeling in grote lijnen niet. In hoofdzaak blijft APG verantwoordelijk voor de pensioenadministratie en blijft de vermogensbeheerketen verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleggingsbeleid.

Benodigde expertise in verband met communicatie met deelnemers

De *inhoud* van de pensioenadministratie verandert vanwege de overgang naar de solidaire premiereregeling, waarin persoonlijke pensioenvermogens in plaats van aanspraken worden geadmistreerd. Dat heeft gevolgen voor de inhoud, vorm en intensiteit van de dienstverlening aan onze deelnemers. Begrijpelijke communicatie naar onze deelnemers is daarbij is een vereiste. Op relevante momenten willen wij inzicht en duidelijkheid verschaffen over de transitie naar het nieuwe stelsel voor de deelnemer.

Naast een soepele transitie streven we ernaar dat alle deelnemers begrijpen wat er voor hen verandert en waar nodig willen we handelingsperspectief bieden voor het maken van goede keuzes met betrekking tot hun pensioen.

Onze dienstverlening en communicatie is gebaseerd op de status die een deelnemer kan hebben en de daarvan afgeleide deelnemerskenmerken. Op basis van deze inzichten is en wordt de (transitie)klantreis (verder) vormgegeven.

Mogelijk zal de informatiebehoefte van onze deelnemers wijzigen vanwege het ontstaan van persoonlijke pensioenvermogens en de koppeling met de beleggingen. Dat vergt ook andere expertise en kennis bij het directe klantcontact, dat verzorgd wordt door APG.

Verbindingsfunctie

Een nieuw dimensie in de relatie tussen pensioenuitvoering en CTI en State Street is de bepaling van cohorten en doelgroepen en de periodieke uitlevering van data en informatie hieromtrent tussen deze partijen, via een nieuwe “verbindingsfunctie”. Hiertoe wordt een aantal, deels nieuwe, diensten en processen functioneel ingericht bij APG, CTI en State Street. APG is in de beoogde opzet verantwoordelijk voor de realisatie van deze functionaliteit, rekening houdend met de specifieke eisen van PWRI.

Van groot belang is hier de maandelijkse uitwisseling van gegevens omtrent pensioenvermogen, cohorten en doelgroepen, geprojecteerde uitkeringen, liquiditeitsstromen en rendementen en resultaten tussen de pensioenuitvoering en de vermogensbeheer partijen. De uitwisseling van gegevens tussen vermogensbeheer en pensioenuitvoering zorgt voor een nieuwe, grotere ‘waardeketen’ en de controlemaatregelen dienen hierop te worden aangepast.

De inrichting van de controls over de verschillende onderdelen van de waardeketen heen is in scope van het programma, zowel bij PWRI als bij APG, CTI en State Street. Wij zullen ons bij de uitwisseling van de data confirmeren aan de (in de markt gehanteerde) SIVI datastandaard.

2.a.3. Wijzigingen in de belangrijkste bedrijfsprocessen van APG ,CTI en State Street

Door de invoering van de solidaire premiereregeling vinden er aanpassingen plaats aan de uitbestede bedrijfsprocessen van PWRI. APG is belast met de uitvoering van de belangrijkste daarvan. Hiernaast zijn CTI en State Street betrokken bij de processen rondom de verbindingfunctie.

De scope van de (noodzakelijke) proceswijzigingen komt niet alleen door de veranderingen vanuit de Wtp, maar ook doordat APG heeft besloten een aantal (kritische) bedrijfsapplicaties te vervangen ten behoeve van een toekomstbestendige pensioenuitvoering. Doordat bepaalde key applicaties in zijn geheel worden vervangen, is APG genoodzaakt de processen die ze ondersteunen ook opnieuw in te richten.

Deze wijzigingen worden gecoördineerd en uitgevoerd binnen het Programma PvS van APG. Vanuit dit programma wordt een ontwerpproces gevolgd dat waarborgen biedt voor de volledigheid en de juistheid van de door te voeren wijzigingen.

Het proceslandschap ten behoeve van de pensioenuitvoering is onderverdeeld in een aantal deelgebieden:

Categorie	Toelichting
Deelnemer processen	<p>De deelnemer gerelateerde processen hebben betrekking op processen voor deelnemers die zich bevinden in zowel de opbouw als de uitkeringsfase. Deze processen richten zich met name op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aanmelding en registratie van nieuwe deelnemers vanuit de werkgevers. • Het kunnen aanvragen, toekennen en herzien van uitkeringen zoals het ouderdomspensioen. • De registratie en het beheer op rechtsbepalingen dan wel life-events (zoals bijvoorbeeld scheiden of samenwonen). • Het uitbetalen van lopende en nieuwe uitkeringen en het beheer op de daarbij behorende betaalgegevens. • Het registreren en administreren van het individuele pensioenkapitaal (op basis van premiebetalingen en behaalde rendementen). • Het uitvoeren van individuele waardeoverdrachten. • Het informeren en communiceren naar deelnemers conform wettelijke eisen (zoals zorgplicht). <p>De impact van de solidaire premiereregeling op de deelnemer processen is hoog, dit komt mede door wijzigingen ten aanzien van het kapitaalbeheer maar ook door de aanpassingen die moeten plaatsvinden in de benodigde deelnemer communicatie na transitie. Daarnaast zorgt de</p>

Categorie	Toelichting
	keuze voor een compleet nieuwe polis- en kapitaaladministratie er voor dat alle uitvoeringsprocessen zoals hierboven beschreven opnieuw moeten worden ingericht binnen het proceslandschap.
Werkgever processen	<p>De werkgever gerelateerde processen richten zich op de werkgevers die aangesloten zijn bij PWRI. De processen richten zich met name op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het uitvoeren van een werkgeveradministratie inclusief het informeren en communiceren naar werkgevers. • Het ontvangen en verwerken van de maandelijkse pensioenpremies vanuit de werkgever. • Debiteurenbeheer en administratieve afhandeling hiervan. <p>De impact van de solidaire premiereregeling op de werkgever gerelateerde processen is beperkt. Er vinden bijvoorbeeld wijzigingen plaats in de manier waarop de premie wordt geadmistreerd, echter zijn dit beperkte aanpassingen in de onderliggende premie-administratie met een minimale impact op de pensioenuitvoeringsprocessen.</p>
Verbindingsfunctie	Zoals toegelicht in hoofdstuk 2.a.2. zal APG ook uitvoeringsprocessen inrichten ten behoeve van de verbindingsfunctie om de behaalde rendementen over de individuele en collectieve kapitalen te kunnen verdelen. Dit zijn nieuwe processen voor APG en CTI/State Street.
Vermogensbeheer processen	Ten behoeve van de vermogensbeheerprocessen is er een analyse uitgevoerd op de impact van Wtp op de uitvoering hiervan. De uitkomsten hiervan tonen aan dat de procesaanpassingen ten aanzien van vermogensbeheer nihil zijn. De huidige collectieve portefeuille (matching/return) verandert in de Wtp portefeuille vooralsnog nauwelijks.
Actuariële processen	De actuariële processen en bijbehorende systeem-ondersteuning zullen qua inhoud wijzigen – een deel zal komen te vervallen en er komen andere processen met andere informatie-‘output’ voor in de plaats. De complexiteit van de aanpassingen is beperkt.
Client Reporting	Er is impact op de gecombineerde client reporting processen – met input van de financiële administratie, het vermogensbeheer (via verbindingsfunctie), de polis/kapitaal administratie en de actuariële informatie (zie hierboven). De cadans (maand/kwartaal/jaar cycli) zal niet wijzigen, maar inhoud en structuur van de PWRI reporting en de informatie ten behoeve van verantwoording en het toezicht zullen veranderen.

2.a.4. Wijzigingen in de governance

Behoudens een aantal wettelijke wijzigingen in de adviesrechten van het verantwoordingsorgaan en de expliciete formalisering van opdrachtaanvaarding en

opdrachtbevestiging zijn er geen wijzigingen in de governance van PWRI als gevolg van de implementatie van de solidaire premiereregeling.

2.a.5. Wijzigingen in de kostenstructuur

De kosten die verband houden met de uitvoering van de pensioenovereenkomst bestaan uit uitvoeringskosten, vermogensbeheerkosten en fondskosten. Vanwege de overgang naar de Wtp zijn er ook transitiekosten. In onze missie staat “PWRI wil een zo goed mogelijk pensioen bieden tegen zo verantwoord mogelijke kosten”. Mede vanuit kosten oogpunt is in overleg met APG gekomen tot een complexiteitsreductie van de regeling waardoor zo dicht mogelijk kan worden aangesloten bij de standaard modulaire regeling binnen Festina finance.

Uitvoeringskosten APG

Onder uitvoeringskosten onder dit kopje wordt verstaan de kosten die betaald dienen te worden aan APG voor de advisering, de communicatie en de uitvoering van de regeling.

De huidige uitvoeringskosten van PWRI bestaan uit kosten vanuit vaste dienstverlening en kosten vanuit additionele dienstverlening. De vaste dienstverlening betreft de door PWRI gecontracteerde dienstverlening als vastgelegd in de Service Level Agreement. Aanvullende dienstverlening betreft tijdelijke dienstverlening, bijvoorbeeld vanuit het communicatiejaarplan of projecten. Deze kostenstructuur zal wijzigen na de transitie naar het Wtp.

APG heeft een nieuwe producten en dienstencatalogus (PDC) in ontwikkeling. Onderdeel van deze PDC is de modulaire regeling, inclusief een aan de regeling gekoppelde financiële opzet. Bij deze regeling is onder andere rekening gehouden met de (verwachte) wensen en eisen vanuit PWRI.

In de PDC wordt onderscheid gemaakt tussen BASIS en AANVULLEND. In beide categorieën betreft het gestandaardiseerde dienstverlening die aan de verschillende klanten van APG wordt aangeboden. Hierbij hebben we als fonds de mogelijkheid om fondsspecifieke keuzes te maken. De BASIS is een pakket van producten en diensten waarmee de uitvoering van de regeling mogelijk is. In AANVULLEND zijn keuzes opgenomen voor extra dienstverlening en mogelijkheden om de kwaliteit van de dienstverlening verder te verhogen.

Na de transitie verwachten we dat er ook nog werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd die niet structureel zijn onder de Wtp, maar die wel voortkomen uit de transitie. Verwacht mag worden dat er bijvoorbeeld extra werkzaamheden voortvloeien uit het behandelen van terugwerkende kracht mutaties. Maar ook bereid APG zich voor op het namens ons behandelen van eventuele claims, bezwaren dan wel klachten over de wijze van invaren. Deze werkzaamheden zullen door APG separaat in rekening worden gebracht.

Transitiekosten

Het betreft hier de kosten die gemaakt worden door APG in de voorbereiding naar de transitie en voor de nazorg van deze transitie. Hierbij wordt door APG onderscheid gemaakt tussen drie soorten transitiekosten.

1. De extra kosten voor de advisering rondom de Wtp;
2. Eenmalige fondsspecifieke kosten die moeten worden gemaakt voor bijvoorbeeld dataschoning, het invaren en de communicatie rondom de transitie naar werkgevers en deelnemers;
3. Programmakosten van het Pensioen van Straks programma.

De kosten als bedoeld onder 1. en 2. worden door APG in rekening gebracht bij PWRI. De kosten als bedoeld onder 3. worden door APG zelf genomen.

Kosten na het moment van invaren

Na het moment van invaren zullen de kosten van APG voor PWRI een optelsom zijn van de volgende componenten:

- I. Uitvoering van de regeling:
  - a. BASIS > kosten voor de uitvoering van de regeling
  - b. AANVULLEND > kosten voor de gemaakte aanvullende keuzes op het gebied van extra dienstverlening dan wel andere invulling van kwaliteit. Bij deze aanvullende keuzes is ook de zogenaamde verbindingsfunctie opgenomen.
  - c. Maatwerk (indien van toepassing)
- II. Transitiekosten > kosten voor de nazorg van de transitie die specifiek voor PWRI moeten worden gemaakt, specifieke communicatie maakt hier onderdeel van uit
- III. Tijdelijke dienstverlening > kosten voor tijdelijke werkzaamheden die worden veroorzaakt door de overgang naar de Wtp. Wijzigingen met terugwerkende kracht en eventuele klachten en claims maken hier onderdeel van uit.

APG heeft aangegeven nog geen inzicht te kunnen geven in de hoogte van de pensioenuitvoeringskosten na de overgang naar de Wtp. Het BASIS-pakket zal tegen een marktconform tarief in rekening worden gebracht. Aanvullende keuzes worden tegen een meerprijs in rekening gebracht. Er kunnen zich situaties voordoen waarin maatwerk voor PWRI noodzakelijk is vanwege het unieke karakter van PWRI en/of haar regeling. Alsdan zullen de werkzaamheden apart in rekening worden gebracht.

Vermogensbeheerkosten

Na de transitie zal de verbindingsfunctie zijn ingericht. Er worden geen transitiekosten in rekening gebracht. De custodian zal voor een nog te bepalen periode dagelijks vermogensstanden aanleveren aan APG waardoor sprake zijn van beperkte meerkosten vanuit de custodian. De kosten hiervan voor een geheel jaar zouden € 173.000 zijn, Daarnaast worden geen veranderingen voorzien in de kostenstructuur of in de hoogte van de vermogensbeheerkosten.

Fondskosten

PWRI laat zich bij de voorbereiding van de transitie ondersteunen door externe adviseurs en een externe projectleider. Ook bij de transitie zal PWRI externe adviseurs inhuren. Dit brengt tijdelijk extra kosten met zich mee.

PWRI gaat er van uit dat de fondskosten na de overgang naar het Wtp niet significant zullen wijzigen.

2.b. Oordeel op technische uitvoerbaarheid

2.b.1. Haalbaarheidsanalyse

De sociale partners van PWRI hebben een nieuwe pensioenregeling afgesproken, binnen de kaders van de Wtp. PWRI heeft de haalbaarheid hiervan beoordeeld, alvorens tot besluitvorming over te gaan. Deze toetsing van de haalbaarheid bestaat uit de beantwoording van twee vragen:

1. Is de pensioenregeling en financiële opzet van PWRI voor APG uitvoerbaar en opgenomen binnen de scope waarvoor processen en systemen worden ingericht?
2. Zijn de systemen en processen op tijd gereed om de solidaire premieregeling per 1 januari 2025 uit te voeren? Dit kan geïdentificeerd worden als de vraag naar de technische uitvoerbaarheid.

Ad 1 Uitvoerbaarheid aangetoond aan de hand van uitvoeringstoetsen

De uitvoeringsorganisatie APG heeft voor dit doel tweemaal een zogeheten uitvoeringstoets gedaan. Hierbij zijn de pensioenregeling en financiële opzet beoordeeld op uitvoerbaarheid van de voorgenomen besluiten.

Omdat APG het reglement gaat uitvoeren, is zij nadrukkelijk betrokken geweest bij de beoordeling van de haalbaarheid. Daarbij heeft APG vooral ook gekeken naar de afwijkingen ten opzichte van de eerder bij de uitvoeringskosten genoemde modulaire regeling. De modulaire regeling zelf is bij de totstandkoming reeds beoordeeld op maakbaarheid en haalbaarheid. Vanuit die regeling is APG namelijk alvast – ruim voor de finale besluitvorming vanuit wetgeving als ook die van sociale partners en de opdracht aanvaarding door ons als fonds - gestart met de ontwikkeling van een ‘raamwerk’ voor pensioenregelingen. Dit heeft als basis gediend voor de nieuwe producten, diensten, processen en de automatisering daarvan. De ontwikkeling van deze modulaire regeling is gedaan op basis van de beschikbare informatie en toelichting zoals beschreven in de concept wetgeving en steeds bijgesteld bij nieuwe informatie over bijvoorbeeld (lagere) wetgeving en de interpretatie daarvan. Op basis van pre-toetsingen is PWRI met APG in overleg gegaan (onder andere over de mogelijkheden van complexiteitsreductie) en is waar nodig bijgestuurd.

APG heeft bij de uitgevoerde uitvoeringstoetsen de door PWRI aangeleverde pensioenregeling en financiële opzet (dus inclusief de afwijkingen van de modulaire regeling) beoordeeld. APG heeft bevestigd dat deze uitvoerbaar zijn. Voor PWRI is relevant dat de pensioenregeling en de financiële opzet kunnen worden uitgevoerd. Dat een deel daarvan binnen de modulaire regeling valt en de rest via aanvullende of maatwerk diensten worden geleverd is relevant voor de te maken afspraken (o.a. over de vergoedingen) in de dienstverleningsovereenkomst maar is voor de

uitvoerbaarheid geen showstopper.

In 2024, bij het definitieve pensioen- en uitvoeringsreglement zal wederom een uitvoeringstoets worden uitgevoerd, waarbij de integrale regeling en onderliggende financiële opzet nog een keer getoetst zal worden.

Ad 2 Processen en systemen op tijd gereed

Het bestuur van PWRI is op grond van de voortgangsrapportages (inclusief oordelen van tweede en derde lijn binnen APG), klantensessies georganiseerd door APG en voortgangsgesprekken met de directie van APG van mening dat de tijdige realisatie van de mijlpalen met betrekking tot de gereedheid van de processen en systemen in de GRIP-planning van APG haalbaar is. Voor wat betreft de technische uitvoerbaarheid van de verbindingfunctie heeft APG ook de regierol. Hierbij zijn ook uitbestedingspartijen CTI en State Street nauw betrokken. De verbindingfunctie is door alle samenwerkende partijen op technische uitvoerbaarheid getoetst. Een definitief oordeel over de gereedheid wordt einde 2024 door het bestuur geformuleerd aan de hand van de gedefinieerde sign-off criteria (zie ook 2.a.1).

De afwijkingen van de modulaire regeling zijn een aandachtspunt. De benodigde functionaliteit om uitvoering te kunnen geven aan de afwijkingen van de modulaire regeling (aanvullend, maatwerk) wordt nagenoeg volledig opgenomen in het nieuwe kernsysteem Festina. Alleen voor de functionaliteit voor de Aanvullende Oudedagsvoorziening (AOV) zal vooralsnog het huidige kernsysteem GPS gebruikt blijven worden. Dit betreft een gesloten regeling (geen stortingen, alleen uitkeringen). Het is belangrijk om blijvend te monitoren of ook de functionaliteit om de afwijkingen van de modulaire regeling in uitvoering te nemen op tijd gereed zijn. Daarom is met APG afgestemd dat de afwijkingen van de modulaire regeling expliciet worden opgenomen in de voortgangsrapportage.

PWRI is in gesprek met APG over tijdelijke oplossingen voor die gevallen waarin APG nu al weet dat de beoogde doelarchitectuur per 1 januari 2025 niet volledig kan worden gerealiseerd. Hierbij wordt onder andere de impact die deze tijdelijke oplossingen hebben op de klant en op de business beoordeeld. Het is nu nog te vroeg om een eindoordeel te vellen of deze tijdelijke oplossingen leiden tot een beheerste uitvoering van de regeling. Einde 2024 neemt het bestuur hierover een definitief go-no go besluit.

2.b.2 Stappen en tijdslijn voor gereedmaken IT systemen & Haalbaarheidsrisico's en beheersingsmaatregelen

Zoals eerder vermeld heeft/zal APG een aantal IT-systemen vervangen/wijzigen; deels ontstaan nieuwe systemen als gevolg van een hechtere koppeling tussen en de pensioenadministratie.

Het gaat hier om de volgende nieuw in te richten systemen:

Deelnemer-administratie	In te richten Pakketoplossing van Festina Finance
Polis/kapitaaladministratie	In te richten Pakketoplossing van Festina Finance

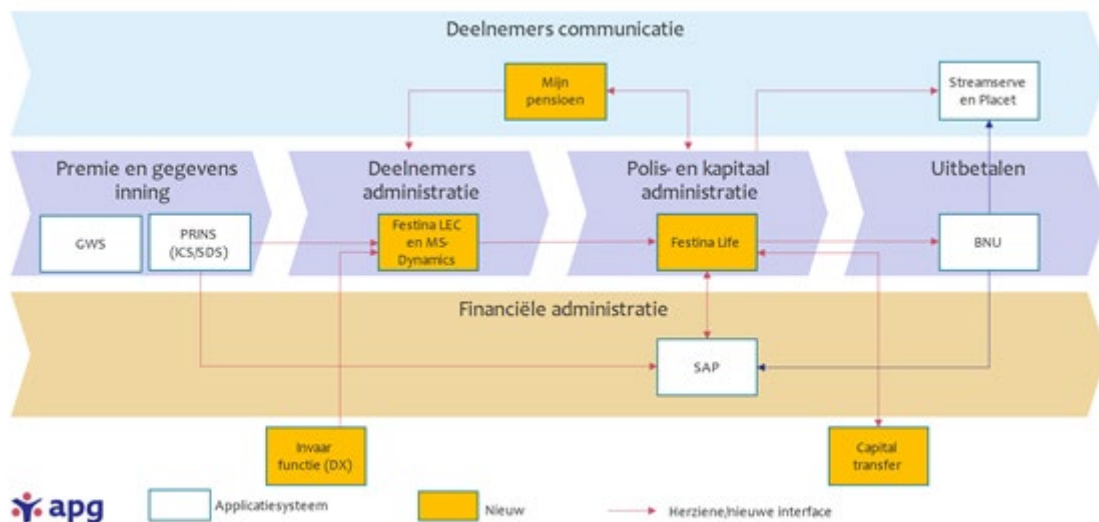

Verbindingsfunctie (Capital Transfer)	-Maatwerk (eigen beheer APG): Fund allocation matrix, Transfer Agent en Value Transfer module -Vanaf medio 2025 zal de Value Transfer Module worden uitbesteed aan Festina Finance
Mijn pensioen	Maatwerk (eigen beheer APG)
Invaarstraat	Maatwerk in combinatie met uitbesteding (Data eXcellence)

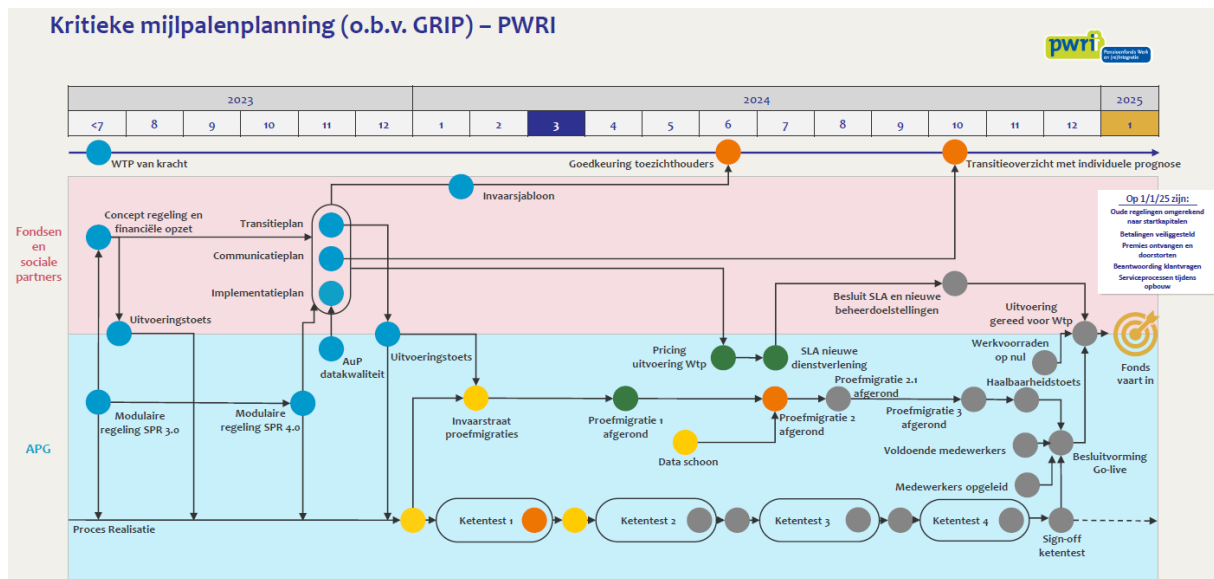
De nieuwe applicatiesystemen worden ingepast in het bestaande landschap, waarbij de bestaande interfaces tussen de afzonderlijke systemen maximaal hergebruikt worden. Met uitzondering van delen van de “invaarstraat” (uitbesteding aan Data eXcellence) worden alle IT-oplossingen onder directe verantwoordelijkheid van APG gehost.

De invaarstraat is de combinatie van technische componenten om aanspraken en bijbehorende gegevens te migreren naar een Wtp administratie. PWRI is en blijft in nauwe afstemming met APG over de voortgang en eventuele knelpunten in de realisatie.

Hieronder is een globale weergave van het gewijzigde landschap voor het nieuwe pensioencontract opgenomen.

De scope van werkzaamheden om succesvol invulling te geven aan de dienstverlening conform Wtp, is door APG opgenomen in de projectplanning. Hierbij wordt rekening gehouden met de belangrijkste stappen en mijlpalen om tijdig de nieuwe regelingen in het kader van de Wtp geïmplementeerd te hebben. De kritieke mijlpalenplanning voor PWRI is (per status Q1 2024) als volgt:

2.c. Uitbestedingsrisico

2.c.1. Wijze van Betrokkenheid transitiepartners

APG is als belangrijkste transitiepartner nauw betrokken bij de voorbereidingen en de realisatie van de implementatie van het nieuwe stelsel voor PWRI, zoals die voorzien is op 1-1-2025.

Via APG zijn ook diverse onderuitbestedingen relevant voor de transitie.

Ook CTI en State Street zijn vanuit de wijziging van het vermogensbeheer en de nieuwe verbindingfunctie nauw betrokken bij de projectwerkzaamheden. Specifiek voor de verbindingfunctie is er een separate projectstructuur opgezet tussen PWRI, APG, CTI en State Street. De wijzigingen binnen het strategisch beleggingsbeleid en de uitvoering daarvan (beheerafspraken) door CTI wordt geregisseerd door de beleggingscommissie van PWRI.

2.c.2. Belangrijkste afspraken uitbestedingspartijen

Algemeen

PWRI is verantwoordelijk voor juistheid, volledigheid en tijdigheid van de implementatie van het nieuwe stelsel voor de bij haar aangesloten (gewezen) deelnemers en de transitie van de pensioenaanspraken naar individuele pensioenvermogens. Dit betekent dat weliswaar een belangrijk deel van de transitiewerkzaamheden zijn uitbesteed aan APG, CTI en State Street – en via APG/CTI/State Street aan onderaannemers – maar dat PWRI eindverantwoordelijk is voor alles wat met de transitie te maken heeft.

APG

APG borgt middels de overeenkomst tussen APG en PWRI dat PWRI kan voldoen aan alle gestelde uitbestedingsregels.

Om die verantwoordelijkheid te kunnen dragen zijn tussen PWRI en APG een reeks afspraken gemaakt:

- APG hanteert een Third party management beleid, waarbij fondsen tijdig worden geïnformeerd en PWRI door APG regelmatig op de hoogte wordt gehouden van de onderuitbestedingen van APG, zowel voor de 'reguliere business' als voor de transitiewerkzaamheden.
- PWRI wordt over alle nieuwe onderaanbestedingen tijdig geïnformeerd. Daar waar deze onderaanbestedingen en/of partnerships een strategisch karakter hebben wordt PWRI ook vroegtijdig over de te doorlopen processtappen geïnformeerd.
- Ieder kwartaal ontvangt PWRI van APG de lijst met uitbestedingen en partnerships die voor PWRI relevant zijn.

CTI

Met de Wtp zijn er ook wijzigingen in de uitvoering van het fiduciair beheer nodig. Dit betreft de wijzigingen die benodigd zijn om de portefeuille aan te kunnen sturen binnen de beheerafspraken op basis van het beleggingsbeleid voor de solidaire premieregeling en de bijbehorende gegevensuitwisseling met APG.

De wijzigingen worden binnen het project als volgt vormgegeven (en in 2024 contractueel vastgelegd):

- Op welke wijze Columbia Threadneedle Investments voornemens is om de benodigde wijzigingen aan het vermogensbeheer en de gegevensuitwisseling uit hoofde van de Wtp te gaan implementeren in de dienstverlening, procedures en systemen
- Op welke wijze wordt beoogd om samen te werken met de andere relevante partijen in de waardeketen van PWRI.

2.c.3. Overzicht kritieke uitbestedingen en onderuitbestedingen betrokken bij de transitie

PWRI heeft haar pensioenuitvoering uitbesteed aan APG en het vermogensbeheer aan CTI. De afspraken in het kader van deze uitbesteding zijn vastgelegd in respectievelijk een Service Level Agreement en een beheerovereenkomst.

Kritieke uitbestedingen betrokken bij de transitie via APG

Specifiek met het oog op de transitie naar de Wtp lichten wij 2 onderuitbestedingen verder toe:

- Festina Finance Dit betreft software die gebruikt wordt voor de kapitaal- en polis administratie in het nieuwe stelsel. Het betreft een in Denemarken ontwikkeld standaardpakket voor de pensioenmarkt, gericht op beschikbare premieregelingen. PWRI is gedurende het hele traject van marktverkenning (van longlist naar shortlist) en de uiteindelijke keuze van deze software geïnformeerd. Daarbij zijn ook de overwegingen gedeeld die uiteindelijk tot de keuze hebben geleid. Het totale proces is beoordeeld door een externe adviseur (EY) en de uitkomst van deze beoordeling is met PWRI gedeeld. Gegeven het belang van deze keuze is de

besluitvormingsdocumentatie gedeeld met en beoordeeld door DNB. Hiernaast zal vanaf medio 2025 een onderdeel van de Capital transfer module (verbindingsfunctie) worden uitbesteed aan Festina Finance. Tot medio 2025 zal de volledige Capital transfer module welke zelf gebouwd is door APG ingezet worden. De keuze voor deze uitbesteding ligt onder andere besloten in een beter beheersbaar proces (aangezien Festina dit onderdeel als integrale oplossing aanbiedt en hiermee ook zelfstandig onderhoud uitvoert d.m.v. releases door Festina) en hierdoor minder kans op eventuele fouten.

- Data eXellence BV (DX) Dit betreft inhuur van software, hosting van deze software op hun infrastructuur en het leveren van expertise. De ondersteuning is nodig voor het invaren en omzetting van data vanuit het bestaande systeem GPS naar het nieuwe systeem (Festina Finance), inclusief de daarvoor benodigde invaarberekeningen. Ook voor dit onderdeel geldt dat PWRI vroegtijdig op de hoogte is gebracht van de overwegingen die hebben geleid tot de inzet van deze oplossing en dat gaandeweg het selectie- en implementatietraject afstemming heeft plaatsgevonden.

Onderuitbestedingen via CTI en State Street

CTI zal de benodigde aanpassingen in de uitvoering intern bouwen. Er zal dus geen gebruik gemaakt worden van onderuitbesteding uit hoofde van de transitie. Wel maakt CTI (middels een eigen uitbestedingscontract) gebruik van State Street voor de beleggingsrapportages. De benodigde wijzigingen aan de rapportages zullen middels een bestaande change-request procedure tussen State Street en CTI worden gedaan en wordt beschouwd als kritieke onderuitbesteding in het kader van de transitie.

Naast de rapportages van State Street aan CTI zal State Street (middels een rechtstreekse uitbestedingsrelatie tussen State Street en PWRI) maandelijks rendements informatie (conform SIVI 2 standaard) opleveren aan APG. Deze nieuwe gegevensuitwisseling ziet PWRI als kritiek in het kader van de transitie.

Beheersing en monitoring van de wijzigingen die door de kritieke uitbestedingen in het kader van de transitie moeten plaatsvinden ziet er als volgt uit :

Dienstverlener	Dienst	Beheersing
APG	Mijn pensioen	Projectverantwoordingsrapportage PvS, beoordeling IT architectuur en testplannen (sign off criteria), House of Comfort rapportages APG
APG	Festina Finance	Beoordeling uitbestedingsdossier, Projectverantwoordingsrapportage PvS, beoordeling IT architectuur en testplannen (sign off criteria), House of Comfort rapportages APG Structureel/going concern is het Third Party Beleid van APG van toepassing voor beheersing op onderuitbestedingen via APG

APG	Capital transfer module	Projectverantwoordingsrapportage PvS, beoordeling IT architectuur en testplannen (sign off criteria), House of Comfort rapportages APG
DataeXcellence	invaar straat	Beoordeling uitbestedingsdossier, Projectverantwoordingsrapportage PvS, beoordeling IT architectuur en testplannen (sign off criteria), House of Comfort rapportages APG
CTI	Fiduciair	Projectverantwoordingsrapportage CTI, aanwezigheid projectteam PWRI bij voortgangsoverleg CTI, APG en State Street, verantwoording in beleggingscommissie
State Street	Custodian	Projectverantwoordingsrapportage CTI, aanwezigheid projectteam PWRI bij voortgangsoverleg CTI, APG en State Street, verantwoording in beleggingscommissie

2.d. Financiële risico's

2.d.1. Financiële risico's transitie

Hieronder worden de belangrijkste financiële risico's in de transitie omschreven.

1. Negatieve ontwikkelingen op de financiële markten die zorgen voor een lagere dekkingsgraad.

Het risico dat door ongunstige economische en/of financiële marktontwikkelingen de dekkingsgraad ontoereikend is om alle transitiedoelen te halen wordt met name bepaald door de twee volgende risico's:

Het nominale mismatchrisico

Per begin van het vierde kwartaal 2023 is de hoogte van de renteafdekking gelijk aan 51,5% van de verplichtingen. Dat betekent dat 48,5% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen niet afgedekt wordt. Een rentedaling zorgt daarmee op zichzelf voor een lagere dekkingsgraad. Een rentestijging voor een hogere dekkingsgraad.

Het beleggen in zakelijke waarden, ofwel de beleggingen in de returnportefeuille
Dit levert naar verwachting een hoger rendement op dan de matchportefeuille, maar kent ook een veel groter risico. Het grootste deel van de returnportefeuille bestaat uit aandelen en een grote waardedaling van aandelen zorgt dan ook voor een lagere dekkingsgraad, een waardestijging tot een hogere dekkingsgraad.

Zie paragraaf 2.d.2 en 2.d.3 voor de beheersing van dit risico.

2. Mismatchrisico op transitiemoment

Voor de transitie heeft het fonds te maken met de regels van het nFtk en de daarbij behorende beleggingsportefeuille. Na de transitie op 1 januari 2025 geldt de Wtp waarbij een (deels) andere beleggingsportefeuille hoort. Het is niet mogelijk de omzetting van de ene naar de andere portefeuille op 1 januari 2025 uit te voeren. Indien de omzetting niet in z'n geheel voor het transitiemoment

wordt uitgevoerd, met alle daarmee gepaard gaande risico's, zal er enige tijd een mismatch zijn tussen de daadwerkelijke en beoogde portefeuille.

Het fonds is voornemens de wijzigingen in enkele stappen door te voeren in een periode van een paar weken voor tot een paar weken na 1 januari 2025. Doordat de benodigde wijzigingen in het geval van PWRI betrekkelijk beperkt zijn, is daarmee het mismatchrisico ook beperkt. De planning en wijze van uitvoering zal worden opgenomen in een op te stellen vermogenstransitieplan.

3. Beperkte liquiditeit in de portefeuille

De mate van liquiditeit verschilt per beleggingscategorie. Het risico is aanwezig dat PWRI geconfronteerd wordt met beperkte marktliquiditeit en/of hogere kosten op het moment dat er mutaties nodig zijn om de bestaande portefeuille om te zetten naar de beoogde portefeuille in het nieuwe stelsel. Er is een analyse gemaakt van hoe groot naar verwachting de benodigde aanpassing van de beleggingsportefeuille is, en dat blijkt beperkt te zijn. De portefeuille op collectief niveau zal na transitie namelijk niet wezenlijk verschillen van de bestaande portefeuille. Daarbij zal de transitie in verschillende stappen gedaan gaan worden aangezien de marktliquiditeit eind en begin van het jaar te beperkt is om portefeuille-aanpassingen in een keer door te voeren. De planning en wijze van uitvoering zal worden opgenomen in een op te stellen vermogenstransitieplan.

2.d.2. Scenario analyses bij schokken tijdens transitieperiode

PWRI heeft, op basis van de eind december 2023-standen, scenario's doorgerekend met schoksgewijze verhogingen en verlagingen van aandelenkoersen en swaprentes. De uitkomsten zijn opgenomen in onderstaande tabel. In de tabel is aangegeven bij welke combinatie van schokken de dekkingsgraad onder de 105%² zakt.

Renteafdekking huidig										
Swap Rates	Aandelen					Aandelen				
	105%	-40%	-30%	-20%	-10%	0%	+10%	+20%	+30%	+40%
2.0%	116.6%	123.9%	131.3%	138.6%	145.9%	153.2%	160.5%	167.8%	175.2%	182.5%
1.5%	112.5%	119.3%	126.2%	133.0%	139.9%	146.7%	153.6%	160.4%	167.3%	174.1%
1.0%	108.5%	114.8%	121.2%	127.6%	134.0%	140.4%	146.8%	153.2%	159.6%	166.0%
0.5%	104.5%	110.5%	116.4%	122.4%	128.3%	134.3%	140.3%	146.2%	152.2%	158.1%
0.0%	100.7%	106.2%	111.7%	117.3%	122.8%	128.3%	133.9%	139.4%	144.9%	150.4%
-0.5%	97.0%	102.1%	107.2%	112.3%	117.4%	122.5%	127.7%	132.8%	137.9%	143.0%
-1.0%	93.4%	98.1%	102.8%	107.5%	112.2%	116.9%	121.7%	126.4%	131.1%	135.8%
-1.5%	90.0%	94.3%	98.6%	102.9%	107.2%	111.6%	115.9%	120.2%	124.5%	128.8%
-2.0%	86.6%	90.6%	94.5%	98.5%	102.4%	106.4%	110.3%	114.3%	118.2%	122.1%

Een eerste beheersmaatregel voor een negatieve ontwikkeling van de dekkingsgraad wordt gevormd door de voorrangregels bij invaren die bepalen hoe het vermogen aangewend dient te worden.

Een tweede beheersmaatregel is de afspraak om bij een dekkingsgraad onder de 105% en boven de 135% te overleggen met Sociale partners over het wel of niet

² Het bestuur is van mening dat bij een dekkingsgraad vanaf 105% en tot en met 135% de transitie evenwichtig kan plaatsvinden.

invaren en indien besloten wordt om wel in te varen, hoe het vermogen dan moet worden aangewend.

Een derde beheersmaatregel is het beperken van de volatiliteit van de dekkingsgraad. Deze beheersmaatregel is verder uitgewerkt onder 2.d.3 hieronder.

2.d.3. Aanpassingen beleggingsbeleid

Het bestuur heeft op 26 januari 2024 het besluit genomen om de volatiliteit van de dekkingsgraad te verlagen om soepel te kunnen invaren en de doelstellingen te behalen. Door het renterisico verder te verlagen, kan de kans op een dekkingsgraad waarmee niet evenwichtig kan worden ingevaren en/of waarmee niet alle reserves gevuld kunnen worden, worden verlaagd.

Doordat de dekkingsgraad nu voldoende hoog is, is het acceptabel dat met het verder inperken van het renterisico op opwaarts potentieel wordt ingeleverd en (beperkt) transactiekosten moeten worden gemaakt.

Het bestuur wil vasthouden aan de bestaande rentestafel maar overstappen op afdekking van de dekkingsgraad (afdekken van het vermogen). Dit past beter bij Wtp. Bovendien is de huidige stafel behorende bij afdekking van de verplichtingen vastgesteld toen de rentes veel lager waren dan nu het geval is.

PWRI heeft de verlaging van de volatiliteit geïmplementeerd in februari 2024.

2.f Belangrijkste juridische en privacy risico's ten aanzien van de transitie en beheersingsmaatregelen

In deze paragraaf wordt een beschrijving gegeven van de juridische en privacy risico's ten aanzien van de transitie.

Specifiek voor de implementatie van – en transitie naar – de solidaire premiereregeling heeft PWRI een projectrisicoanalyse uitgevoerd. De juridische en privacy risico's inclusief beheersing betreffen:

Risico	Omschrijving	Beheersing
Claims (publiekelijk)	Het risico dat invaren (al dan niet zonder instemming) van belanghebbenden ter discussie gesteld wordt en hierover een of meerdere individuele of collectieve civiele procedures worden opgestart tegen PWRI	1. Uitlegbaarheid/communicatie
Claims (individueel)	Het risico dat als gevolg van invaren claims ontstaan als gevolg van het niet eens zijn met compensatie, hoger of lager pensioenvermogen na transitie, risicohouding per cohort, onderscheid naar leeftijd etc.	1. Uitlegbaarheid/communicatie 2. Datakwaliteit op orde 3. Toezicht 4. Compliance aan Wtp regelgeving
Informatieverwerking	Het risico dat de fondscommunicatie niet juist verwerkt of niet of onvoldoende begrepen wordt door deelnemers van het fonds waardoor weerstand ontstaat/juridische procedures gestart worden waardoor de beoogde invaardatum in gevaar komt.	1. Communicatieplan en uitvoering passend bij de deelnemer

AVG	Het risico dat onvoldoende rekening gehouden wordt met 'privacy by design' in de inrichting waardoor niet of onvoldoende voldaan wordt aan AVG verordening	<ol style="list-style-type: none"> 1. Privacy onderdeel van projectplan Wtp 2. Privacy onderdeel bij Change traject 3. FG betrokken bij project 4. Privacy officers eerste lijn betrokken bij project
AVG	Het risico dat tijdens het project privacy van deelnemers geschonden wordt als gevolg van onvoldoende informatiebeveiliging (datalek)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informatiebeveiligingsbeleid APG 2. Awareness sessies 3. Privacy controls
Contracten	Het risico dat bestaande overeenkomsten met uitbestedingspartijen niet tijdig, juist of volledig worden aangepast aan wijzigingen t.a.v. het nieuwe contract waardoor niet voldaan wordt aan wet- en regelgeving dan wel afspraken juridisch niet goed worden vastgelegd.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan PWRI 2. Regie op contracten en onderuitbestedingen door bestuursbureau 3. Beoordeling door commissies en vastgesteld bestuur
Fondsdocumentatie	Het risico dat het fonds relevante fondsdocumentatie (zoals pensioenreglement) niet juist, tijdig of volledig aanpast worden waardoor het op niet juiste gronden de regeling uitvoert vanaf 1-1-2025	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan PWRI 2. Reguliere cyclus aanpassen fondsdocumenten door bestuursbureau (met hulp van APG) 3. Beoordeling door commissies en vastgesteld bestuur
Informatieverplichtingen	Het risico dat niet de juiste data ontsloten wordt en foutieve data op informatieverplichtingen verstuurd worden voor tijdens en na transitie	<ol style="list-style-type: none"> 1. IT change onderdeel van projectplan Wtp 2. Testplannen, migratieplannen 3. Beoordeling bestuursbureau 4. Informatiesessies, deep dives en gesprekken APG
Informatieverplichtingen	Het risico dat het fonds niet of niet volledig voldoet aan de verplichte informatieverplichtingen voor, tijdens en na transitie waardoor de beoogde invaardatum in gedrang komt dan wel toezicht wordt uitgeoefend	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informatieverplichting als onderdeel van projectplan APG 2. Beoordeling door bestuursbureau, commissie en bestuur 3. Communicatieplan
Informatieverplichtingen	Het risico dat de informatieverplichtingen op de website niet tijdig beschikbaar zijn voor stakeholders (Dit komt voort uit het risico dat de content van de website (hosting over van ABC naar APG) niet tijdig gereed is)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplanning 2. Uitstel overgang hostingpartij ABC naar APG 3. Communicatieplan

Het bestuur van PWRI heeft bij de projectrisicoanalyse ten aanzien van juridische en privacy risico's geconstateerd dat voor twee risico's de bestaande beheersing niet binnen de risicobereidheid van PWRI valt. Dit betreft het risico informatieverplichtingen (foutieve data op informatieverplichtingen) en het risico op publieke claims. Ten aanzien van dit laatste risico is het bestuur van mening dat het geen aanvullende beheersmaatregelen kan treffen om dit risico te verminderen aangezien dit risico de publieke opinie betreft (en daarmee als individueel fonds niet beïnvloedbaar). Het bestuur zal dit restrisico dan ook accepteren. Ten aanzien van het risico op foutieve data op informatieverplichtingen heeft het bestuur als

aanvullende maatregel het “sign off criteria” raamwerk opgesteld. In paragraaf 2.a.1 is beschreven wat dit raamwerk omhelst.

2.g. Concluderend oordeel bestuur

Het bestuur heeft de risico's behorende bij de transitie naar de solidaire premiereregeling beoordeeld en zoveel als mogelijk beheersmaatregelen ingebouwd om de transitie beheerst en integer te laten verlopen.

Het bestuur van PWRI heeft naar aanleiding van de risicobeoordeling en de ERB vastgesteld dat op onderdelen als operational readiness, IT/applicaties en juridische/privacy risico's aanvullende beheersmaatregelen genomen moeten worden om binnen risicobereidheid te komen. Met deze aanvullende maatregelen is het bestuur van mening dat de transitie op een beheerste en integere wijze kan plaatsvinden.

De bestaande beheersing tezamen met deze specifieke “sign off criteria” moeten PWRI in staat stellen om gaandeweg 2024 op een verantwoorde en onderbouwde wijze een Go/No Go besluit te nemen om per 1 januari 2025 over te gaan op de solidaire premiereregeling.

De sleutelfunctiehouders risicobeheer heeft zowel bij de ERB als bij de projectrisicoanalyse een uitdagende rol gehad en heeft het bestuur voorzien van risico opinies. Hiernaast heeft de sleutelfunctiehouder risicobeheer structureel zicht op de risicobeheersing van PWRI door middel van de opiniering van de bestuurlijke risicorapportage die ieder kwartaal opgesteld wordt.

3 Data en datakwaliteit

3.0 Algemeen

Nu, maar zeker ook voor en na het invaren in het nieuwe pensioenstelsel is onze datakwaliteit van essentieel belang. Onze deelnemers moeten erop kunnen vertrouwen dat de omzetting naar de individuele pensioenvermogens juist, tijdig en volledig plaatsvindt en dat zij krijgen waar zij recht op hebben. Om de kwaliteit van data te borgen, sluit PWRI aan bij het Kader Datakwaliteit Wet Toekomst Pensioenen van de Pensioenfederatie.

PWRI maakt bij het vaststellen van datakwaliteit gebruik van dit kader. APG speelt vanuit de uitbesteding van de pensioenadministratie een belangrijke rol in de datakwaliteit. Wij hebben daarom ook in nauwe samenwerking met APG de borging van de datakwaliteit vormgegeven waarbij de beleidsuitgangspunten van PWRI leidend zijn voor de uitvoering door APG.

Het kader datakwaliteit onderscheidt zes fasen met daarbinnen verschillende uit te voeren stappen. Deze fasen zijn door middel van een iteratief proces tot stand gekomen waarbij PWRI als dataverantwoordelijke sturend geweest is in uitvoering en planning van de onderstaande fasen:

Fase 1 – Opzet datakwaliteit

Fase 2 – Risico- inventarisatie en -beoordeling

Fase 3 – Data-analyses en deelwaarnemingen

Fase 4 – Rapportage en beoordeling

Fase 5 – Verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden door externe accountant (Agreed Upon Procedures)

Fase 6 – Besluit over datakwaliteit voor Invaren

Bij alle fasen heeft tijdens het project, onder regie van PWRI, structureel overleg plaatsgevonden tussen PWRI en APG en is er in het kader van de Agreed Upon Procedures een tripartite overlegstructuur vormgegeven tussen PWRI, APG en accountant. Daar waar relevant zijn de sleutelfunctiehouders actief betrokken.

Datakwaliteitsbeheersing (fase 1 tot en met 4)

De fasen 1 tot en met 4 leiden tot een beheerst datakwaliteitsraamwerk. In fase 5 worden de hiervoor ingerichte processen getoetst op basis van vooraf beschreven procedures. In deze fase beslist het bestuur op basis van de impact van de feitelijke bevindingen uit fase 1 tot en met 4 of de datakwaliteit voldoet aan de norm. Met de resultaten uit de fasen 1 tot en met 5 wordt in fase 6 de keuze gemaakt of de datakwaliteit -naar oordeel van het bestuur- voorlopig voldoende is om in te varen.

APG heeft ten behoeve van een projectmatige aanpak van datakwaliteit een 10-stappenplan geïmplementeerd. Dit 10-stappenplan zorgt dat de beschreven procedures van fase 1 tot en met 4 van het kader datakwaliteit worden geborgd. Als in de volgende paragrafen wordt gesproken over het 10-stappenplan, dan is dat een invulling van een deel van de activiteiten die beschreven staan in het kader datakwaliteit fase 1 tot en met 4.

Agreed Upon Procedures Datakwaliteit

Om een goed besluit te kunnen nemen over de datakwaliteit voor invaren, wordt in fase 5 van het kader datakwaliteit aan onze externe accountant gevraagd om

werkzaamheden uit te voeren, zoals overeengekomen in de zogenaamde Agreed Upon Procedures (conform het Voorbeeld-AUP-werkprogramma Datakwaliteit – Wtp van NBA/NOREA.).

3.a. Beschikbaarheid van data, voor, tijdens en na transitie

De data die wordt gebruikt voor de uitvoering van onze pensioenregelingen ligt opgeslagen in bronsystemen bij APG.

Voor transitie

Nagenoeg alle data-mutaties vinden voor PWRI plaats in de betreffende applicatie of GPS (Generiek Pensioen Systeem) waarbij de data historisch wordt opgeslagen in de database van deze applicatie. Deze applicatie wordt onder andere van informatie voorzien vanuit interfaces (werkgever, BRP etc.) en wisselt zelf ook data uit met andere applicaties (bijvoorbeeld excasso). In uitzonderlijke gevallen wordt data in een andere bron opgeslagen dan GPS, bijvoorbeeld gemoedsbezwaarden door middel van end using computing. Bij APG is ervoor gekozen om data uit de verschillende applicaties naar één locatie over te brengen (datakern) en daar data management (conform het DAMA-DMBOK model) op toe te passen.

Dit data management wordt uitgevoerd met expliciet aandacht voor de volgende onderwerpen:

1. Gegevensbeheer
2. Data architectuur
3. Gegevensmodellering en -ontwerp
4. Gegevensopslag en -bewerkingen
5. Gegevensbeveiliging
6. Data-integratie en interoperabiliteit
7. Document- en contentbeheer
8. Datawarehousing en business intelligence
9. Beheer van metagegevens
10. Beheer van gegevenskwaliteit

Alle voor het invaren benodigde data wordt in de zogenaamde datakern met aandacht voor bovengenoemde onderwerpen beschikbaar gesteld voor invaren. Bij APG worden risico's op onjuistheid en onvolledigheid van data gemitigeerd door:

- in de datakern een afgestemde definitie van de data te hanteren; en
- inrichting van geautomatiseerde datakwaliteitscontroles; en
- implementatie van actief toegangsbeheer.

Daarnaast voeren data stewards bij APG de regie uit op de data in de datakern en ondersteunen zij de pensioenuitvoering bij het in kaart brengen van activiteiten ter verbetering van de datakwaliteit in de bronsystemen.

Tijdens transitie

APG heeft ervoor gekozen om de administratie van de nieuwe pensioenregelingen uit te voeren in de applicatie van Festina Finance. Dat betekent dat tijdens de transitie, de volgende activiteiten plaatsvinden:

- Het transport van datakern naar migratiepartner DX; en
- De bewerking van data bij DX (invaarberekening en aansluiten op datamodel Festina Finance); en

- Het transport naar de doelsystemen van Festina Finance

In onderstaand schema is weergegeven op welke manier de data getransporteerd wordt, waarbij het datatransport volledig automatisch plaatsvindt en voldoet aan de vereisten rondom beveiliging en toegankelijkheid ervan (encryptie, decryptie, logging).

Tijdens de transitie is sprake van een mutatiestop. Aangeboden mutaties worden opgevangen en nog niet verwerkt. Deze opgevangen mutaties worden via een gecontroleerd proces op werkdagen vastgelegd en verwerkt zodra de datamigratie in het nieuwe doelsysteem is afgerond. Tijdens de transitie worden geen mutaties verwerkt. Mocht er sprake zijn van mutaties met een bepaalde mate van urgentie (bijvoorbeeld het overlijden van een deelnemer), wordt het proces tijdelijk handmatig uitgevoerd.

Na transitie

De gemigreerde data (inclusief bewerkingen DX) is beschikbaar vanuit de nieuwe applicatie van Festina Finance, waarbij de mutaties die hier in het vervolg op plaatsvinden vanuit Festina Finance ook weer naar de datakern gaan.

3.b. Risicoanalyse van de datakwaliteit van data, voor, tijdens en na transitie

Conform het datakwaliteitsbeleid van PWRI (fase 1 kader), start het datakwaliteitsmanagement, naast doelstellingen en uitgangspunten, met het in kaart brengen van risico's op onjuiste of onvolledige data.

Datakwaliteit 'voor' transitie

Om de datakwaliteit van de huidige pensioenadministratie te bepalen, zijn in eerste instantie de volgende drie stappen uitgevoerd (fase 2.1 Kader):

1. Het algemene risicoprofiel van PWRI is vastgesteld aan de hand van de (complexiteit van de) pensioenregeling en het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk;
2. De specifieke deelnemersrisico-indicatoren (DRI's) voor de deelnemerspopulatie van PWRI zijn vastgesteld;
3. Aan de hand van de uitkomsten van de voorgaande twee stappen is een overall risico-inventarisatie opgesteld.

Voor uitvoering van de gedefinieerde stappen vanuit het kader heeft PWRI de relevante informatie (waaronder inzage in het huidige datakwaliteitsbeheersingsraamwerk, de historie hiervan, de rapportages over datakwaliteit, audit rapportages, risicorapportages, incidenten, klachten etc.) verzameld en zijn de relevante personen vanuit PWRI en APG betrokken. Als basis om de relevante informatie te verzamelen heeft PWRI de bijlagen A1 (Pensioenuitvoerderrisico-indicatoren) en A3 (Deelnemer risico-indicatoren) van het

kader gehanteerd. Vanuit deze werkzaamheden zijn verhoogde risico's in kaart gebracht op onjuistheid en onvolledigheid van data.

Daarnaast heeft APG aan de hand van bijlage A2 van het kader een methodiek ontwikkeld om de risico's van Kritische Data Elementen (hierna: KDE) te beheersen. Op basis van data-lineage (hoe data door processen en systemen stromen) worden risico's op onjuiste en onvolledige data geïnteriseerd en gekoppeld aan bestaande beheersing.

De vanuit fase 2.1 van het kader (bijlagen A1 en A3) geïnteriseerde risico-indicatoren resulteren in verhoogde risico's op datakwaliteit voor specifieke risicogroepen. Deze risicogroepen zijn in fase 3 (data-analyse en deelwaarnemingen) nader onderzocht. Het proces is per KDE als volgt uitgevoerd:

- Bepalen van bruto risico (kans X impact op onjuistheid of onvolledigheid data) afkomstig uit proces 1.2 (bepalen KDE's);
- In kaart brengen van de oorsprong van een KDE en inzichtelijk maken hoe deze door de processen en systemen stroomt;
- Uitvoeren van inventarisatie van risico's op onjuiste en onvolledige mutaties;
- Inventarisatie van bestaande 'proces' beheersing;
- Beoordelen van het netto risico (resterende kans X impact op onjuistheid of onvolledigheid data) op basis van onderstaand proces.

Als na de risicoanalyse gebleken is dat het netto risico een score "laag" heeft, voldoet de huidige beheersing en worden er additioneel alleen de dataprofileringsvereisten uit het kader in kaart gebracht. Deze onderzoeken (op juistheid, volledigheid, accuraatheid en distributie) worden geïnteriseerd en ook gekoppeld aan reeds ingericht geautomatiseerde datakwaliteitsregels. Indien het netto risico een score van "midden" of "hoog" heeft, worden aanvullende maatregelen toegepast op het KDE. Hier zijn 2 soorten onderkend:

- **Procesmatig:** waarbij interventies worden gedaan in bestaande processen (door bijvoorbeeld aan de voorkant extra controles in te richten).
- **Inhoudelijk:** waarbij naast de datakwaliteitsregels, ook DVO methodieken (Distributie, Verbanden en Outlier controles) en deelwaarnemingen (voornamelijk op basis van de verhoogde Risico Indicatoren uit fase 2) zijn ingezet.

Datakwaliteit 'tijdens' transitie

Dit proces van risicoanalyses op data is structureel ingericht voor PWRI door APG (en zal daarmee vanaf 2024 onderdeel uitmaken van het beheersingsraamwerk van APG). Dat betekent dat op periodieke basis de risico's per KDE bekeken en beoordeeld worden. Zodra een risico niet (meer) voldoet aan de norm van PWRI, worden bovenbeschreven additionele maatregelen ingezet, teneinde het risico binnen de afgesproken norm te brengen.

Datakwaliteit 'na' transitie

De methodiek van risicoanalyses ten behoeve van datakwaliteit blijft hetzelfde. De regievoering vindt op dezelfde manier plaats. Wel zullen er vanuit de solidaire

premieregeling door PWRI, nieuwe KDE's ontstaan. De inventarisatie van de wijzigingen in KDE's zal in 2024 gezamenlijk tussen APG en PWRI plaatsvinden. Na de transitie doorlopen ook deze nieuwe KDE's het 10-stappenplan.

3.c. Complexe dossiers datakwaliteit en beheersingsmaatregelen

Vanuit het kader datakwaliteit geeft fase 2.1 handvatten om specifiek risico-indicatoren en risicogroepen te identificeren en hier heeft APG onder andere de volgende activiteiten vorm gegeven:

- Het algemene risicoprofiel per pensioenuitvoerder is vastgesteld aan de hand van de pensioenregeling en het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk;
- De specifieke deelnemersrisico-indicatoren (DRI's) voor de deelnemerspopulatie van de pensioenuitvoerder zijn vastgesteld;
- Aan de hand van de uitkomsten van de voorgaande twee stappen is een overall risicobeoordeling opgesteld.

De pensioenuitvoerder heeft bij het verzamelen, documenteren en de analyse van deze informatie (waaronder inzage in het huidige datakwaliteitsbeheersingsraamwerk, de historie hiervan, de rapportages over datakwaliteit, audit rapportages, risicorapportages, incidenten, klachten etc.) de juiste expertise en relevante personen met PWRI kennis betrokken. Dit heeft voor PWRI geleid tot de volgende risico indicatoren en risicogroepen, waarop additionele analyse en evaluatie zal plaatsvinden in fase 2.2 en 3 van het kader (risicoanalyse en DVO processen APG):

PWRI risico-indicator	Risicogroep binnen tijdshorizon van na 1-1-2012	Aanvullende activiteiten
Verhoogd risico op menselijke fout door medewerker beoordeling, berekening middels EUC en handmatige mutatie van VPA (voortzetting premie bij arbeidsongeschiktheid)	Deelnemers welke recht hebben op VPA na 1-1-2012	Deelwaarneming
Verhoogd risico op menselijke fout door medewerker beoordeling, berekening middels EUC en handmatige mutatie van Individuele waardeoverdracht (WO-inkomend)	Deelnemers welke na 1-1-2012 via WO-in deelnemer zijn geworden	Deelwaarneming
Verhoogd risico op menselijke fout door medewerker beoordeling, berekening middels EUC en handmatige mutatie van scheiden	Deelnemers en ex-partners welke na 1-1-2012 gescheiden zijn	Deelwaarneming
Verhoogd risico op menselijke fout door medewerker beoordeling, berekening middels EUC en handmatige mutatie van de combinatie van regeling SW en regeling WIW	Deelnemers waarbij de combinatie SW en WIW handmatig is verwerkt na 2012	Deelwaarneming

Bij geconstateerde afwijkingen vanuit de deelwaarnemingen is voor een eventuele correctie het correctie- en herzieningenbeleid -en voor een eventuele vervolganalyse de maximaal toelaatbare afwijking (MTA)- van toepassing.

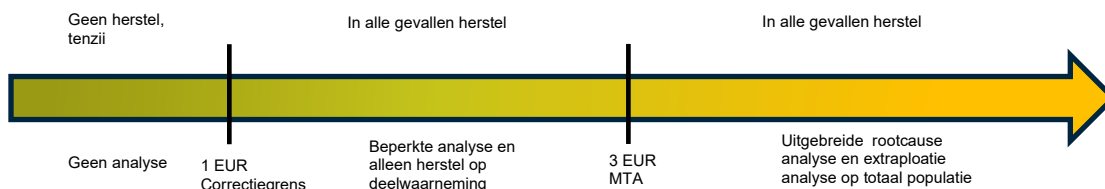
3.d. Risicobereidheid en toegestane afwijkingen in datakwaliteit

In het datakwaliteitsbeleid heeft PWRI ervoor gekozen om een naast de huidige kwalitatieve risicobereidheidsscore “laag”, te kiezen voor een kwantitatieve risicobereidheid, te onderscheiden in een correctiegrens en een MTA (Maximaal Toelaatbare Afwijking). De correctiegrens is de maximaal door het bestuur geaccepteerde afwijking per pensioenaanspraak of pensioenrecht op maandbasis en kan bijvoorbeeld verklaard worden door afrondingsverschillen. Op basis van een gemiddelde pensioenuitkering vanaf pensioendatum van ongeveer EUR 300,- per uitkeringsgerechtigde per maand en een gemiddelde pensioenaanspraak van EUR 500,- per aanspraakgerechtigde acht het bestuur een verschil van maximaal 1 euro per pensioenaanspraak of pensioenuitkering op maandbasis acceptabel.

Gezien de beperkte omvang van de pensioenuitkeringen en pensioenaanspraken en de -over het algemeen- beperkte (sociaal minimum) inkomens van de deelnemers en pensioengerechtigden van het fonds, accepteert PWRI een lage MTA, d.w.z. een MTA gebaseerd op de gemiddelde uitkering van EUR 300,-, in casu: 3 EUR.

Concreet betekent de keuze voor de correctiegrens en de MTA dat:

- Het fonds accepteert in beginsel afwijkingen tot 1 euro per maand (geen herstel, tenzij afwijkende besluitvorming bestuur);
- Bij afwijkingen boven 1 euro vindt altijd herstel plaats waarbij:
  - Tussen 1 euro en 3 euro afwijking er een beperkte analyse uitgevoerd wordt op de afwijking
  - Boven 3 euro afwijking er een uitgebreide root cause analyse plaatsvindt met eventueel extrapolatie van analysemethoden op een grotere of totale deelnemerspopulatie

De onderbouwing van deze kwantitatieve risicobereidheid is terug te vinden op 2 onderdelen:

1. *Fase 1 – kader datakwaliteit:* Er is gestart met het identificeren van de KDE's die van belang zijn voor de juistheid en volledigheid van de aanspraak. Deze data elementen zijn als kritieke waarden vastgesteld. Dit zijn de waarden waarbij afwijkingen de grootste impact hebben op de aanspraak.
2. *Fase 2.1 - kader datakwaliteit:* PWRI en APG hebben een integrale risico-inventarisatie uitgevoerd vanuit zowel pensioenuitvoerder- als deelnemersperspectief. Het uitgangspunt van deze inventarisatie is dat onze pensioenadministratie gebaseerd is op een beheerste bedrijfsvoering.

Vaststellen kwantitatieve risicobereidheid

Bij het bepalen van de kwantitatieve risicobereidheid op de pensioenaanspraak zijn met betrekking tot datakwaliteit verschillende invalshoeken meegewogen:

1. Financiële impact
  - a. Hoogte foutieve uitkeringen
  - b. Boetes en sancties
  - c. Vertragingen en extra kosten
  - d. Imago en reputatieschade
2. Technische haalbaarheid
3. Impact op deelnemers
4. Juridische impact

3.e. Werkzaamheden ter vaststelling datakwaliteit voor invaren

Conform het datakwaliteitsbeleid van PWRI en het databeleid van APG, zijn per KDE datakwaliteitsregels ingericht. De data wordt getoetst op een aantal data dimensies:

Completeness	Hoeveel van de potentieel beschikbare data is beschikbaar als ontkoppelde data?
Uniqueness	Geen enkel data item wordt meer dan 1 maal als ontkoppelde data beschikbaar gesteld
Timeliness	De mate waarin het data item de werkelijkheid vertegenwoordigt op het vanuit gebruik gewenste moment
Validity	Het data item is van het juiste format, type of range (tussen minimum en maximum mogelijke waarde)
Accuracy	De mate waarin het data item de werkelijkheid juist weergeeft
Consistency	Ongeacht de plaats in de organisatie waar het data item wordt gebruikt of opgeslagen, is de inhoud en opmaak van het data-item identiek

In fase 1 van het kader heeft PWRI de KDE's voor het invaren vastgesteld. Voor deze data is per KDE geanalyseerd welke van bovengenoemde data dimensies van toepassing zijn. Per data dimensie zijn 1 of meerdere datakwaliteitsregels ingericht. Daarnaast zijn voor de KDE's met een verhoogd risico, additionele datakwaliteitscontroles uitgevoerd. De volgende controles hebben hiervoor plaatsgevonden:

1) *Distributie, Verbanden en Outlier controles*

Hierbij zijn voor een aantal KDE's (zoals het 'salaris' van deelnemers bijvoorbeeld) onwaarschijnlijkheidstoetsen uitgevoerd in meerdere varianten. Vanuit deze datavisualisatie technieken worden zogenoemde 'outliers' (afwijkingen ten opzichte van de verwachting) zichtbaar. De deelnemers die buiten de verwachte gebieden zichtbaar zijn, zijn geanalyseerd op juistheid en volledigheid van de betreffende data-elementen.

2) *Deelwaarnemingen*

Na het uitvoeren van alle datakwaliteitscontroles is gebleken dat er nog een aantal groepen deelnemers aanwezig was waarbij sprake was van een verhoogd risico. Enerzijds omdat op een KDE als 'aanspraak' geen afdekkende datakwaliteitsregel mogelijk is. Anderzijds, omdat vanuit de risicoanalyse uit fase 2, bepaalde groepen

deelnemers een verhoogd risico lopen op onjuiste of onvolledige data bij het invaren. Op basis van het gescoorde risico is een risico-stratificering met een indeling in hoog, middel en laag gemaakt. Afhankelijk van de risico score, zijn de aantallen uit te voeren steekproeven voor deelwaarnemingen vastgesteld en uitgevoerd.

Doordat APG de datakern als centraal data management systeem heeft ingezet, worden bovenbeschreven controles periodiek, geautomatiseerd uitgevoerd. De afdeling data management bij APG Fondsenbedrijf analyseert afwijkingen en uitval vanuit deze controles en rapporteert hierover aan ons (zowel 'voor', 'tijdens' als 'na' het invaren).

3.f. Bevindingen uit vaststelling datakwaliteit en wijze van oplossing

Bevindingen uit bovenbeschreven datacontroles, worden vastgelegd in een centrale administratietool (JIRA). Vanuit JIRA ontstaat hier een backlog van 'data issues'. Daarnaast zijn ook gedetecteerde data issues vanuit de reguliere pensioenuitvoering op eenzelfde wijze vastgelegd in deze tool. Binnen de afdeling data management van worden deze items opgepakt door het team 'data preparation'. Er is een plan van aanpak, teneinde de data issues tijdig op te lossen voor de invaardatum.

1. Intake

Tijdens de intake worden signalen met betrekking tot nieuw ontdekte issues onderzocht. Er wordt tevens een eerste onderzoek gedaan naar het issue (onder andere beschrijving, potentiële doelgroep, eerste eventuele impact). Deze acties hebben als doel om te bepalen of er een nadere analyse uitgevoerd dient te worden, en of dat deze eventuele nadere analyses in een later stadium adequaat behandeld worden onder begeleiding van de herstelacties die bekend zijn.

2. Doelgroepselectie

In de analysefase wordt de doelgroep gedefinieerd. De analysefase is een iteratief proces. Door middel van het analyseren van het issue en de oorzaak/oorzaken kan de doelgroep worden uitgebreid, gekrompen of opgeknipt worden in subgroepen.

3. Herstelontwerp

Door het issue te analyseren (analysefase) zal de doelgroep preciezer kunnen worden vastgesteld. De eerste versie van de doelgroepselectie is benodigd om te starten met de analysefase. De doelgroepselectie wordt daarnaast toegepast in de herstelontwerpfase en de herstelfase om doelgroep vast te stellen. Dit voorkomt dat er nieuwe issues aan het licht komen.

4. Hersteluitvoer

Uitkomst van dit deelproces is een overzicht met het herstelontwerp dat de basis vormt voor de hersteluitvoer. In dit voorstel is onder andere de manier van herstel (automatisch, handmatig of een combinatie) opgenomen en welke stakeholders een rol spelen.

5. *Communicatie*

In de herstelontwerpfase is er gekeken of de analyse van het issue goed is benaderd, welke manier van herstel er dient te worden gebruikt en wat de benodigdheden zijn voor het uitvoeren van het herstel. Met het opgestelde overzicht kan het herstel worden gestart.

6. *Rapportage*

In deze laatste fase vindt er communicatie plaats met bestuur en met de deelnemers en/of werkgevers (mits dit van toepassing is).

3.g. Stappen ter borging datakwaliteit voor het nemen van een invaarbeveluit

PWRI heeft alle stappen uit het kader datakwaliteit doorlopen welke getoetst zijn door de externe accountant middels 35 procedures. De eindrapportage en de AUP rapportage van de externe accountant zijn door het bestuur besproken en op 15 december 2023 vastgesteld.

Opvolging van nog niet afgeronde werkzaamheden en herstelwerkzaamheden is inzichtelijk gemaakt en door middel van een memorandum aan het bestuur van PWRI voorgelegd. In dit memorandum is een plan van aanpak beschreven voor de opvolging van onderstaande activiteiten (get clean) vóór 31-12-2024:

- 14 additioneel nog te herstellen data issues (naast 15 bestaande data issues uit reguliere dataschoningswerkzaamheden)
- 42 additioneel nog te onderzoeken data analyses
- 12 additioneel nog aan te passen beheersmaatregelen
- 4 additioneel nog uit te voeren (>MTA) onderzoeken of vervolgacties

Het bestuur zal over de voortgang van zowel de resterende get clean als de stay clean activiteiten structureel gerapporteerd worden. Hiermee is het bestuur voldoende in staat te monitoren dat deze activiteiten tijdig en beheerst voor 31-12-2024 zijn afgerond. Bovenstaande “get clean” activiteiten zullen afgerond zijn ultimo Q2 2024.

3.h. Werkzaamheden door accountant IT-auditor voorafgaand aan invaarbeveluit

3.h.1. Opdracht werkzaamheden externe accountant

Op het toetsmoment vóór invaren voert een externe accountant een opdracht tot overeengekomen specifieke werkzaamheden uit ten aanzien van de datakwaliteit. Deze agreed upon procedures worden uitgevoerd conform het Voorbeeld-AUP-werkprogramma Datakwaliteit – Wtp van NBA/NOREA. Deze 35 procedures zullen integraal onderdeel zijn van de rapportage van de externe accountant aan het bestuur van PWRI.

3.h.2. Wijze van omgaan met bevindingen externe accountant / IT auditor

Het bestuur heeft op 24 november 2023 het fase 4 rapport met daarbij de AUP rapportage besproken en heeft een besluit genomen over de kwaliteit van data op 15

december 2023. De AUP bevat op 8 procedures een bevinding en ziet hoofdzakelijk toe op nog niet afgeronde werkzaamheden door APG ten tijde van het afronden van de AUP rapportage. Het bestuur weegt de bevindingen van de accountant in relatie tot de eindrapportage en het plan van aanpak van werkzaamheden te verrichten door APG tot 31-12-2024.

3.h.3. Beoordeling uitkomsten accountant door bestuur en conclusies

Op 24 november 2023 en 15 december 2023 heeft het bestuur van PWRI een eindrapportage besproken over fase 4 van het kader (inclusief opinie van de sleutelfunctiehouder risicobeheer), samen met de AUP rapportage van de fondsaccountant.

Het bestuur heeft de AUP bevindingen in relatie tot het memorandum van APG en het voorgestelde plan van aanpak besproken en vastgesteld dat:

- Het plan van aanpak (get clean) realistisch is (de data issues worden voor 1-1-2025 opgelost).
- De te herstellen data issues niet materieel zijn (de potentiële omvang van herstelacties bevindt zich binnen de materialiteitsgrens zoals gehanteerd door de accountant bij de jaarverslaglegging)
- De additioneel nog te onderzoeken data analyses en aan te passen beheersmaatregelen voornamelijk op niet kritische KDE's van toepassing zijn, hetgeen geen verder effect kan hebben op uiteindelijke pensioenaanspraken/pensioenuitkeringen.
- Het plan van aanpak voor structurele inbedding (stay clean) van het 10 stappenplan van APG in het beheersingsraamwerk realistisch en haalbaar is, en op effectieve werking getoetst kan worden per 1-7-2024.

Op basis van de verrichte werkzaamheden en de beoordeling door het bestuur, is het bestuur van mening dat de kwaliteit van de data (na afronding van de nog uit te voeren herstelacties) op niveau is ten behoeve van invaren.

3.i. Onderzoek datakwaliteit na invaarmoment

3.i.1. Opdracht/werkzaamheden externe accountant/IT-auditor

Op het toetsmoment na invaren voert een externe accountant een opdracht uit ten aanzien van de juistheid en volledigheid van de transitie. De details hiervan zijn nog niet volledig bekend, maar verwachting is dat dit een COS3000 opdracht zal zijn waarbij zowel op proces als op output controlewerkzaamheden verricht zullen worden. De processen die APG ingericht heeft rondom transitie zijn op zodanige wijze gestructureerd dat toetsing middels COS3000 een optie is, echter is de diepgang en scope nader af te stemmen als ook de details van de vereisten helder zijn.

3.i.2. Wijze van omgaan met bevindingen externe accountant / IT auditor

Het bestuur weegt de bevindingen van de accountant in relatie tot rapportage(s) van APG op een zelfde wijze als bij 3.h.2 beschreven staat.

3.j. Omgang met datakwaliteit na invaren en met TWK's

PWRI hecht waarde aan structurele waarborging van datakwaliteit. Daarbij speelt APG een belangrijke rol. Het 10-stappenplan van APG, dat in de vorige paragrafen aan bod is gekomen, wordt structureel geïmplementeerd binnen APG (en is vanaf 1-7-2024 vanuit het ISAE 3402 raamwerk toetsbaar door de accountant). De afdeling data management van APG is ervoor verantwoordelijk dat na het invaren continu getoetst worden op het netto risico en op de uitval vanuit data kwaliteitscontroles.

Data issues worden vastgelegd op de back-log van het data cleansing team, dat ook na het invaren een onderdeel is van de reguliere pensioenuitvoering bij APG.

3.k. Omgang met terugwerkende kracht pensioenmutaties

PWRI hecht eraan dat deelnemers krijgen waar ze recht op hebben. Dit impliceert dat terugwerkende kracht (hierna: TWK) mutaties worden verwerkt, ongeacht de periode waar ze betrekking op hebben. Daar waar deze mutaties betrekking hebben op de periode voor invaren, maar pas worden doorgegeven na het invaren worden deze zo nauwkeurig mogelijk verwerkt volgens het reglement dat van toepassing was vóór de datum van invaren. Daartoe zullen bij APG bestaande processen en systemen in stand worden gehouden zo lang als dit nodig en verantwoord is. PWRI streeft ernaar het aantal TWK-mutaties zo laag mogelijk te houden en de tijdspanne zo kort mogelijk.

De verwachting is dat het aantal TWK-mutaties die nog betrekking hebben op de periode vóór invaren na verloop van tijd zal sterk afnemen, maar dat daarmee de relatieve impact op de uitvoering op langere termijn onevenredig groot kan worden.

Wij zullen maatregelen treffen om het volume aan TWK-mutaties zo snel mogelijk te laten afnemen. Begin 2024 is het fonds samen met APG gestart met inzichtelijk maken hoe om te gaan met TWK mutaties met daarbij een plan van aanpak hoe deze TWK-mutaties uit te voeren.

4. Invaren

4.a. Besluit tot invaren

De sociale partners hebben het bestuur van PWRI verzocht de solidaire premiereregeling in uitvoering te nemen en de bestaande pensioenaanspraken en -rechten in te varen. De intentie tot invaren hadden de sociale partners samen met de voorkeur voor de solidaire premiereregeling reeds in 2021 met het bestuur van PWRI gedeeld. Sociale partners gaven hierbij aan dat ze op deze wijze de pensioenregeling begrijpelijk en uitvoerbaar willen houden. Als specifieke voordelen noemen de sociale partners:

- De positieve effecten van de nieuwe solidaire regeling zijn door invaren ook van toepassing op de reeds opgebouwde rechten;
- Er hoeft maar één pensioenregeling te worden geadministreerd;
- De communicatie over het opgebouwde en het te bereiken pensioen is eenduidiger en begrijpelijker wanneer dit beperkt wordt tot één pensioenregeling.

Sociale partners hebben tijdens de arbeidsvoorwaardelijke fase van het traject ook aangegeven om de nieuwe regeling zo dicht als mogelijk bij de huidige regeling aan te willen sluiten..

Het bestuur van PWRI heeft het verzoek van sociale partners getoetst aan de wettelijke criteria (art 102a en art 150I PW). Op grond van de positieve uitkomsten van deze toets, welke nader uitgewerkt is in de opdrachtbevestiging aan sociale partners, heeft het bestuur besloten om de opdracht te aanvaarden en uitvoering te gaan geven aan de solidaire premiereregeling per 1 januari 2025. Het bestuur zal tevens de bestaande pensioenaanspraken en -rechten per dezelfde datum invaren in de nieuwe regeling.

De fondsorganen en de uitvoerders van PWRI zijn meegenomen in het proces van het vormgeven van de pensioenregeling (o.a. financiële opzet) en het aanwenden van het fondsvermogen. De organen zijn ook nauw betrokken geweest in het besluitvormingsproces over het invaren. Het verantwoordingsorgaan heeft daarover op 8 december 2023 een unaniem positief advies gegeven. De raad van toezicht heeft op 30 januari 2024 ingestemd met het invaarbesluit.

4.b. Keuze voor standaardmethode en 10 jaar spreiden

De wetgeving schrijft voor dat PWRI een keuze moet maken uit de volgende twee rekenmethoden: de standaardmethode of de value based ALM-methode (VBA-methode). Daarbij geldt de standaardmethode als default, tenzij hiermee onvoldoende recht kan worden gedaan aan de fondsspecifieke kenmerken.

Het bestuur van PWRI is van mening dat de standaardmethode voldoende ruimte biedt om binnen de door de wet gestelde voorwaarden vermogen gericht toe te delen op grond van de fondsspecifieke invaar doelstellingen om te komen tot een evenwichtige transitie. PWRI benut de geboden ruimte binnen de standaardmethode om:

- Vermogen aan te wenden voor het financieren van compensatie voor het afschaffen van de doorsneesystematiek (bij bepaalde dekkingsgraden)
- Vermogen aan te wenden voor het initieel vullen van de solidariteitsreserve;

- 5% van het vermogen te herverdelen ten opzichte van de standaardregel.

PWRI kiest er daarom voor niet af te wijken van de standaardmethode als default keuze.

Het bestuur van PWRI heeft besloten om bij invaren gebruik te maken van de default spreidingstermijn van 10 jaar. Onder de huidige regeling worden dekkingstekorten of overschotten ook gespreid toegedeeld aan de deelnemers. Door ook bij invaren van een lange spreidingshorizon uit te gaan, wordt zo goed mogelijk aangesloten bij de huidige regeling, wat de evenwichtigheid van de transitie ten goede komt. Afwijken van de default leidt naar het oordeel van het bestuur niet tot een meer evenwichtige transitie.

4.c. Aanwenden vermogen

Het bestuur van PWRI heeft in overleg met de sociale partners de volgende keuzes gemaakt voor de invaarverdeling (percentages, behalve de dekkinggraad, zijn percentages van het vermogen na aftrek MVEV en ROK maar inclusief solidariteitsreserve):³

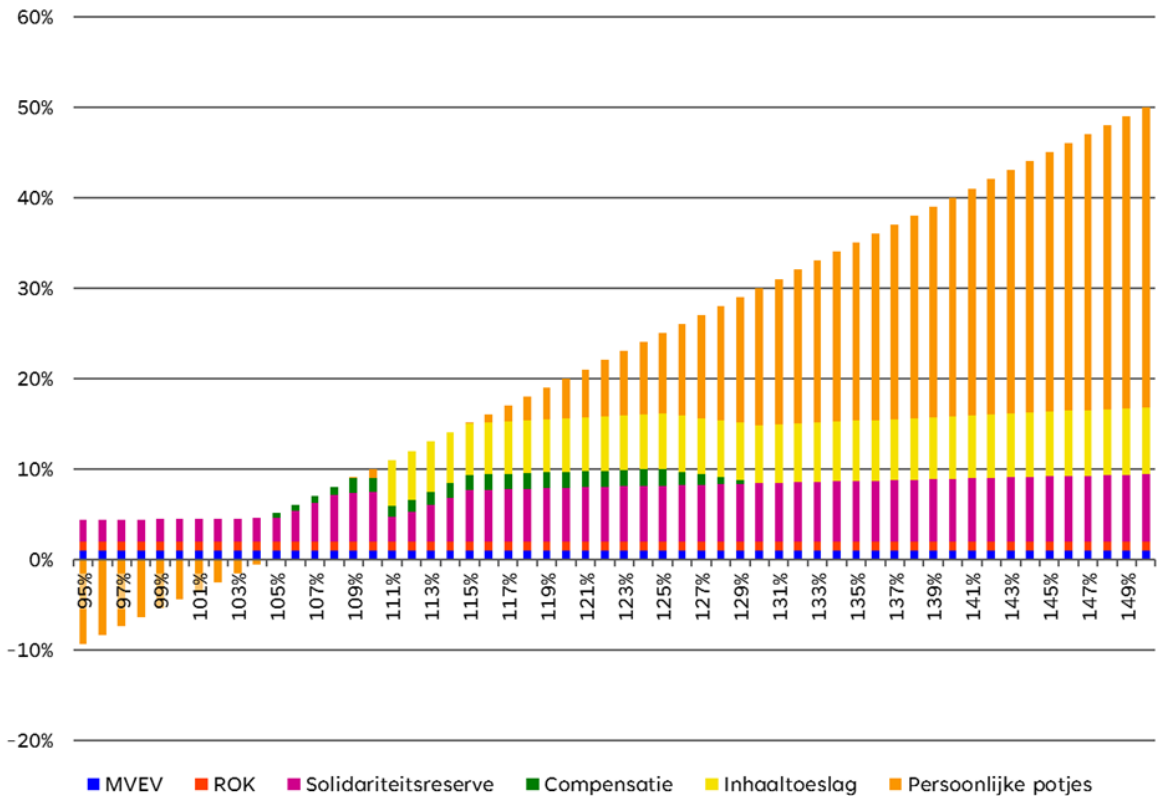
- De solidariteitsreserve bedraagt ten minste 2,5%, maar neemt stapsgewijs toe naarmate de dekkinggraad hoger is dan 112% tot 5% maximaal.
- Het voor compensatie beschikbare vermogen bedraagt 0,5% bij een dekkinggraad van 105% en stijgt tot maximaal 1,5% bij een dekkinggraad van 115%, blijft dan 1,5% tot een dekkinggraad van 125% en daalt vervolgens lineair naar 0% bij een dekkinggraad van 130%. Het voor compensatie beschikbare vermogen wordt over leeftijdscohorten verdeeld volgens een leeftijdsafhankelijke staffel. Deze staffel wordt afgeleid van de berekende impact van de afschaffing van de doorsneesystematiek.
- Inhaaltoeslag vindt plaats vanaf een dekkinggraad van circa 111%. Voor de inhaaltoeslag wordt dan 5% ingezet.
- Voordat de persoonlijke potjes extra worden gevuld, wordt een eventueel overschot nog gealloceerd naar (volgordelijk) de solidariteitsreserve en compensatie, voor zover die nog niet hun 'maximale' omvang hebben bereikt.

Voor het aanwenden van het vermogen wordt in de gekozen methode het aanwezige vermogen op een evenwichtige manier verdeeld over verschillende bestemmingen: compensatie, inhaalindexatie en solidariteitsreserve. Er is een goede balans tussen het verhogen van persoonlijke potjes (deels als 'compensatie' voor gemiste indexatie uit het verleden) en het (deels) vullen van de solidariteitsreserve, zodat daarmee de nieuwe pensioenregeling een goede start beleeft.

In onderstaande afbeelding is een overzicht opgenomen hoe de invaarverdeling eruit ziet voor dekkinggraden vanaf 95% tot en met 150%.

---

³ Merk op dat deze opsomming niet gelijk is aan de wijze/volgordelijkheid waarop daadwerkelijke toekenning plaats zal vinden op invaarmoment.

4.d. Wijze van voorbereiding voor en invulling van de uitvoering van de standaardmethode en aanwenden vermogen

PWRI heeft gekozen voor toepassing van de standaardmethode voor de waardering van de pensioenaanspraken en -rechten en het aanwenden van het vermogen (zie 4.b.2). De uitvoering van de genomen besluiten over de omrekenmethoden en aanwenden van het vermogen worden door PWRI in nauwe samenwerking met PUO APG en adviseur Sprenkels langs de volgende lijnen voorbereid en ingevuld:

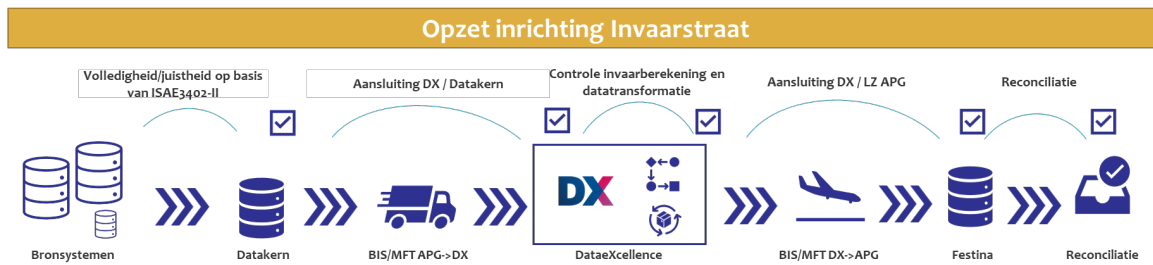
4.d.1 Borgen dat rekenregels APG in lijn zijn met modelering Sprenkels

PWRI heeft haar besluitvorming gebaseerd op de uitkomsten van de berekeningen door adviseur Sprenkels. In de voorbereiding op de uitvoering van de invaarberekeningen door APG zal geborgd worden dat de conversiefactoren aansluiten bij de uitgangspunten en uitkomsten van de modelering door Sprenkels.

4.d.2 Borgen data datatransformatie juist wordt uitgevoerd

APG heeft besloten om een nieuw doelsysteem (Festina) in te richten in de context van de pensioentransitie. Hierdoor zal er bij het invaren niet alleen een conversie plaatsvinden van aanspraken naar kapitalen maar ook een migratie van het huidige bronsysteem GPS naar Festina. APG borgt een correcte datatransformatie door het inrichten van een invaarstraat (zie onderstaande afbeelding) en onder andere door het uitvoeren van testen, proefmigraties en reconciliaties.

4.d.3 Borgen datakwaliteit

In aanloop naar het invaren zullen de datamanagementactiviteiten gecontinueerd worden om te borgen dat de kwaliteit van de data op invaardatum kwalitatief op het door het bestuur vereiste niveau is (zie hoofdstuk 3 Datakwaliteit).

4.e Minimaal vereist eigen vermogen en Reserve Operationele Kosten

4.e.1 Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)

Net zoals onder het huidige Financieel Toetsingskader (Ftk), moet een pensioenfonds ook in het nieuwe pensioenstelsel beschikken over een minimaal vereist eigen vermogen (MVEV).

Het MVEV is in het nieuwe stelsel echter lager dan onder het Ftk, namelijk:

- 1% (in plaats van ruim 4% onder het Ftk per 31 dec 2022) van de technische voorzieningen, óf
- 25% van de beheerslasten indien deze voor vijf jaar of minder vastliggen, aangevuld met
- opslagen indien het fonds nabestaandenpensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen of premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid verzekert.

Het eigen vermogen dat voor het MVEV wordt aangehouden, wordt als een aparte balanspost aangehouden. Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel wordt het MVEV vóór het invaren initieel gevuld vanuit het collectieve fondsvermogen, ongeacht de dekkingsgraad op het moment van overgang.

De werkhypothese is dat de beheerslasten bij de overgang net als nu voor minder dan vijf jaar zullen vastliggen. Het MVEV wordt in dat geval vastgesteld op basis van 25% van de beheerslasten inclusief bovengenoemde opslagen voor risicodekkingen. Op dit moment zijn de beheerslasten nog niet bekend. Daarom is het MVEV vooralsnog prudent ingeschat op 1% van de technische voorzieningen.

4.e.2 Reserve operationele kosten (ROK)

PWRI vormt bij invaren een operationele reserve van 1% van de technische voorzieningen (bij de dekkingsgraad in het basisscenario is dat gelijk aan 0,8% van het totale vermogen). Hiermee wordt bij invaren eigen vermogen gevormd in aanvulling op het minimaal vereist eigen vermogen. PWRI vormt de operationele reserve voor de volgende doelen:

1. Voorfinanciering voor de feitelijke premie voor een periode van twee maanden;
2. Resultaten op risicodekkingen (partnerpensioenen, wezenpensioenen, ANW, premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid);
3. Debiteurenrisico (geen premie, wel recht);
4. Mutaties met terugwerkende kracht;
5. Overige onvoorziene resultaten.

De hoogte van 1% van de technische voorzieningen voor de operationele reserve is als volgt vastgesteld:

Op basis van de ex ante premie voor 2024 bedraagt de premie voor twee maanden circa € 34,5 miljoen wat overeenkomt met 0,42% van de technische voorzieningen eind 2023 (doel 1). Voor de doelen 2 t/m 4 is de benodigde operationele reserve zodanig vastgesteld dat twee keer de gemiddelde jaarlijkse schade in de afgelopen vijf jaar (2019-2023) kan worden gefinancierd. Dit komt overeen met een percentage van de technische voorzieningen eind 2023 van 0,58%.

Aangezien er prudent is gerekend (bijvoorbeeld geen demping door onderlinge compensatie van de resultaten op risicodekkingen) is er ook ruimte om de overige onvoorziene resultaten te financieren (doel 5).

Situatie na invaren

Na het invaren is het afzonderen van een operationele reserve van het overige eigen vermogen niet langer relevant. Indien een doel vervalt of minder vermogen vereist, zal het overtollige vermogen ten gunste komen van de solidariteitsreserve, met dien verstande dat het totale eigen vermogen nooit onder het wettelijk vereiste eigen vermogen mag uitkomen.

4.f Initiële vulling solidariteitsreserve

De sociale partners hebben de volgende doelstellingen voor de solidariteitsreserve gedefinieerd:

- (1) compenseren van een daling uitkering op jaarbasis.
- (2) Beschermen niet-gepensioneerden via collectieve uitkeringsfase.
- (3) Een uit de wet voorkomende doelstelling is het voorkomen dat persoonlijke potjes van deelnemers negatief worden.

Hiernaast hebben de sociale partners als transitiedoelstelling vastgesteld dat ze na invaren willen starten met een werkende nieuwe regeling. Dit houdt in dat in alle gevallen bij invaren de solidariteitsreserve gevuld is zodat vanaf aanvang van de solidaire regeling een daling van de uitkeringen kan worden voorkomen.

De solidariteitsreserve wordt initieel gevuld met ten minste 2,5% van het vermogen. Afhankelijk van de dekkingsgraad op invaarmoment en de (vooraf) vastgestelde invaarverdeling wordt de reserve gevuld tot maximaal 5,0%.

Na initiële vulling wordt de solidariteitsreserve gevuld met 2% van het (collectieve) overrendement, totdat de solidariteitsreserve een maximale omvang heeft van 7,5% van het collectieve vermogen. Daarboven wordt de solidariteitsreserve niet verder gevuld vanuit overrendement.

4.g Indexatie-AMvB

Het bestuur van PWRI heeft per 1 januari 2022 en 1 januari 2023 toeslag verleend op basis van de reguliere regelgeving Ftk. Per 1 juli 2022 en per 1 juli 2023 heeft het bestuur gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een aanvullende toeslag te verlenen op basis van de AMvB.

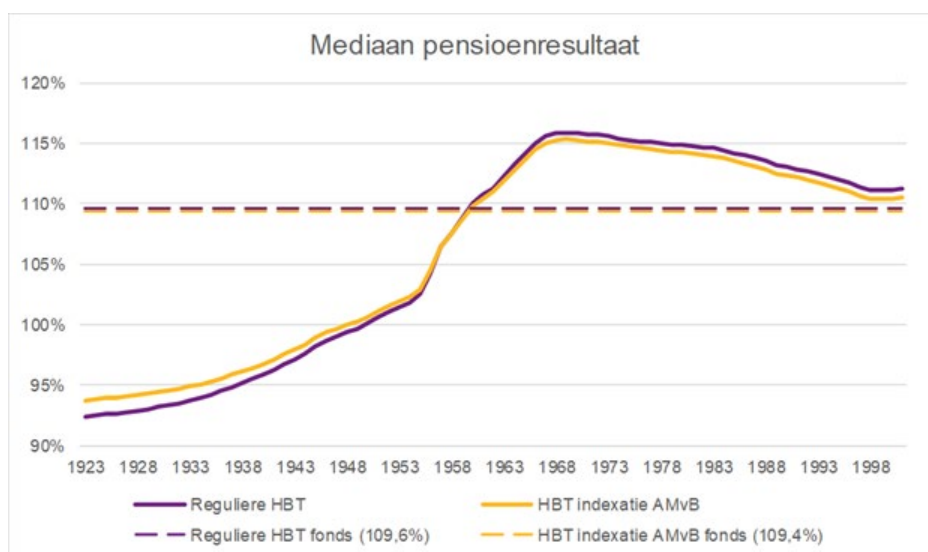
Het bestuur heeft de belangen van de groepen deelnemers bij het gebruikmaken van de AMvB zowel kwalitatief als kwantitatief afgewogen en generatie-effecten in kaart gebracht.

De effecten voor deelnemers zijn bepaald per geboortjaar, zodat inzichtelijk is hoe het besluit doorwerkt in de pensioenresultaten van de individuele deelnemers.

De effecten van de toeslagen op basis van de AmvB wijken niet af van het beeld dat in het algemeen te zien is bij elke toeslagverlening. Deze zijn positief voor ouderen en negatief voor jongeren. Het beleid van PWRI is om te streven naar een koopkrachtig pensioen. Het verlenen van de toeslagen op basis van de AmvB is onderdeel van een consistente toepassing van het beleid en wordt daarom door het bestuur als evenwichtig beschouwd.

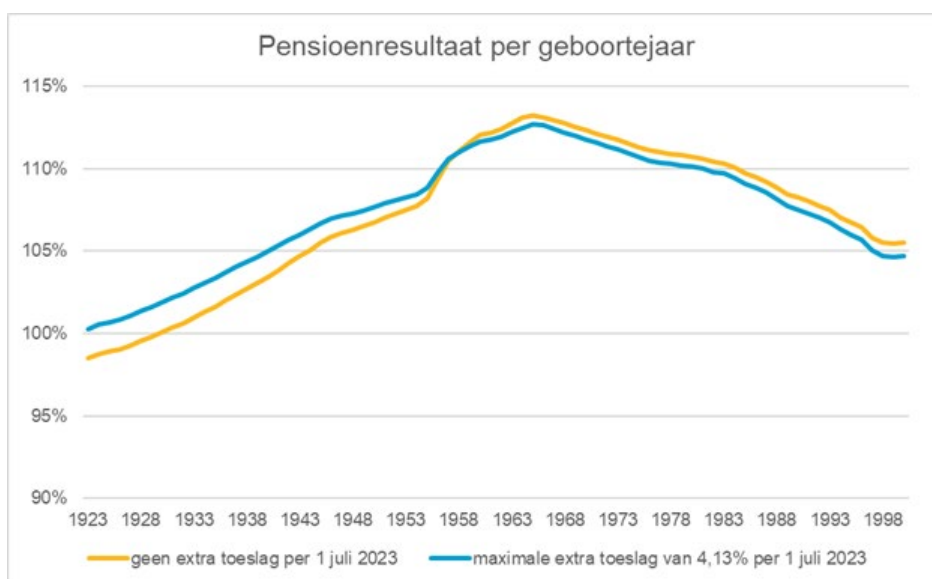
De effecten van de toepassing van de AMvB per 1 juli 2022 waren als volgt:

- Voor alle deelnemers is hetzelfde toeslagpercentage van toepassing
- De extratoeslagverlening van 1,87% in 2022 heeft een positieve impact op het pensioenresultaat voor ouderen en een negatieve impact op het pensioenresultaat voor jongeren.
- Er is sprake van een toename van het pensioenresultaat in het mediane scenario voor deelnemers geboren in 1956 of eerder. Deze toename is het grootst voor de oudste deelnemers (maximaal 1,4%-punt) en neemt af als de leeftijd afneemt.
- Voor deelnemers geboren in 1957 of later is er sprake van een afname van het pensioenresultaat. Deze afname is het grootst voor de jongste deelnemers (maximaal 0,8%-punt) en neemt af als de leeftijd toeneemt.
- Voor een overzicht van de effecten per geboortjaar wordt verwezen naar onderstaande grafiek:

De effecten van de toepassing van de AMvB per 1 juli 2023 waren als volgt:

- De extra toeslagverlening van 4,13% in 2023 heeft een positieve impact op het pensioenresultaat voor ouderen en een negatieve impact op het pensioenresultaat voor jongeren.
- Er is sprake van een toename van het pensioenresultaat in het mediane scenario voor deelnemers geboren in 1957 of eerder. Deze toename is het grootst voor de oudste deelnemers (maximaal 1,8%-punt) en neemt af als de leeftijd afneemt.
- Voor deelnemers geboren in 1958 of later is er sprake van een afname van het pensioenresultaat. Deze afname is het grootst voor de jongste deelnemers (maximaal 0,8%-punt) en neemt af als de leeftijd toeneemt.
- Voor een overzicht van de effecten per geboortjaar wordt verwezen naar onderstaande grafiek:

Naast de kwantitatieve effecten heeft het bestuur ook kwalitatieve argumenten betrokken in bij de besluitvorming rekening houdend met de vierhoek van evenwichtigheid.

- Belangrijke argumenten waren dat de gestegen dekkingsgraad voldoende ruimte gaf voor het gebruik van de AMvB en de impact op de dekkingsgraad te verantwoorden was. Het bestuur heeft hierbij meegewogen de zekerheid van de verhoging van de aanspraken op het moment van toeslagverlening in vergelijking met een onzekere ontwikkeling van de dekkingsgraad in de periode tot invaren.
- Er was sprake van een hoge inflatie. De deelnemers van PWRI hebben over het algemeen een laag inkomen en kunnen deze hoge inflatie moeilijk opvangen. PWRI heeft de doelstelling om het pensioenkoopkrachtig te houden. Een extra toeslag past hier goed in.
- De extra indexering is door het bestuur positief getoetst op uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid.

Het bestuur heeft zich terdege gerealiseerd dat een extra toeslag in 2023 ertoe leidt dat er minder financiële middelen beschikbaar zijn voor aanwending bij

invaren voor bijvoorbeeld de solidariteitsreserve of compensatie voor afschaffing doorsneesystematiek.

4.h Arbeidsongeschiktheidspensioen, premievrije voortzetting en nabestaandenpensioen

In deze paragraaf zal worden toegelicht hoe PWRI bij de transitie omgaat met arbeidsongeschiktheidspensioen, premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid en nabestaandenpensioen.

4.h.1 Arbeidsongeschiktheidspensioen

Deelnemers die voor 1 januari 2006 onder de WAO arbeidsongeschikt zijn geworden, kunnen recht hebben op een Arbeidsongeschiktheidspensioen. Sinds die datum vindt geen toekenning van nieuwe arbeidsongeschiktheidspensioenen meer plaats. Lopende uitkeringen van arbeidsongeschiktheidspensioen worden ongewijzigd voortgezet. De uitkeringen van het arbeidsongeschiktheidspensioen worden jaarlijks met hetzelfde percentage aangepast als alle andere uitkeringen in het uitkeringscollectief.

4.h.2 Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid

De regeling voor vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid (VPA) wordt ongewijzigd voortgezet.

Tijdens arbeidsongeschiktheid blijft in de nieuwe regeling dekking bestaan van partnerpensioen als ware iemand voor het arbeidsongeschikte deel nog werknemer. In de nieuwe regeling wordt voor het partnerpensioen en het wezenpensioen het VPA-percentage verdubbeld ten opzichte van de huidige regeling.

4.h.3 Nabestaandenpensioen

Zowel het partnerpensioen als het wezenpensioen worden hieronder toegelicht.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen bij overlijden van een deelnemer vóór pensionering wordt in de nieuwe regeling verzekerd op basis van risicodekking en bedraagt 23% van het pensioengevend inkomen zonder rekening te houden met de franchise. Het uitgangspunt hierbij is om iemand met het minimumloon bij 43 dienstjaren hetzelfde partnerpensioen te geven als in de huidige regeling.

Na het eindigen van de deelneming, sluit de pensioenregeling aan op de wettelijke verplichting om de dekking van het partnerpensioen voort te zetten. De dekking van het partnerpensioen loopt dan gedurende 6 maanden door. De dekking eindigt eerder als de gewezen werknemer een dienstverband aangaat bij een nieuwe werkgever of als het ouderdompensioen ingaat.

Als de gewezen deelnemer van PWRI na het eindigen van de deelneming recht krijgt op een WW-uitkering of Ziektewetuitkering dan loopt de dekking van het partnerpensioen wettelijk verplicht ook na het verstrijken van de periode van 6 maanden door.

Gewezen deelnemers krijgen, na afloop van de dekking in de hierboven beschreven situaties, de mogelijkheid om de dekking van het partnerpensioen vrijwillig voort te zetten. De hiervoor benodigde risicopremie wordt gefinancierd vanuit het opgebouwde persoonlijke pensioenvermogen. Hierdoor wordt de pensioenuitkering na pensionering lager.

De opgebouwde aanspraken op partnerpensioen blijven beschikbaar voor partners of (toekomstige) ex-partners. Lopende uitkeringen van partnerpensioen op transitie moment worden ongewijzigd voortgezet. Lopende uitkeringen van het aanvullend partnerpensioen op transitie moment worden voortgezet. De uitkeringen van het (aanvullend) partnerpensioen worden jaarlijks met hetzelfde percentage aangepast als alle andere uitkeringen in het uitkeringscollectief.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen wordt verzekerd op basis van risicodekking en bedraagt 4,6% van het pensioengevend inkomen zonder rekening te houden met de franchise. Het uitgangspunt hierbij is om iemand met het minimumloon bij 43 dienstjaren hetzelfde wezenpensioen te geven als in de huidige regeling. Het wezenpensioen eindigt als de wees de leeftijd van 25 jaar bereikt. De uitkeringen van het wezenpensioen worden jaarlijks met hetzelfde percentage aangepast als alle andere uitkeringen in het uitkeringscollectief.

Op 1 januari 2025 lopende wezenpensioenen lopen door tot 25 jaar en in geval van studie of ziekte tot 27 jaar.

Het deel van het niet ingegaan wezenpensioen dat is opgebouwd voor 1 januari 2025 loopt tot 25 jaar en in geval van ziekte of studie tot 27 jaar.

4.i Uitvoering pensioenregeling

Conform de statuten van PWRI voert het fonds de pensioenregeling uit. De pensioenen die zijn opgebouwd tot 1 januari 2025 worden op verzoek van sociale partners conform wet- en regelgeving ingevaren. Bij de berekeningen ten behoeve van het invaren is niet gebleken dat er groepen deelnemers onevenredig worden benadeeld. Het verantwoordingsorgaan heeft hierover positief geadviseerd. De wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de pensioenovereenkomst, voldoet tevens aan de eisen en normen die worden gesteld in gelijke behandeling-wetgeving (de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen en de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid). Gelijke arbeid dient gelijk te worden beloond. Onder die beloning valt ook de pensioenregeling. De toegezegde premie is de arbeidsvoorwaardelijke beloning voor premiereregelingen. Met betrekking tot de premie geldt dat, als gevolg van invaren, alle deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden, zowel mannen als vrouwen, overgaan naar de nieuwe pensioenregeling. De overdrachtswaarde is door PWRI zodanig vastgesteld dat de voor mannen en vrouwen te verwerven pensioenrechten gelijk zijn waarbij aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid op basis van dezelfde grondslagen wordt voldaan. Daarbij is aldus geen sprake van het maken van onderscheid en ongelijke behandeling.

4.j. Onderbouwing keuzes en evenwichtigheid SPR en invaren

PWRI onderschrijft de keuze van sociale partners voor de solidaire premiereregeling als het meest passend voor de doelgroep en deelt de argumentatie die opgenomen is in het transitieplan. Het bestuur van PWRI heeft in een iteratief proces keuzes gemaakt over de inrichting van de solidaire premiereregeling en over het invaren.

De inrichtingskeuzes van de solidaire premiereregeling zijn onderbouwd in het beleidsdocument voor de financiële opzet bestaande uit het beleggingsbeleid,

uitkeringenbeleid en solidariteitsbeleid. In de financiële opzet worden de beleidskeuzes beschreven en:

- vindt de toetsing plaats aan de uitgangspunten (inclusief risicohouding) van het fonds;
- wordt de evenwichtigheid getoetst aan de hand van de Vierhoek van Evenwichtigheid;
- is de impact van de beleidskeuzes weergegeven op de deelgroepen actieven, gepensioneerden, slapers;
- is de samenhang beschreven met andere beleidskeuzes.

De sociale partners hadden al in een vroegtijdig stadium in het besluitvormingsproces aangegeven de bestaande pensioenrechten- en aanspraken te willen invaren. Het bestuur deelt de wenselijkheid van het invaren en is het eens met de door sociale partners benoemde voordelen (zie paragraaf 4.a).

De sociale partners hebben in overleg met het bestuur doelen (inclusief voorrangregels) voor de transitie opgesteld en de compensatie voor deelnemers die nadeel ondervinden door de afschaffing van de doorsneesystematiek uitgewerkt. Het bestuur heeft hiernaast keuzes gemaakt over de omrekenmethode en de inhaaltoeslag.

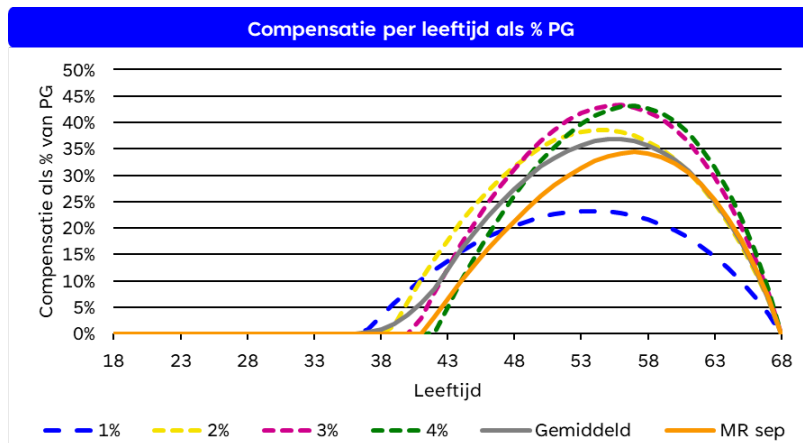
In paragraaf 4b is de keuze van het bestuur om vast te houden aan de default voor de standaardmethode en 10 jaar spreiden al beschreven. Ondanks de initiële voorkeur voor 10 spreiden heeft het bestuur ook op verschillende momenten in het proces andere spreidingstermijnen onderzocht om te beoordelen of de transitie daarmee evenwichtiger zou worden. In een studiesessie is bijvoorbeeld de impact onderzocht van de spreidingstermijn (1, 5 of 10 jaar) op de verhouding verwachte uitkeringen tussen het nFtk en de SPR. Het bestuur is op grond van deze gevoeligheidsanalyse niet van mening veranderd.

In deze paragraaf zal de keuze voor de compensatie en het toekennen van inhaaltoeslag nader worden onderbouwd.

4.j.1 Compensatie

Met het afschaffen van de doorsneesystematiek voor premie en pensioenopbouw valt een stukje solidariteit weg die in het huidige pensioenstelsel zit. Deelnemers die nadeel ondervinden van het afschaffen van de doorsneesystematiek hebben in de eerste fase van hun pensioenopbouw bijgedragen aan de pensioenopbouw van oudere deelnemers. De sociale partners hebben aangegeven dat ze compensatie willen toekennen aan alle deelnemers die door de afschaffing van de doorsneesystematiek worden geraakt.

Het bestuur heeft verschillende systematieken en hoogten van compensatieverlening onderzocht en de impact daarvan op de transitie-effecten met sociale partners besproken. Uiteindelijk hebben sociale partners besloten om compensatie te verlenen uitgaande van een verdeelsleutel die gebaseerd is op het nadeel dat deelnemers hebben van de afschaffing van de doorsneesystematiek. De compensatie wordt daarmee leeftijdsafhankelijk toegepast.

In de vaststelling van de verdeelsleutel voor het voor compensatie beschikbare vermogen is voor PWRI uitgegaan van de gemiddelde rente (zie grijze lijn in bovenstaande grafiek).

Bij het vaststellen van de compensatie is niet het volledige nadeel weggenomen maar is de compensatie per dekkinggraad vastgesteld op een zodanig niveau dat naar het oordeel van sociale partners en bestuur nodig was om te komen tot een evenwichtige transitie in samenhang met de overige gemaakte keuzes.

De omvang van de compensatie bedraagt 0,5% van het voor verdeling beschikbare vermogen bij een dekkinggraad van 105% en stijgt tot maximaal 1,5% bij dekkinggraden van 115% tot en met 125% en daalt vervolgens lineair naar 0% bij een dekkinggraad van 130%. Vanaf een dekkinggraad van 130% leidt het toekennen van compensatie naar de mening van het bestuur en sociale partners niet tot meer evenwichtigheid.

In onderstaande tabel is de compensatie in een percentage van het vermogen weergegeven.

Dekkinggraad* (in %)	Beschikbare vergoeding (in %)	Dekkinggraad* (in %)	Beschikbare vergoeding (in %)
105	0,5	118	1,5
106	0,6	119	1,5
107	0,7	120	1,5
108	0,8	121	1,5
109	1,5	122	1,5
110	1,5	123	1,5
111	1,1	124	1,5
112	1,2	125	1,5
113	1,3	126	1,2
114	1,4	127	0,9
115	1,5	128	0,6
116	1,5	129	0,3
117	1,5	130	0,0

4.j.2 Inhaaltoeslag

PWRI heeft onder het Ftk altijd de doelstelling gehanteerd om indien mogelijk toeslag te verlenen teneinde de koopkracht van deelnemers op peil te houden. Het bestuur vindt daarom dat het verlenen van inhaaltoeslag bij invaren bijdraagt aan een

evenwichtige transitie. Voor de inhaaltoeslag wordt binnen de wettelijke mogelijkheden 5% van het voor pensioen beschikbare vermogen bestemd. Indien dit in bepaalde situatie hoger uitvalt dan toegestaan volgens de wettelijke kaders, wordt de inhaaltoeslag begrensd. In het ALM-model is de inhaaltoeslag benaderd door gebruik te maken van gemiddelde achterstanden en leeftijdscohorten van een jaar. Bij het invaren zal de exacte inhaaltoeslag door APG worden berekend op basis van de individuele indexatie-achterstand.

Met deze wettelijk gemaximeerde inhaaltoeslag kan niet de volledige achterstand worden goedge maakt. Bij de transitie-effecten is per dekkingsgraad indicatief aangegeven welk percentage indexatie-achterstand is weggenomen door de inhaaltoeslag. Inhaaltoeslag kan worden toegekend vanaf een dekkingsgraad van ongeveer 111%.

De inhaaltoeslag zal worden doorgevoerd nadat de standaardregel is toegepast, door het 'verschuiven van vermogens' tussen deelnemers (binnen de wettelijke grenzen van artikel 150n en artikel 150o Pw / artikel 145m en artikel 145n Wvb).

4.k Duiding transitie-effecten

In deze paragraaf worden de transitie-effecten inzichtelijk gemaakt. Daarbij worden de uitkomsten onder de solidaire premierregeling afgezet tegen de uitkomsten onder het huidige Ftk-contract. Als referentiekader voor de duiding worden de door sociale partners gedefinieerde transitie-doelstellingen en maatstaven gebruikt.

4.k.1 Transitie-doelstellingen, maatstaven en bandbreedtes voor beoordeling van realisatie

Sociale partners hebben in overleg met PWRI de volgende doelstellingen voor de transitie geformuleerd:

- 1) Ingegane uitkeringen en toekomstige uitkeringen worden beschermd tegen een mogelijke daling.
- 2) Beperken van generatie-effecten.
- 3) Starten met een werkende nieuwe regeling. Dit houdt in dat in alle gevallen bij invaren de solidariteitsreserve gevuld is zodat vanaf aanvang van de solidaire regeling een daling van de uitkeringen kan worden voorkomen.

Om te kunnen beoordelen in welke mate de doelstellingen worden gerealiseerd zijn de volgende maatstaven gedefinieerd door bestuur PWRI en sociale partners:

- i. Upo na/Upo voor in de mediaan;
- ii. Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer';
- iii. Kans op korting/daling uitkering;
- iv. Netto profijt;

Met de gekozen maatstaven kunnen met name de realisatie van de doelstellingen 1) en 2) worden beoordeeld en wordt inzicht geboden ten behoeve van het beoordelen van de evenwichtigheid:

(i) UPO toont de eerste uitkering voor een actieve en uitkering na tien jaar voor een gepensioneerde. Dit biedt inzicht in de ingegane uitkeringen en toekomstige uitkeringen. Dit inzicht kan worden gebruikt in de beoordeling in hoeverre doelstelling 1) en 2) kunnen worden gerealiseerd.

(ii) Het inzichtelijk maken van het volledige verloop van de verwachte uitkering kan worden gebruikt in de beoordeling in hoeverre doelstelling (1) en (2) kunnen worden gerealiseerd.

(iii) De kans op korting (Ftk) / daling van de uitkering (SPR) plaatst verwachte/mediane uitkomsten in context (meer rendement in de mediaan gaat over het algemeen gepaard met meer risico in slecht-weer), waarmee generatie verschillen (met name terug te voeren op verschillende beleggingshorizonten) kunnen worden beoordeeld op evenwichtigheid.

(iv) Netto profijt maakt generatie-effecten inzichtelijk.

In het transitieplan is ook de bandbreedte gedefinieerd voor de aanvaardbaarheid van de uitkomsten:

- 1) Sociale partners zien de uitkomsten van van de transitie-effecten berekeningen als aanvaardbaar indien de ratio van 'de Upo na/Upo voor' en de ratio van 'de verwachte pensioenuitkering na/verwachte pensioenuitkering voor' boven de 100% in de mediaan liggen bij de dekkingsgraad op het moment van invaren.
- 2) Een substantieel hogere kans op een daling van het kapitaal bij jongeren in de SPR ten opzichte van de kans op korting in het Ftk is aanvaardbaar omdat ze een langere horizon hebben in de mediaan en ook zicht hebben op hogere uitkomsten in vergelijking met oudere actieven en gepensioneerden.
- 3) De transitie-effecten aan de hand van de netto-profijt maatstaven worden wel beoordeeld en in ogenschouw genomen maar zijn ondergeschikt aan de andere maatstaven bij de beoordeling.

4.k.2 Uitgangspunten transitie-effecten berekeningen

PWRI heeft de volgende uitgangspunten gehanteerd bij het berekenen van de transitie-effecten:

- In de berekeningen is uitgegaan van uit het deelnemersbestand (per 31 december 2022) afgeleide maatmensen (gemiddelden per geboortjaar);
- Voor de bestandsontwikkeling is uitgegaan van een middeling tussen een gesloten fonds aannames en constant actievenbestand aannames. Deze middeling is concreet toegepast door zowel een gesloten fonds als constant actievenbestand door te rekenen, en uitkomsten (verwachte uitkeringen dan wel netto profijt) te middelen;
- Toeslagenbeleid en beleggingsbeleid conform huidig Ftk en toekomstig SPR beleid;
- De netto OP premie in de SPR is gelijkgesteld aan de afgeleide netto OP premie in het nFtk (niet relevant voor netto profijt berekeningen);
- De berekeningen zijn enkel gebaseerd op het ouderdomspensioen.

4.k.3 Analyse per deelgroep

Bij het duiden van de transitie-effecten en het beoordelen van de evenwichtigheid wordt primair een onderscheid gemaakt tussen de deelgroepen actieven en gepensioneerden.

Kenmerkend voor PWRI is dat relatief veel deelnemers gedeeltelijk of geheel arbeidsongeschikt zijn. De deelnemers die arbeidsongeschikt zijn geworden tijdens hun deelname aan het fonds bouwen premievrij pensioen op voor het deel dat ze

arbeidsongeschikt zijn. Deze VPA-ers worden in de opbouwphase als actieven beschouwd en als zodanig behandeld.

Deelnemers die voor 1 januari 2006 onder de WAO arbeidsongeschikt zijn geworden hebben recht op een arbeidsongeschiktheidspensioen. Voor wat betreft de ingegane uitkering worden arbeidsongeschikten bij de transitie gelijk behandeld als gepensioneerden.

Hiernaast kent PWRI ook een grote groep slapers (ca. 50.000 ultimo 2022). In het algemeen kan gesteld worden dat de doelgroep van PWRI bestaat uit deelnemers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Doelstelling is om deze deelnemers indien mogelijk (door intensieve begeleiding en opleiding) door te laten stromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Als dit lukt worden deze deelnemers ook begeleid bij de totstandkoming van de nieuwe arbeidsovereenkomst. Een pensioenregeling is onderdeel van deze arbeidsovereenkomst. Deze slapers zijn daarmee niet meer werkzaam in de sector en bouwen bij PWRI geen pensioen meer op. Zij krijgen geen compensatie voor afschaffing van de doorsneepremie. Zij krijgen wel “hun” deel van de buffer mee.

De transitie-effecten voor de groep slapers zijn in paragraaf 4.I nader geduid.

4.k.4 Invaarverdeling per dekkingsgraad

PWRI heeft de transitie-effecten doorgererekend en beoordeeld bij verschillende dekkingsgraden. Het basis-scenario was een dekkingsgraad van 123,7% wat de dekkingsgraad was per 30 juni 2023.

PWRI heeft met de sociale partners afspraken gemaakt die toereikend zijn bij dekkingsgraden vanaf 105% tot en met 135%. In het implementatieplan worden de transitie-effecten geduid voor deze grenzen van de complete besluitvorming en voor de tussenliggende dekkingsgraden 110%, 115% en 123,7%. In onderstaande tabel zijn de omrekenregels uit paragraaf 4c ‘Aanwenden vermogen’ toegepast op deze dekkingsgraden.

Invaarverdeling					
DG FTK	105%	110%	115%	123,7%	135%
-/- MVEV	-/- 1,0%	-/- 1,0%	-/- 1,0%	-/- 1,0%	-/- 1,0%
-/- ROK (extra)	-/- 1,0%	-/- 1,0%	-/- 1,0%	-/- 1,0%	-/- 1,0%
-/- Solidariteitsreserve	-/- 2,6%	-/- 5,4%	-/- 5,7%	-/- 6,1%	-/- 6,6%
-/- Compensatie	-/- 0,5%	-/- 1,6%	-/- 1,7%	-/- 1,8%	-/- 0,0%
-/- Inhaaltoeslag	-/- 0,0%	-/- 0,0%	-/- 4,6%	-/- 5,0%	-/- 5,6%
Invaren standaardmethode	99,9%	101,0%	101,1%	108,8%	120,8%

4.k.5 Duiding transitie-effecten aan de hand van primaire maatstaven

De evenwichtigheid is in eerste instantie door het bestuur beoordeeld op basis van de maatstaven: UPO voor/UPO na transitie en de verwachte uitkering (gemiddelde

reële voor sterftkansen gewogen uitkering).

Hiernaast heeft het bestuur ook gekeken naar uitkomsten in slecht weer en naar de kans op korting/daling. De duiding van de transitie-effecten aan de hand van de netto-profijt maatstaf wordt in paragraaf 4.j.6 separaat behandeld.

Dekkingsgraad 105%

Bij een dekkinggraad van 105% wordt de solidariteitsreserve beperkt gevuld (2,5% van het vermogen). Er is ook beperkt ruimte voor compensatie (0,5% vermogen). Er is geen ruimte voor inhaaltoeslag, want dat zou betekenen dat iedereen gekort moet worden.

Lft	Slecht-weer			Mediaan				Goed-weer		
	SPR	FTK	Vershil	SPR	FTK	Vershil	Ratio	SPR	FTK	Vershil
25	11.093	10.743	350	25.610	16.129	9.481	159%	72.068	21.155	50.913
30	9.747	10.109	-362	21.944	15.296	6.648	143%	57.460	19.854	37.605
35	9.437	10.132	-695	20.332	15.765	4.567	129%	48.855	20.072	28.784
40	8.286	8.955	-668	16.946	14.502	2.445	117%	36.938	18.355	18.583
45	6.929	7.619	-690	13.534	12.282	1.252	110%	26.153	15.440	10.712
50	6.114	6.719	-605	11.115	10.382	732	107%	19.133	12.994	6.139
55	5.760	6.424	-664	9.713	8.815	898	110%	14.375	11.195	3.180
60	5.887	6.577	-690	8.528	7.770	758	110%	11.363	9.624	1.738
65	6.607	6.598	9	7.104	6.846	258	104%	8.227	7.077	1.149
68	2.864	3.115	-252	4.662	4.140	522	113%	6.332	5.631	701
70	2.841	3.091	-250	4.625	4.107	518	113%	6.282	5.604	678
75	2.689	2.925	-236	4.377	3.887	490	113%	5.946	5.304	642
80	1.835	1.996	-161	2.987	2.652	335	113%	4.057	3.619	438

UPO (SPR/FTK)
Let op, andere definitie voor actieven (=1^e uitkering) en gepensioneerden (11^e uitkering).

Lft	SPR/FTK		
	Slecht	Mediaan	Goed
25	98%	154%	352%
30	98%	142%	300%
35	92%	127%	258%
40	89%	115%	219%
45	89%	106%	181%
50	92%	102%	155%
55	96%	100%	139%
60	97%	101%	125%
65	99%	105%	117%
68	101%	107%	115%
70	101%	107%	114%
75	101%	108%	112%
80	102%	107%	112%

Verwachte uitkering (SPR/FTK)
Gemiddelde reële voor sterftkansen gewogen uitkering (gehele horizon)

Lft	Kans op korting/daling			Impact (indien korting/daling)		
	SPR	FTK	Vershil	SPR	FTK	Vershil
25	33,1%	15,0%	18,1%	-3,7%	-1,3%	-2,4%
30	31,0%	15,1%	15,9%	-3,9%	-1,4%	-2,5%
35	28,9%	15,3%	13,6%	-4,1%	-1,4%	-2,7%
40	26,6%	15,4%	11,2%	-4,3%	-1,5%	-2,9%
45	24,0%	15,4%	8,6%	-4,7%	-1,5%	-3,1%
50	21,3%	15,6%	5,8%	-5,1%	-1,6%	-3,5%
55	18,3%	15,9%	2,4%	-5,7%	-1,6%	-4,1%
60	14,9%	16,3%	-1,4%	-6,8%	-1,7%	-5,1%
65	12,2%	16,7%	-4,6%	-7,9%	-1,7%	-6,3%
68	11,9%	16,8%	-5,0%	-8,0%	-1,7%	-6,3%
70	11,3%	18,4%	-7,1%	-8,0%	-1,6%	-6,4%
75	10,9%	18,8%	-7,9%	-8,0%	-1,6%	-6,4%
80	10,6%	19,4%	-8,7%	-8,1%	-1,6%	-6,5%

Duiding:

- De midden-leeftijden hebben zelfs bij deze lage dekkinggraad en beperkte compensatie positieve UPO- en verwachte uitkeringen-ratio's in de mediaan (1).
- Hetzelfde geldt voor gepensioneerden (2). De kans op daling van de uitkering is bovendien fors lager dan in het Ftk.
- Jonge actieve deelnemers hebben hoge UPO- en verwachte uitkeringen-ratio's (3). Zij hebben echter ook een grotere kans op daling van de uitkering (4).

Meer door de (beperkte) compensatie (0,5% vermogen) is er sprake van een evenwichtige verdeling over alle leeftijdsgroepen bezien.

Dekkingsgraad 110%

Bij een dekkingsgraad van 110% wordt de solidariteitsreserve optimaal gevuld (5% van het vermogen). En er is ook ruimte voor compensatie van de middengroep (1,5% van het vermogen). Er is nog geen ruimte voor inhaaltoeslag.

Lft	Slecht-weer			Mediaan				Goed-weer		
	SPR	FTK	Vershil	SPR	FTK	Vershil	Ratio	SPR	FTK	Vershil
25	11.103	10.804	299	26.014	16.167	9.847	161%	74.680	21.218	53.462
30	9.822	10.260	-437	22.528	15.355	7.174	147%	59.567	19.900	39.667
35	9.501	10.322	-821	20.994	15.847	5.146	132%	50.821	20.113	30.707
40	8.332	9.168	-836	17.458	14.638	2.820	119%	38.753	18.465	20.288
45	6.987	7.878	-891	13.975	12.429	1.546	112%	27.508	15.557	11.951
50	6.221	6.972	-751	11.578	10.597	981	109%	19.946	13.100	6.846
55	5.922	6.625	-703	10.019	9.105	913	110%	14.831	11.284	3.546
60	6.864	6.740	124	8.745	7.968	777	110%	11.641	9.873	1.767
65	6.719	6.667	53	7.219	6.881	339	105%	8.360	7.172	1.188
68	3.028	3.227	-199	4.720	4.280	440	110%	6.385	5.744	641
70	3.003	3.201	-198	4.681	4.246	435	110%	6.333	5.776	557
75	2.840	3.030	-190	4.426	4.018	408	110%	5.988	5.518	470
80	1.935	2.067	-132	3.017	2.741	275	110%	4.081	3.762	319

Lft	SPR/FTK			Kans op korting/daling			Impact (indien daling)		
	Slecht	Mediaan	Goed	SPR	FTK	Vershil	SPR	FTK	Vershil
25	98%	157%	363%	33,0%	14,8%	18,2%	-3,7%	-1,3%	-2,4%
30	97%	144%	312%	30,8%	14,9%	15,9%	-3,8%	-1,4%	-2,5%
35	91%	131%	269%	28,5%	15,1%	13,4%	-4,1%	-1,4%	-2,6%
40	87%	118%	229%	25,9%	15,2%	10,8%	-4,3%	-1,5%	-2,8%
45	88%	109%	190%	23,2%	15,2%	7,9%	-4,6%	-1,5%	-3,1%
50	91%	105%	163%	20,1%	15,4%	4,7%	-5,0%	-1,5%	-3,5%
55	94%	102%	144%	16,7%	15,7%	1,0%	-5,7%	-1,6%	-4,1%
60	98%	102%	128%	12,9%	15,9%	-3,0%	-7,0%	-1,6%	-5,4%
65	101%	104%	118%	9,9%	15,9%	-6,1%	-8,5%	-1,6%	-6,8%
68	102%	106%	115%	9,6%	15,9%	-6,3%	-8,4%	-1,6%	-6,8%
70	102%	106%	113%	9,0%	16,8%	-7,8%	-8,5%	-1,6%	-6,9%
75	103%	107%	112%	8,5%	17,1%	-8,6%	-8,6%	-1,6%	-7,0%
80	103%	106%	111%	8,0%	17,4%	-9,4%	-8,8%	-1,6%	-7,2%

Duiding:

- De midden-leeftijden hebben bij deze lage dekkingsgraad en mede door de verleende compensatie positieve UPO- en verwachte uitkeringen- ratio's in de mediaan (1).
- Hetzelfde geldt voor gepensioneerden (2). De kans op daling van de uitkering is bovendien fors lager dan in het Ftk.
- Jonge actieve deelnemers hebben hoge UPO- en verwachte uitkeringen- ratio's (3). Zij hebben echter ook een grotere kans op daling van de uitkering (4).

De onderlinge verschillen worden door het toepassen van compensatie voor de middenleeftijden gedempt, waarmee de verdeling over alle leeftijdsgroepen evenwichtig is.

Dekkingsgraad 115%

Bij een dekkingsgraad van 115% wordt de solidariteitsreserve optimaal gevuld (5% van het vermogen). Bij deze dekkingsgraad wordt een inhaaltoeslag conform doelstelling toegekend (ca. 22% van de individuele achterstand) en is er ruimte voor compensatie van de middengroep (1,5% vermogen).

Lft	Slecht-weer			Mediaan				Goed-weer		
	SPR	FTK	Vershil	SPR	FTK	Vershil	Ratio	SPR	FTK	Vershil
25	11.100	10.881	218	26.017	16.221	9.796	160%	74.748	21.269	53.480
30	9.828	10.331	-502	22.583	15.413	7.170	147%	59.791	19.916	39.874
35	9.523	10.512	-989	21.106	15.913	5.193	133%	51.357	20.190	31.167
40	8.394	9.359	-965	17.718	14.747	2.971	120%	39.427	18.507	20.920
45	7.071	8.113	-1.042	14.220	12.576	1.644	113%	28.160	15.615	12.544
50	6.331	7.191	-860	11.840	10.781	1.058	110%	20.485	13.224	7.262
55	6.069	6.917	-848	10.298	9.372	927	110%	15.282	11.366	3.916
60	7.095	6.936	159	9.052	8.179	873	111%	12.060	10.031	2.029
65	7.000	6.727	273	7.522	6.912	610	109%	8.714	7.288	1.426
68	3.175	3.354	-178	4.951	4.426	525	112%	6.698	5.744	954
70	3.160	3.327	-167	4.927	4.391	536	112%	6.666	5.776	891
75	3.004	3.149	-145	4.683	4.155	527	113%	6.336	5.573	763
80	2.043	2.148	-105	3.186	2.835	351	112%	4.310	3.778	532

Lft	SPR/FTK			Lft	Kans op korting/daling			Impact (indien korting/daling)		
	Slecht	Mediaan	Goed		SPR	FTK	Vershil	SPR	FTK	Vershil
25	96%	156%	362%	25	33,0%	14,6%	18,4%	-3,7%	-1,3%	-2,4%
30	95%	144%	312%	30	30,8%	14,7%	16,1%	-3,8%	-1,3%	-2,5%
35	90%	131%	270%	35	28,5%	14,9%	13,6%	-4,1%	-1,4%	-2,7%
40	86%	119%	232%	40	26,0%	15,0%	11,0%	-4,3%	-1,4%	-2,9%
45	86%	110%	194%	45	23,2%	15,1%	8,1%	-4,6%	-1,5%	-3,1%
50	89%	106%	166%	50	20,1%	15,2%	4,9%	-5,0%	-1,5%	-3,5%
55	93%	103%	147%	55	16,7%	15,4%	1,3%	-5,7%	-1,6%	-4,1%
60	97%	102%	132%	60	13,0%	15,5%	-2,5%	-7,0%	-1,6%	-5,4%
65	102%	105%	121%	65	9,9%	15,2%	-5,3%	-8,4%	-1,6%	-6,8%
68	105%	109%	120%	68	9,6%	15,1%	-5,5%	-8,4%	-1,6%	-6,8%
70	105%	110%	118%	70	9,1%	15,5%	-6,4%	-8,5%	-1,6%	-6,9%
75	107%	111%	116%	75	8,5%	15,5%	-7,0%	-8,6%	-1,6%	-7,0%
80	107%	111%	115%	80	8,0%	15,7%	-7,7%	-8,8%	-1,6%	-7,2%

Duiding:

- De midden-leeftijden hebben ruim positieve UPO- en verwachte uitkeringen-ratio's in de mediaan (1).
- Gepensioneerden hebben ruim positieve UPO- en verwachte uitkeringen-ratio's.
- Jonge actieve deelnemers hebben hoge UPO- en verwachte uitkeringen-ratio's (3). Zij hebben echter ook een grotere kans op daling van de uitkering (4).

Overall is er sprake van een evenwichtige verdeling door het toepassen van de inhaalindexatie en compensatie.

Dekkingsgraad 123,7%

Bij een dekkingsgraad van 123,7% wordt de solidariteitsreserve optimaal (5% van het vermogen). Ook wordt de inhaaltoeslag bij deze dekkingsgraad conform doelstelling toegekend (ca. 24% van de individuele achterstand) en is er ruimte voor compensatie van de middengroep (1,5% vermogen).

Lft	Slecht-weer			Mediaan				Goed-weer		
	SPR	FTK	Verschil	SPR	FTK	Verschil	Ratio	SPR	FTK	Verschil
25	11.106	11.048	58	26.129	16.351	9.778	160%	75.296	21.350	53.945
30	9.883	10.593	-710	22.844	15.494	7.350	147%	60.917	20.005	40.912
35	9.631	10.813	-1.181	21.543	16.006	5.537	135%	53.093	20.292	32.800
40	8.565	9.712	-1.147	18.288	14.896	3.391	123%	41.131	18.648	22.483
45	7.261	8.466	-1.205	14.753	12.738	2.014	116%	29.531	15.711	13.820
50	6.549	7.596	-1.047	12.405	11.023	1.382	113%	21.633	13.368	8.266
55	6.388	7.293	-905	10.888	9.746	1.142	112%	16.246	11.573	4.673
60	7.571	7.198	374	9.678	8.580	1.098	113%	12.927	10.287	2.640
65	7.482	6.830	652	8.044	7.056	987	114%	9.321	7.518	1.803
68	3.370	3.529	-158	5.254	4.691	563	112%	7.108	5.744	1.364
70	3.348	3.501	-153	5.219	4.654	565	112%	7.061	5.776	1.286
75	3.163	3.313	-150	4.931	4.404	526	112%	6.671	5.573	1.098
80	2.135	2.260	-125	3.329	3.005	324	111%	4.504	3.778	726

Lft	SPR/FTK			Lft	Kans op korting/daling			Impact (indien korting/daling)		
	Slecht	Mediaan	Goed		SPR	FTK	Verschil	SPR	FTK	Verschil
25	95%	156%	364%	25	33,0%	14,3%	18,7%	-3,7%	-1,2%	-2,4%
30	94%	145%	317%	30	30,8%	14,5%	16,4%	-3,8%	-1,3%	-2,6%
35	89%	133%	276%	35	28,5%	14,7%	13,9%	-4,1%	-1,3%	-2,7%
40	84%	122%	241%	40	26,0%	14,7%	11,3%	-4,3%	-1,4%	-2,9%
45	85%	113%	202%	45	23,2%	14,8%	8,4%	-4,6%	-1,4%	-3,2%
50	87%	110%	175%	50	20,2%	15,0%	5,2%	-5,0%	-1,5%	-3,5%
55	92%	107%	155%	55	16,8%	15,1%	1,6%	-5,7%	-1,5%	-4,2%
60	97%	105%	140%	60	13,0%	15,1%	-2,1%	-7,0%	-1,5%	-5,5%
65	104%	107%	128%	65	9,9%	14,5%	-4,6%	-8,4%	-1,5%	-6,9%
68	107%	111%	125%	68	9,6%	14,4%	-4,7%	-8,4%	-1,5%	-6,9%
70	108%	111%	123%	70	9,1%	14,1%	-5,0%	-8,5%	-1,5%	-6,9%
75	109%	113%	119%	75	8,5%	14,0%	-5,5%	-8,6%	-1,6%	-7,1%
80	109%	113%	117%	80	8,0%	14,0%	-6,0%	-8,7%	-1,6%	-7,2%

Duiding:

- De midden-leeftijden hebben ruim positieve UPO- en verwachte uitkeringen-ratio's in de mediaan (1).
- Gepensioneerden hebben ruim positieve UPO- en verwachte uitkeringen-ratio's.
- Jonge actieve deelnemers hebben hoge UPO- en verwachte uitkeringen-ratio's (3). Zij hebben echter ook een grotere kans op daling van de uitkering (4).

Overall is er sprake van een evenwichtige verdeling door het toepassen van de inhaalindexatie en compensatie.

Dekkingsgraad 135%

Bij een dekkingsgraad van 135% wordt de solidariteitsreserve optimaal gevuld (5% van het vermogen). Ook wordt de inhaaltoeslag bij deze dekkingsgraad conform doelstelling toegekend (ca. 27% van de individuele achterstand). Er wordt geen compensatie van de middengroep verleend.

Lft	Slecht-weer			Mediaan				Goed-weer		
	SPR	FTK	Vershil	SPR	FTK	Vershil	Ratio	SPR	FTK	Vershil
25	11.136	11.275	-138	26.276	16.451	9.826	160%	76.312	21.405	54.907
30	9.973	10.833	-860	23.253	15.609	7.644	149%	62.667	20.087	42.581
35	9.866	11.178	-1.312	22.308	16.148	6.160	138%	55.467	20.371	35.096
40	8.783	10.119	-1.336	19.144	15.067	4.077	127%	43.605	18.751	24.854
45	7.479	8.885	-1.406	15.414	12.931	2.484	119%	31.177	15.833	15.344
50	6.788	8.037	-1.249	13.004	11.255	1.748	116%	22.857	13.546	9.311
55	6.727	7.701	-974	11.530	10.072	1.458	114%	17.287	11.727	5.561
60	8.141	7.490	651	10.439	9.105	1.334	115%	13.974	10.482	3.491
65	8.153	6.956	1.198	8.770	7.298	1.472	120%	10.164	7.846	2.318
68	3.675	3.765	-90	5.725	5.061	664	113%	7.747	5.744	2.003
70	3.642	3.735	-93	5.673	5.020	652	113%	7.676	5.776	1.901
75	3.413	3.535	-122	5.316	4.751	565	112%	7.194	5.573	1.621
80	2.279	2.412	-132	3.551	3.242	309	110%	4.805	3.778	1.027

Lft	SPR/FTK			Lft	Kans op korting/daling			Impact (indien korting/daling)		
	Slecht	Mediaan	Goed		SPR	FTK	Vershil	SPR	FTK	Vershil
25	94%	156%	367%	25	33,1%	14,0%	19,1%	-3,7%	-1,2%	-2,5%
30	92%	147%	323%	30	30,9%	14,1%	16,8%	-3,8%	-1,2%	-2,6%
35	88%	136%	288%	35	28,6%	14,3%	14,3%	-4,1%	-1,3%	-2,8%
40	83%	125%	253%	40	26,0%	14,3%	11,7%	-4,3%	-1,3%	-3,0%
45	82%	116%	212%	45	23,3%	14,4%	8,8%	-4,6%	-1,4%	-3,2%
50	85%	113%	183%	50	20,2%	14,6%	5,7%	-5,0%	-1,4%	-3,6%
55	90%	111%	163%	55	16,8%	14,7%	2,1%	-5,7%	-1,4%	-4,3%
60	97%	110%	149%	60	13,1%	14,6%	-1,5%	-7,0%	-1,5%	-5,5%
65	106%	111%	137%	65	10,0%	13,9%	-3,9%	-8,4%	-1,5%	-6,9%
68	110%	115%	134%	68	9,7%	13,6%	-3,9%	-8,4%	-1,5%	-6,9%
70	112%	115%	131%	70	9,2%	13,1%	-4,0%	-8,4%	-1,5%	-6,9%
75	113%	116%	126%	75	8,6%	12,9%	-4,3%	-8,6%	-1,5%	-7,1%
80	113%	116%	122%	80	8,1%	12,8%	-4,7%	-8,7%	-1,5%	-7,2%

Duiding:

- De midden-leeftijden hebben zelfs bij deze lage dekkingsgraad en beperkte compensatie positieve UPO en verwachte uitkering ratio's in de mediaan (1).
- Hetzelfde geldt voor gepensioneerden (2). De kans op daling van de uitkering is bovendien fors lager dan in het Ftk.
- Jonge actieve deelnemers hebben hoge UPO en verwachte uitkering ratio's (3). Zij hebben echter ook een grotere kans op daling van de uitkering (4).

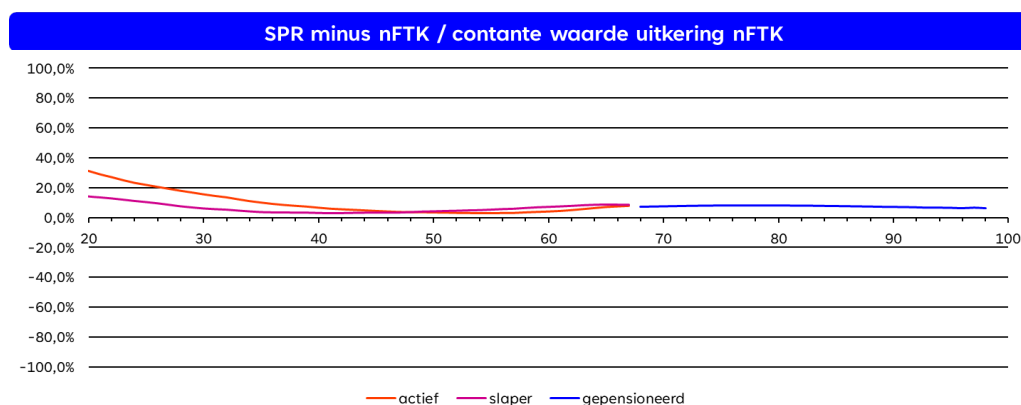
Bij deze dekkingsgraad wordt een zo evenwichtige mogelijke verdeling gerealiseerd door toepassen van de inhaalindexatie en het niet langer toekennen van compensatie voor de midden leeftijd. Die compensatie zou immers met name van de gepensioneerden moeten komen. Daartoe geeft deze uitkomst geen reden.

4.j.6 Netto profijt

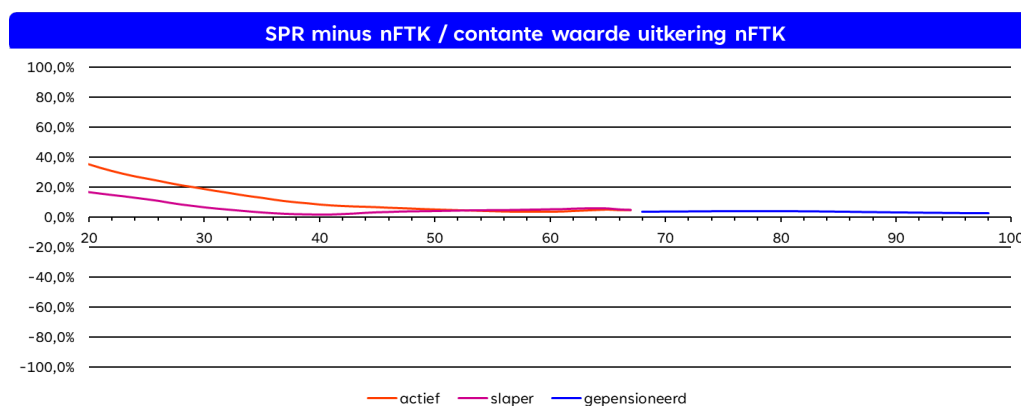
Onderstaande afbeeldingen tonen het verschil tussen het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling en het netto profijt van de huidige regeling, uitgedrukt in de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen van de huidige regeling).⁴ Het netto profijt is het verschil tussen de waarde van de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen en de waarde van de toekomstige premie-inleg.

De netto profijt uitkomsten zijn voor alle deelgroepen en bij alle onderzochte dekkingsgraden binnen de range van 105%-135% positief en geven voor het bestuur geen aanleiding om het oordeel over de evenwichtigheid aan de hand van de andere maatstaven aan te passen. Het bestuur constateert dat de relatief grote netto profijt effecten voor jongeren niet per definitie ten koste gaan van andere deelnemersgroepen. Deze grote (positieve) effecten zijn een inherent gevolg van de transitie naar een stelsel waarin minder buffervorming is. Bovendien valt lastig te sturen in het netto profijt van zeer jonge deelnemers. Tot slot gaan de uitkomsten voor zeer jonge deelnemers ook gepaard met de grootste onzekerheid, gegeven de (resterende) prognosehorizon.

Afbeelding: Netto profijt bij dekkingsgraad van 105%

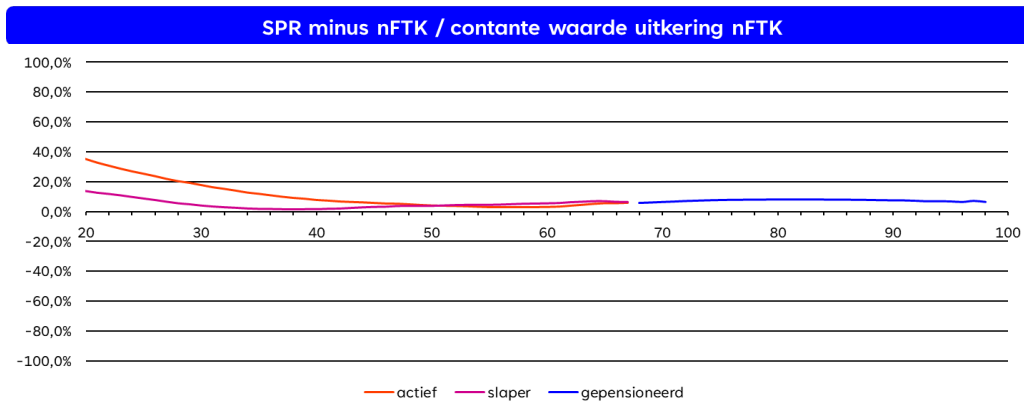
Afbeelding: Netto profijt bij dekkingsgraad van 110%

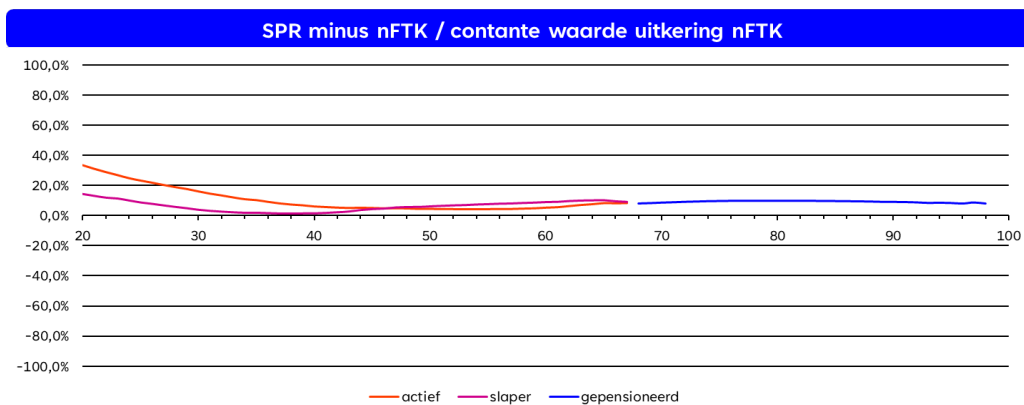
⁴ De middeling van gesloten fonds en constant deelnemersbestand is tot stand gekomen door de delta netto profijt uitkomst te middelen (en dus niet op lager niveau).

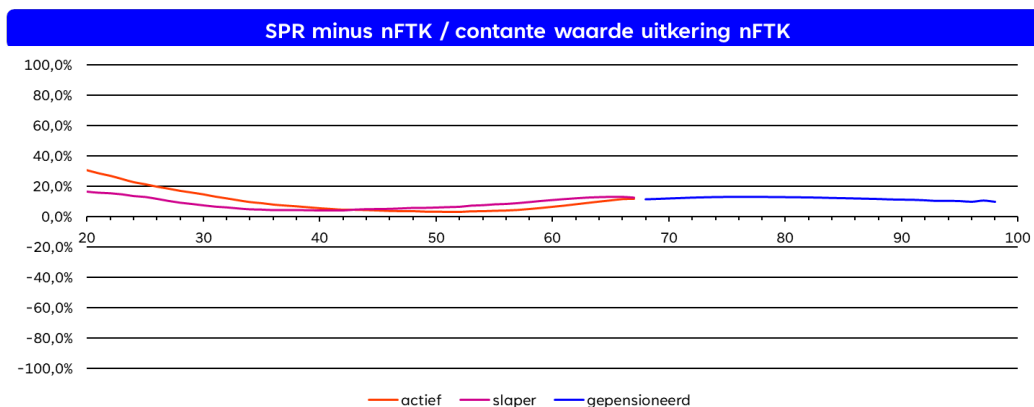
Afbeelding: Netto profijt bij dekkingsgraad van 115%

Afbeelding: Netto profijt bij dekkingsgraad van 123,7%

Afbeelding: Netto profijt bij dekkingsgraad van 135%

4.1 Duiding transitie-effecten slapers

Het pensioenfonds kent in aantallen ook een grote groep gewezen deelnemers, zoals hieronder weergegeven.

2022	VPV (x €1.000)	Aantallen
Actieve deelnemers	4.094.811	75.283
Gewezen deelnemers	585.949	49.990
Pensioengerechtigden	2.780.856	61.343
Totaal	7.461.616	186.616

Merk hierbij op dat:

- (Voormalig) arbeidsongeschikten met ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen zijn opgenomen onder pensioengerechtigden.
- Arbeidsongeschikten zonder ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen, maar met pensioenopbouw zijn opgenomen onder actieve deelnemers.

De totale voorziening pensioenverplichting voor gewezen deelnemers is beperkt, zoals blijkt uit de tabel.

Ten aanzien van de kwantitatief onderbouwde beleidsvorming voor het nieuwe pensioenstelsel valt onderscheid te maken naar de volgende drie belangrijkste onderdelen: (1) beleidsvorming nieuwe regeling, (2) pensioenverwachtingen (een transitie-effect) en (3) netto profijt (een transitie-effect). Hieronder gaan wij voor de drie onderdelen in op de consequenties voor slapers.

4.1.1 Inrichting nieuwe regeling (beleggingsbeleid, uitkeringenbeleid, solidariteitsbeleid)

In de vormgeving van het (beleggings)beleid is geen expliciet onderscheid gemaakt tussen actieven en slapers, omdat (i) van slapers in beginsel (niet zijnde arbeidsongeschikten met pensioenopbouw) wordt aangenomen dat zij elders weer pensioen opbouwen, (ii) uit het risicopreferentieonderzoek is gebleken dat actieven en slapers een zeer vergelijkbare risicohouding hebben, (iii) er (daarom) geen aparte risicohouding is vastgesteld per, naast leeftijd, status (actief/slapers) en (iv) de relatieve impact van beleidskeuzes over het algemeen gelijk is voor actieven en slapers (bijv.: percentage overrendement naar solidariteitsreserve). Het beoogde (beleggings)beleid is conform wettelijke vereisten getoetst aan de risicohouding(smaatstaven).

4.1.2 Pensioenverwachtingen

Bij het beoordelen van de transitie is wel gekeken naar actieven, slapers en gepensioneerden (op basis van uit het deelnemersbestand afgeleide gemiddelde maatmensen per geboortejaar).

Het pensioenfonds constateert onder andere het volgende ten aanzien van de relatieve verandering in pensioenverwachting (SPR/nFTK) in het basisscenario:

	Basis					
	SLECHT-WEER		MEDIAAN		GOED-WEER	
<i>leeftijdscohort</i>	slaper	actieve	slaper	actieve	slaper	actieve
25-29	54%	95%	166%	156%	635%	365%
30-34	56%	94%	147%	145%	496%	317%
35-39	59%	89%	129%	133%	384%	277%
40-44	64%	84%	117%	122%	294%	241%
45-49	70%	85%	110%	113%	233%	202%
50-54	80%	87%	110%	110%	199%	175%
55-59	90%	92%	109%	107%	168%	155%
60-64	98%	97%	109%	105%	144%	140%
65-69	104%	104%	109%	107%	129%	128%

- (i) In het basisscenario zijn de verschillen tussen actieven en slapers in de mediaan zeer beperkt voor alle leeftijden.
- (ii) In geval van een slecht-weer scenario, zijn de ratio's voor jonge slapers een stuk negatiever dan voor actieven. Dit komt door het ontbreken van een dempende werking van premie-inleg. Dit geldt met name voor slapers <50 jaar. Naarmate de leeftijd toeneemt, neemt het verschil af.
- (iii) In het geval van een goed-weer scenario zijn de waarden voor slapers over het algemeen gunstiger dan voor actieven, omdat de positieve rendementen vanaf aanvang over het gehele 'kapitaal' worden gemaakt en er dus geen sprake is van een demping door premie-inleg. Dit geldt met name voor slapers <50 jaar. Naarmate de leeftijd toeneemt, neemt het verschil af.

Tot slot kan beredeneerd worden dat bij een hoge dekkingsgraad de verschillen beperkt zullen toenemen. Slapers hebben immers relatief meer profijt van de transitie, omdat zij direct een buffer meekrijgen die niet meer verwatert (in tegenstelling tot actieven). Bij een lage dekkingsgraad zal het omgekeerde gelden. Als er vanuit wordt gegaan dat de slaper elders pensioen opbouwt, zal het totale effect (effect nieuwe opbouw elders in combinatie met effecten hierboven beschreven) alsnog uitmiddelen.

Dit overwegende acht het pensioenfonds de relatieve verandering van de pensioenverwachtingen als gevolg van de transitie als geheel voor slapers uitlegbaar en evenwichtig ten opzichte van actieven.

4.1.3 Netto profijt

Het pensioenfonds constateert onder andere het volgende ten aanzien van het delta netto profijt in het basisscenario:

	Basis	
	VERWACHT	
<i>leeftijdscohort</i>	slaper	actieve
25-29	9%	23%
30-34	4%	16%
35-39	2%	10%
40-44	1%	6%
45-49	4%	5%
50-54	6%	4%

55-59	7%	4%
60-64	9%	5%
65-69	10%	8%

- (i) Naarmate de leeftijd toeneemt, nemen de verschillen af. Dit is logisch, omdat een slaper zich onderscheidt van een actieve door de toekomstige premie-inleg. Hoe ouder, hoe minder toekomstige premie-inleg en hoe meer beide groepen op gepensioneerden gaan lijken. Voor gepensioneerden is netto profijt (licht) positief omdat een eventuele buffer wordt uitgekeerd bij aanvang en een daling van de uitkering wordt beschermd.
- (ii) In het basisscenario wordt het netto profijt voor slapers gekenmerkt door lagere waarden voor jongere leeftijden en iets hogere waarden voor oudere leeftijden.

4.m Uitgevoerde gevoeligheidsanalyses voor dekkingsgraad en rente

Voor PWRI specifiek is een aantal gevoeligheidsanalyses uitgevoerd. Zo is op 8 september 2023 een gevoeligheidsanalyse besproken ten aanzien van de spreidingstermijn van de invaarmethode (1, 5 en 10 jaar) en van de dekkingsgraad (95% en 150%). Op 15 september 2023 is, naast spreidingstermijn en dekkingsgraad, ook een gevoeligheidsanalyse besproken ten aanzien van de stelselwijzigingen en modelaannames (deelnemersbestand, toeslagachterstand en beleggingsbeleid) en rentestand. En op 22 september 2023 is een gevoeligheidsanalyse besproken ten aanzien van de premie. In totaliteit is dus voor zes verschillende dimensies (en aanvullend combinaties daarvan) een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd.

De gevoeligheidsanalyses geven naast direct inzicht in de gevoeligheid voor deze aannames, ook inzicht in de plausibiliteit van de uitkomsten. Sprenkels heeft in het document 'Validatie van Uitkomsten' vastgelegd hoe de juistheid van de in het ALM model uitgevoerde berekeningen in het algemeen wordt geborgd. WTW heeft op verzoek van PWRI een externe modelvalidatie uitgevoerd op de berekeningsuitkomsten door Sprenkels. Aanvullend hierop heeft Sprenkels een 'plausibiliteitsmemo' opgesteld waarin de plausibiliteit van de in het invaarsjabloon van PWRI opgenomen cijfers is getoetst en uiteengezet. Het bestuur heeft – na kennisname van de door sleutelfunctiehouders uitgebrachte opinies - aangegeven dat de juistheid van de berekeningen met betrekking tot omrekenmethoden en transitie-effecten in voldoende mate wordt beheerst.

4.n Conclusie over evenwichtigheid invaren

Het bestuur heeft aan de hand van de invaarverdeling en transitie-effecten bij de dekkingsgraden 105% tot en met 135% geconcludeerd dat de transitiedoelstellingen van sociale partners op een evenwichtige wijze kunnen worden gerealiseerd.

Hierbij is zowel gekeken naar de realisatie van de kwalitatief beschreven doelstellingen als naar de realisatie van de kwantitatief geformuleerde maatstaven.

De realisatie van de kwalitatief beschreven doelstellingen is als volgt door het bestuur beoordeeld:

- (1) *Ingegane uitkeringen en toekomstige uitkeringen worden beschermd tegen een mogelijke daling.*

Op basis van de transitieberekeningen kan worden geconcludeerd dat een daling van de uitkering bij invaren niet waarschijnlijk is. Na invaren worden ingegane en toekomstige uitkeringen tegen een daling beschermd door de werking van de solidariteitsreserve.

- (2) *Beperken van generatie-effecten.*

In de solidaire premiereregeling is er door de afschaffing van de doorsnee-systematiek geen sprake meer van 'ingebouwde' generatie-effecten. Door de werking van de solidariteitsreserve worden toekomstige geluk en pechgeneraties voorkomen. De uitkomsten van de transitie-effecten bij verschillende dekkingsgraden laten zien dat er geen onevenwichtige generatie-effecten ontstaan bij invaren.

- (3) *Starten met een werkende nieuwe regeling. Dit houdt in dat in alle gevallen bij invaren de solidariteitsreserve gevuld is zodat vanaf aanvang van de solidaire regeling een daling van de uitkeringen kan worden voorkomen.*

Bij de dekkingsgraden binnen de range van 105% tot en met 135% wordt er in alle gevallen minimaal een solidariteitsreserve van 2,5% gevormd bij invaren, waardoor er vanaf aanvang sprake is van een werkende nieuwe regeling zoals door sociale partners beoogd.

Het bestuur heeft de realisatie van de in het transitieplan opgenomen maatstaven en de gedefinieerde bandbreedte voor aanvaardbaarheid als volgt beoordeeld:

- 4) *Sociale partners zien de uitkomsten van van de transitie-effecten berekeningen als aanvaardbaar indien de ratio van 'de Upo na/Upo voor' en de ratio van 'de verwachte pensioenuitkering na/verwachte pensioenuitkering voor' boven de 100% in de mediaan liggen bij de dekkingsgraad op het moment van invaren.*

Het bestuur heeft vastgesteld dat hier sprake van is voor alle onderzochte dekkingsgraden binnen de range van 105%-135% waarvoor afspraken met sociale partners zijn gemaakt. De verschillen in de transitie-effecten tussen de leeftijdscohorten worden als evenwichtig beoordeeld.

- 5) *Een substantieel hogere kans op een daling van het kapitaal bij jongeren in de SPR ten opzichte van de kans op korting in het Ftk is aanvaardbaar omdat ze een langere horizon hebben in de mediaan en ook zicht hebben op hogere uitkomsten in vergelijking met oudere actieven en gepensioneerden.*

Het bestuur heeft vastgesteld dat het transitie-effect van een substantieel hogere kans op daling ten opzichte van korting in het Ftk voor jongeren zich bij elke onderzochte dekkingsgraad voordoet. Het bestuur deelt de mening van sociale partners dat dit niet tot onevenwichtigheid leidt aangezien zij ook zicht hebben op hogere uitkomsten in SPR ten opzichte van Ftk in vergelijking met oudere actieven en gepensioneerden.

6) *De transitie-effecten aan de hand van de netto-profijt maatstaven worden wel beoordeeld en in ogenschouw genomen maar zijn ondergeschikt aan de andere maatstaven bij de beoordeling.*

De netto profijt uitkomsten zijn voor alle deelgroepen en bij alle onderzochte dekkingsgraden binnen de range van 105%-135% positief en geven voor het bestuur geen aanleiding om het oordeel over de evenwichtigheid aan de hand van de andere maatstaven aan te passen.

Het bestuur van PWRI heeft de evenwichtigheid van de transitie vervolgens integraal beoordeeld en onderbouwd aan de hand van de Vierhoek van Evenwichtigheid.

Afbeelding: Vierhoek van Evenwichtigheid

I. Solidariteit

Net als de huidige regeling, bevat de nieuwe regeling elementen van solidariteit. Sociale partners hebben de huidige regeling als vertrekpunt genomen voor de nieuwe regeling, omdat zij de huidige regeling als evenwichtig beschouwen. Sociale partners hebben het nabestaandenpensioen in geval van arbeidsongeschiktheid aangepast om te voorkomen dat deze kwetsbare deelnemers in een slechtere situatie terechtkomen dan in de huidige regeling. Ook uit het voortzetten van de ANW regeling blijkt de solidariteit voor de kwetsbare deelnemers.

De solidariteitsreserve wordt gevuld door alle deelnemers (via positief overrendement), maar wordt alleen ingezet voor (bijna-)gepensioneerden. De gedachte hierachter is dat alle deelnemers (of nabestaanden) uiteindelijk gebruik zullen maken van de solidariteitsreserve. Wanneer de solidariteitsreserve boven het maximum uitkomt, wordt het meerdere uitgedeeld op basis van het overrendement. Solidariteit zit ook opgesloten in de verdeling van de rendementen door middel van beschermings- en overrendement. De grootste risico's zitten bij de deelnemers die deze, gezien hun leeftijd, het beste kunnen dragen.

Bij het invaren zijn gepensioneerden solidair met jongeren door het hanteren van een spreidingstermijn van 10 jaar en initieel vullen van een solidariteitsreserve, terwijl jongeren juist solidair zijn met gepensioneerden door het, binnen de wettelijke kaders, toekennen van gemiste indexatie. Er is ook solidariteit naar de 'middengroep' door het compenseren voor afschaffing doorsneesystematiek. De

solidariteit wordt beoordeeld als onderdeel van de totale beoordeling van de evenwichtigheid.

II. Proportionaliteit

Rekening houdend met de hoge mate van solidariteit in de doelgroep van het PWRI, zijn sociale partners van mening dat het vermogen in passende verhouding wordt verdeeld over specifieke deelnemers en groepen op invaarmoment. De uitkomsten worden ook proportioneel geacht, doordat gestreefd wordt naar tenminste gelijke uitkeringen vóór en na transitie. Onderling verschil in verwachtingen dient ook in het perspectief van het gewijzigde systeem te worden beschouwd.

III. Uitlegbaarheid

De solidaire premiereregeling is qua regeling en beleggingsbeleid dicht bij de bestaande regeling gebleven en daardoor goed uitlegbaar. Bovendien wordt er veel tijd en aandacht geschonken aan op de doelgroep afgestemde communicatie, om ook datgene wat nieuw is goed uit te leggen.

De wijze van transitie en het verdelen van vermogen op invaarmoment beschouwt het bestuur, binnen de wettelijke kaders, uitlegbaar. De transitie naar het nieuwe stelsel is complex en daarom is het uitdagend om te zorgen voor een goede uitlegbaarheid van alle keuzes. Sociale partners vinden dat er samen met PWRI een zorgvuldig proces is doorlopen, waardoor de gemaakte keuzes en afwegingen uitlegbaar zijn.

Complexiteitsreductie van de huidige regeling zal leiden tot een transparantere en eenvoudigere transitie.

IV. Uitvoerbaarheid

Door de complexiteit te reduceren wordt de uitvoerbaarheid verbeterd. De transitie als geheel is uiteraard een complex en langlopend proces. Op basis van de huidige inzichten en kennis is de voorgenomen (wijze van) transitie uitvoerbaar. APG heeft al diverse voorlopige uitvoeringstoetsen uitgevoerd. Er zijn op dit moment geen gemaakte keuzes die niet uitvoerbaar zijn. CTI heeft bevestigd dat het beleggingsbeleid uitvoerbaar is. Vooralsnog liggen alle partijen op schema om een transitie per 1-1-2025 mogelijk te maken.

4.o Evenwichtigheid bij invaardekkingsgraad

Het begrip invaardekkingsgraad is in de wet gekoppeld aan de keuze om gebruik te maken van de invaardekkingsgraad. PWRI zal geen gebruik maken van het Transitie-Ftk (zie ook hoofdstuk 5). Hierdoor is de invaardekkingsgraad niet relevant in het kader van het implementatieplan.

Volgens de Memorie van Toelichting is de invaardekkingsgraad de dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds voldoende middelen heeft om de (verwachte) uitkeringen vóór en na transitie gelijk te houden, zonder dat daarvoor herverdeling tussen deelnemers nodig is. De ondergrens waarvoor sociale partners en PWRI afspraken hebben gemaakt bedraagt 105%. Bij deze dekkingsgraad kan PWRI de (verwachte) uitkeringen voor en na de transitie minimaal gelijk houden, zonder dat daarvoor herverdeling tussen deelnemers nodig is.

5. Transitie-Ftk en overbruggingsplan

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 21 juni in de Tweede Kamer toegezegd het AMvB-besluit met versoepelde indexatieregels te verlengen tot en met 31 december 2023.

Het bestuur heeft als gevolg hiervan op 23 juni 2023 het besluit genomen om het transitie-Ftk niet toe te passen. De motivatie van het bestuur is dat bij toepassing van het AMvB-besluit PWRI dezelfde toeslagen kan verlenen als bij het transitie-Ftk met een lagere kans op kortingen.

Omdat PWRI het transitie-Ftk niet toepast is het opstellen en indienen van een overbruggingsplan ook niet aan de orde.

6. Transitieplan

6.a. Besluitvormingsproces transitieplan

Het bestuur van PWRI is al sinds 2020 constructief in gesprek met Sociale partners over de nieuwe pensioenregeling onder de Wtp. Samen met haar adviseurs en met APG heeft PWRI studiesessies over de Wtp georganiseerd. Gestart is op 15 december 2020 met een sessie waarin sociale partners op de hoogte zijn gebracht van de verschillende contractvormen en de rol van sociale partners in het transitietraject.

Op 19 oktober 2021 hebben Sociale partners reeds per brief aan PWRI haar intenties gedeeld over het continueren van PWRI als pensioenuitvoerder, de keuze voor de Solidaire Premiereregeling en het invaren van de bestaande pensioenrechten en -aanspraken in de nieuwe pensioenregeling.

In studiesessies in 2022 en 2023 is verdere invulling gegeven aan de pensioenregeling (inclusief complexiteitsreductie), pensioenambitie en transitiedoelstellingen, en de financiële opzet. De financiële opzet is gebruikt om de verwachte pensioenuitkomsten in de nieuwe pensioenregeling door te rekenen (onder andere toetsing van pensioenambitie). PWRI heeft de financiële opzet en de uitkomsten van de relevante berekeningen besproken met sociale partners. Op alle aspecten van de regeling waar sociale partners over gaan zijn Sociale partners en het bestuur tot gemeenschappelijke standpunten gekomen. De werkwijze is zo geweest dat het bestuur zich vanuit de belangen van alle betrokkenen gebogen heeft over de te maken keuzes. Het bestuur heeft hierbij alternatieven overwogen (en waar relevant doorgerekend) en vervolgens richtinggevende uitspraken geformuleerd welke gedeeld zijn met Sociale partners. Het proces vroeg op onderdelen om iteraties maar heeft er uiteindelijk toe geleid dat bestuur en sociale partners tot gemeenschappelijke standpunten zijn gekomen en een concept-transitieplan hebben opgesteld. Sociale partners hebben dit concept voorgelegd aan de achterban die hiermee akkoord zijn gegaan.

De Wet toekomst pensioenen voorziet in een hoorrecht voor representatieve verenigingen van pensioengerechtigden en/of gewezen deelnemers op het transitieplan. Onder representatief wordt hier verstaan een vertegenwoordiging van ten minste duizend gewezen deelnemers of pensioengerechtigden of 10% van alle gewezen deelnemers of pensioengerechtigden. De Seniorencoalitie, bestaande uit de organisaties ANBO, KBO-PCOB, NOOM en Koepel van Gepensioneerden, heeft zich gemeld. Het gesprek met de Seniorencoalitie heeft plaatsgevonden op 3 november. In dit gesprek waarbij naast Sociale partners ook een afvaardiging van het bestuur aanwezig was, is het concept-transitieplan besproken. De Seniorencoalitie heeft na dit gesprek in een brief aan Sociale partners haar bevindingen en oordeel gedeeld en gevraagd om aanvullende informatie. Sociale partners hebben schriftelijk gereageerd op de brief van de Seniorencoalitie.

Op 8 december 2023 hebben de Sociale partners hun opdracht- en invaarverzoek ingediend bij PWRI met het definitieve Transitieplan als bijlage.

Het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht zijn in gezamenlijke studietoetsen met de sociale partners gedurende het gehele traject meegenomen op de inhoud en voortgang. De richtinggevende uitspraken en de overwegingen van het bestuur zijn in deze studietoetsen gedeeld, toegelicht en besproken (zie ook Besluitvormingsproces in hoofdstuk 1). Conceptversies en definitieve versie van het Transitieplan zijn ook met het verantwoordingsorgaan en raad van toezicht gedeeld.

6.b. Wijze van vaststelling evenwichtigheid transitieplan

Het bestuur van PWRI heeft de evenwichtigheid van de transitie beoordeeld aan de hand van het gedefinieerde evenwichtigheidskader (zie ook 4.I Vierhoek van Evenwichtigheid). Het bestuur heeft de transitie in zijn geheel beoordeeld en evenwichtig bevonden.

De uitkomsten van deze beoordeling heeft het bestuur voorgelegd aan Sociale partners, die de beoordeling hebben overgenomen in het Transitieplan.

Zoals ook bij 6.a. is aangegeven hebben sociale partners en bestuur veelvuldig overleg met elkaar gehad over de te maken keuzes met betrekking tot de regeling en inrichting. Het bestuur heeft hierbij steeds de eigen overwegingen gedeeld met sociale partners. Het bestuur verbindt het feit dat sociale partners de beoordeling van de evenwichtigheid van het bestuur overnemen in het Transitieplan aan de frequente informatiedeling en het constructieve overleg die er sinds de start van het transitieproject zijn geweest.

De evenwichtigheidsbeoordeling is als onderdeel van het Transitieplan ook gedeeld met het verantwoordingsorgaan en raad van toezicht.

Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur naar aanleiding van de verstrekte informatie bij de adviesaanvraag vragen gesteld. Hierbij is ook concreet gevraagd naar verschillen in de beoordeling van de evenwichtigheid door het bestuur en door de Sociale partners. Hierop is geantwoord dat er geen sprake is van verschillen tussen het bestuur en sociale partners in de beoordeling van de evenwichtigheid. Het verantwoordingsorgaan heeft in het uitgebrachte advies aangegeven tevreden te zijn met de beantwoording van de vragen die uiteindelijk mede hebben geleid tot het unanieme positieve advies ten aanzien van het invaren en de aanwending van het vermogen.

De raad van toezicht kan zich vinden in de uitwerking van het begrip evenwichtigheid in het beoordelingskader 'Vierhoek van Evenwichtigheid' dat zowel door het bestuur als door sociale partners is toegepast en vindt de uitkomsten voldoende evenwichtig. De sleutelfunctiehouders hebben geen opinie uitgebracht over het transitieplan, aangezien dit niet een document van het fonds betreft maar van sociale partners.

6.c. Wijze van vaststelling uitvoerbaarheid transitieplan

PWRI heeft gedurende het gehele project meerdere richtinggevende uitspraken laten toetsen door pensioenuitvoerder APG op uitvoerbaarheid en compliance met wet- en regelgeving. In aanvulling op deze tussentijdse toetsingen zijn op twee momenten op verzoek van PWRI integrale toetsingen door APG uitgevoerd. In de eerste integrale uitvoeringstoets op 10 juli 2023 heeft APG de (tot dat moment) door sociale partners en bestuur genomen concept-besluiten ten aanzien van de vernieuwde pensioenregeling getoetst. APG heeft in deze toets geen elementen opgemerkt die leiden tot onmogelijkheden in de communicatie naar de deelnemer en de uitvoerbaarheid van de regeling. Op 29 november 2023 (met een update op 14

december 2023) heeft APG de tweede integrale uitvoeringstoets uitgevoerd. Deze toets is een vervolg op de uitvoeringstoets van 10 juli 2023 ten aanzien van besluitvorming op punten die nadien zijn gewijzigd, toegevoegd en/of vastgesteld. Ook uit deze uitvoeringstoets zijn geen elementen opgemerkt die leiden tot onmogelijkheden in de communicatie naar de deelnemer en de uitvoerbaarheid van de regeling. Ook CTI en State Street hebben aangegeven de vereiste wijzigingen op tijd te kunnen realiseren en uitvoering geen probleem oplevert.

De afspraken uit het transitieplan worden in 2024 verder uitgewerkt in het pensioenreglement en uitvoeringsovereenkomst, welke beide van toepassing worden op 1 januari 2025. Bij de totstandkoming van het pensioenreglement zal wederom een uitvoeringstoets worden uitgevoerd, waarbij de integrale regeling en onderliggende financiële opzet nog een keer getoetst zal worden met de diepgang die in het reglement staat opgenomen.

6.d. Toets op conformiteit transitieplan

APG heeft in de uitgevoerde integrale uitvoeringstoetsen (zie 6.c.) ook getoetst of de pensioenregeling en financiële opzet in lijn zijn met de wet- en regelgeving. De uitkomst is dat pensioenregeling en financiële opzet compliant zijn met wet- en regelgeving.

6.e. Toelichting op afwijking transitieplan

Het bestuur van PWRI is bij het vormgeven van de pensioenregeling niet afgeweken van het transitieplan.

6.f. Financiële grenzen voorwaardelijk aan transitieplan

Sociale partners hebben afspraken met het bestuur van PWRI gemaakt over het invaren bij dekkingsgraden vanaf 105% tot en met 135%. Vanaf een dekkingsgraad van 105% kan naar verwachting aan de minimale invaardoelen worden voldaan, waaronder een volledige toekenning van de technische voorziening aan alle deelnemers. Een symmetrische bandbreedte rondom de huidige dekkingsgraad (circa 120%) zou dan resulteren in een bovengrens van 135%. Bij die dekkingsgraad is ook sprake van toekomstbestendig indexeren (ABTN2023).

6.g. Afspraken bij overschrijding financiële grenzen transitieplan

Bij dekkingsgraden onder de 105% en boven de 135% geldt dat het bestuur van het pensioenfonds PWRI in overleg zal treden met sociale partners over het al dan niet aanpassen van de in het transitieplan opgenomen afspraken.

PWRI zal de dekkingsgraad in samenhang met de geïmplementeerde verlaging van de volatiliteit monitoren richting de invaardatum en contact opnemen met de Sociale partners als zij van mening is dat de dekkingsgraad op de beoogde invaardatum mogelijk buiten het bereik zal vallen waarvoor de afspraken gelden.

Indien de dekkingsgraad op 1-1-2025 onder de 105% of boven de 135% ligt zullen PWRI en de sociale partners indien mogelijk (gedeeltelijk) nieuwe afspraken maken, waardoor invaren per 1 januari 2025 nog steeds haalbaar is. Indien na aanpassing van de afspraken invaren per 1 januari 2025 niet meer mogelijk is, zal in overleg met pensioenuitvoerder APG een nieuwe invaardatum worden bepaald.